

SUOMEN SÄÄDÖSKOKOELMA

2000

Julkaistu Helsingissä 9 päivänä helmikuuta 2000

N:o 86—113

SISÄLLYS

N:o		Sivu
86	Ympäristönsuojelulaki	272
87	Laki ympäristölupavirastoista	298
88	Laki vesilain muuttamisesta	301
89	Laki terveydensuojelulain muuttamisesta	344
90	Laki eräistä naapurussuhteista annetun lain muuttamisesta	346
91	Laki jätelain muuttamisesta	348
92	Laki merensuojelulain muuttamisesta	352
93	Laki kalastuslain muuttamisesta	353
94	Laki Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta	355
95	Laki patoturvallisuuslain 11 §:n muuttamisesta	356
96	Laki kiinteistönmuodostamislain 75 §:n muuttamisesta	357
97	Laki yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista annetun lain 12 ja 17 §:n muuttamisesta	358
98	Laki maa-aineslain 2 §:n muuttamisesta	359
99	Laki maankäyttö- ja rakennuslain 134 ja 153 §:n muuttamisesta	360
100	Laki kemikaalilain 3 §:n muuttamisesta	361
101	Laki maastoliikennelain 30 ja 31 §:n muuttamisesta	362
102	Laki vesiliikennelain 21 ja 22 §:n muuttamisesta	363
103	Laki ilmailulain 44 §:n muuttamisesta	364
104	Laki ympäristöhallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta	365
105	Laki kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain muuttamisesta	366
106	Laki hallinto-oikeuslain muuttamisesta	367
107	Laki Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain muuttamisesta	368
108	Laki valtion virkamieslain 4 §:n muuttamisesta	369
109	Laki oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta	370
110	Laki tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 3 ja 5 §:n muuttamisesta	371
111	Laki maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain 1 ja 26 §:n muuttamisesta	372
112	Laki rikoslain 48 luvun muuttamisesta	373
113	Laki ympäristönsuojelulainsäädännön voimaantulusta	375

N:o 86

Ympäristönsuojelulaki

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Tavoite

Tämän lain tavoitteena on:

- 1) ehkäistä ympäristön pilaantumista sekä poistaa ja vähentää pilaantumisesta aiheutuvia vahinkoja;
- 2) turvata terveellinen ja viihtyisä sekä luonnontaloudellisesti kestävä ja monimuotoinen ympäristö;
- 3) ehkäistä jätteiden syntyä ja haitallisia vaikutuksia;
- 4) tehostaa ympäristöä pilaavan toiminnan vaikutusten arviointia ja huomioon ottamista kokonaisuutena;

5) parantaa kansalaisten mahdollisuuksia vaikuttaa ympäristöä koskevaan päätöksentekoon;

6) edistää luonnonvarojen kestäväää käyttöä; sekä

7) torjua ilmastonmuutosta ja tukea muuten kestäväää kehitystä.

2 §

Soveltamisala

Tätä lakia sovelletaan toimintaan, josta aiheutuu tai saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista siten kuin jäljempänä säädetään. Lisäksi tätä lakia sovelletaan toimintaan, jossa syntyy jätettä, sekä jätteen hyödyntämiseen tai käsittelyyn.

Tätä lakia ei sovelleta toimintaan, josta säädetään aluksista aiheutuvan vesien pilaan-

HE 84/1999
YmVM 4/1999
LaVL 15/1999
PeVL 11/1999
MmVL 18/1999
EV 100/1999

Neuvoston direktiivit: 96/61/EY, EYVL N:o L 257, 10.10.1996, s. 26; 76/464/ETY, EYVL N:o L 129, 18.5.1976, s. 23; 80/68/ETY, EYVL N:o L 20, 26.1.1980, s. 80; 82/176/ETY, EYVL N:o L 81, 27.3.1982, s. 29; 83/513/ETY, EYVL N:o L 291, 24.10.1983, s. 1; 84/491/ETY, EYVL N:o L 274, 17.10.1984, s. 11; 86/280/ETY, EYVL N:o L 181, 4.7.1986, s. 16; 91/271/ETY, EYVL N:o L 158, 30.5.1991, s. 40; 91/676/ETY, EYVL N:o L 375, 31.12.1991, s. 1; 80/779/ETY, EYVL N:o L 229, 30.8.1980, s. 30; 82/884/ETY, EYVL N:o L 378, 31.12.1982, s. 15; 84/360/ETY, EYVL N:o L 188, 16.7.1984, s. 20; 85/203/ETY, EYVL N:o L 87, 27.3.1985, s. 1; 88/609/ETY, EYVL N:o L 336, 7.12.1988, s. 1; 89/369/ETY, EYVL N:o L 163, 14.6.1989, s. 32; 89/429/ETY, EYVL N:o L 203, 15.7.1989, s. 50; 92/72/ETY, EYVL N:o L 297, 13.10.1992, s. 1; 96/62/EY, EYVL N:o L 296, 21.11.1996, s. 55; 1999/13/EY, EYVL N:o L 85, 29.3.1999, s. 1; 1999/32/EY, EYVL N:o L 121, 11.5.1999, s. 13; 79/113/ETY, EYVL N:o L 33, 8.2.1979, s. 15; 84/533/ETY, EYVL N:o L 300, 19.11.1984, s. 123; 84/534/ETY, EYVL N:o L 300, 19.11.1984, s. 130; 84/535/ETY, EYVL N:o L 300, 19.11.1984, s. 142; 84/536/ETY, EYVL N:o L 300, 19.11.1984, s. 149; 84/537/ETY, EYVL N:o L 300, 19.11.1984, s. 156; 84/538/ETY, EYVL N:o L 300, 19.11.1984, s. 171; 86/662/ETY, EYVL N:o L 384, 31.12.1986, s. 1; 75/439/ETY, EYVL N:o L 194, 25.7.1975, s. 23; 87/101/ETY, EYVL N:o L 42, 12.2.1987, s. 43; 75/442/ETY, EYVL N:o L 194, 25.7.1975, s. 39; 91/156/ETY, EYVL N:o L 78, 26.3.1991, s. 32; 78/176/ETY, EYVL N:o L 54, 25.2.1978, s. 19; 91/689/ETY, EYVL N:o L 377, 31.12.1991, s. 20; 94/67/EY, EYVL N:o L 365, 31.12.1994, s. 34; 1999/31/EY, EYVL N:o L 182, 16.7.1999, s. 1; sekä Euroopan Parlamentin ja Neuvoston direktiivit: 94/63/EY, EYVL N:o L 365, 31.12.1994, s. 24; 97/68/EY, EYVL N:o L 59, 27.2.1998, s. 1; sekä Neuvoston asetus N:o 3093/94, EYVL N:o L 333, 22.12.1994, s. 1

tumisen ehkäisemisestä annetussa laissa (300/1979), eikä merensuojelulaissa (1415/1994) tarkoitettuun toimintaan. Tätä lakia ei myöskään sovelleta säteilystä aiheutuvien haittavaikutusten ehkäisemiseen siltä osin kuin siitä säädetään ydinenergialaissa (990/1987) tai säteilylaissa (592/1991) eikä vesistön pilaantumisen ehkäisemiseen siltä osin kuin siitä määrätään Suomen ja Ruotsin välisessä rajajokisopimuksessa (SopS 54/1971).

Asetuksella voidaan säätää poikkeuksia tämän lain soveltamisesta, jos se on tarpeen valtakunnan turvallisuuden, huoltovarmuuden tai puolustusvoimien toiminnan erityisluonteen vuoksi.

Tätä lakia sovellettaessa on noudatettava, mitä Suomea sitovissa kansainvälisissä merensuojelusopimuksissa määrätään. Ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi on lisäksi noudatettava, mitä muussa laissa säädetään.

3 §

Määritelmät

Tässä laissa tarkoitetaan:

1) *ympäristön pilaantumisella* sellaista ihmisen toiminnasta johtuvaa aineen, energian, melun, värinän, säteilyn, valon, lämmön tai hajun päästämistä tai jättämistä ympäristöön, jonka seurauksena aiheutuu joko yksin tai yhdessä muiden päästöjen kanssa:

- a) terveyshaittaa;
- b) haittaa luonnolle ja sen toiminnoille;
- c) luonnonvarojen käyttämisen estymistä tai melkoista vaikutumista;
- d) ympäristön yleisen viihtyisyyden tai erityisten kulttuuriarvojen vähentymistä;
- e) ympäristön yleiseen virkistyskäyttöön soveltuvuuden vähentymistä;
- f) vahinkoa tai haittaa omaisuudelle taikka sen käytölle; tai
- g) muu näihin rinnastettava yleisen tai yksityisen edun loukkaus;

2) *ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavalla toiminnalla* laitoksen perustamista tai käyttämistä taikka alueen käyttämistä tai toiminnan järjestämistä siten, että siitä saattaa aiheutua ympäristön pilaantumista;

3) *terveyshaitalla* ihmisessä todettavaa sairautta, muuta terveydenhäiriötä tai sellaisen tekijän tai olosuhteen esiintymistä, joka voi vähentää väestön tai yksilön elinympäristön terveellisyyttä;

4) *parhaalla käyttökelpoisella tekniikalla* mahdollisimman tehokkaita ja kehittyneitä, teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoisia tuotanto- ja puhdistusmenetelmiä ja toiminnan suunnittelu-, rakentamis-, ylläpito- sekä käyttötapoja, joilla voidaan ehkäistä toiminnan aiheuttama ympäristön pilaantuminen tai tehokkaimmin vähentää sitä;

5) *toiminnanharjoittajalla* luonnollista henkilöä tai oikeushenkilöä, joka harjoittaa pilaantumisen vaaraa aiheuttavaa toimintaa tai joka tosiasiallisesti määrää toiminnasta;

6) *vesistöllä* vesilain (264/1961) 1 luvun 1 §:n 2 momentin mukaista vesialuetta ja 3 §:n mukaisia aluevesiä;

7) *pohjavedellä* maa- tai kallioperässä olevaa vettä.

Tekniikka on teknisesti ja taloudellisesti toteuttamiskelpoista silloin, kun se on saatavissa käyttöön yleisesti ja sitä voidaan soveltaa asianomaisella toiminnan alalla kohtuullisin kustannuksin. Parhaan käyttökelpoisen tekniikan määrittelyssä huomiioon otettavista seikoista säädetään tarkemmin asetuksella.

4 §

Yleiset periaatteet

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on periaatteena, että

1) haitalliset ympäristövaikutukset ehkäistään ennakolta tai, milloin haitallisten vaikutusten syntymistä ei voida kokonaan ehkäistä, rajoitetaan ne mahdollisimman vähäiseksi (*ennaltaehkäisy ja haittojen minimoinnin periaate*);

2) menetellään muutoin toiminnan laadun edellyttämällä huolellisuudella ja varovaisuudella ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi sekä otetaan huomioon toiminnan aiheuttaman pilaantumisen vaaran todennäköisyys, onnettomuusriski sekä mahdollisuudet onnettomuuksien estämiseen ja niiden vaikutusten rajoittamiseen (*varovaisuus- ja huolellisuusperiaate*);

3) käytetään parasta käyttökelpoista tekniikkaa (*parhaan käyttökelpoisen tekniikan periaate*);

4) noudatetaan ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitukseenmukaisia ja kustannustehokkaita eri toimien yhdistelmiä, kuten työmenetelmiä sekä raaka-aine- ja poltto-ainevalintoja (*ympäristön kannalta parhaan käytännön periaate*).

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavan toiminnan harjoittaja vastaa vaikutuksien ennaltaehkäisystä ja ympäristöhaittojen poistamisesta tai rajoittamisesta mahdollisimman vähäisiksi (*aiheuttamisperiaate*).

5 §

Yleiset velvollisuudet

Toiminnanharjoittajan on oltava riittävästi selvillä toimintansa ympäristövaikutuksista, ympäristöriskeistä ja haitallisten vaikutusten vähentämismahdollisuuksista (*selvillääolovelvollisuus*).

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavassa toiminnassa on lisäksi noudatettava jätelain (1072/1993) 4 ja 6 §:ssä säädettyjä yleisiä velvollisuuksia.

6 §

Sijoituspaikan valinta

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttava toiminta on mahdollisuuksien mukaan sijoitettava siten, ettei toiminnasta aiheudu pilaantumista tai sen vaaraa ja että pilaantumista voidaan ehkäistä.

Toiminnan sijoituspaikan soveltuvuutta arvioitaessa on otettava huomioon:

- 1) toiminnan luonne ja pilaantumisen todennäköisyys sekä onnettomuusriski;
- 2) alueen ja sen ympäristön nykyinen ja tuleva, oikeusvaikutteisessa kaavassa osoitettu käyttötarkoitus ja aluetta koskevat kaavamääräykset;
- 3) muut mahdolliset sijoituspaikat alueella.

7 §

Maaperän pilaamiskielto

Maahan ei saa jättää tai päästää jätettä eikä muutakaan ainetta siten, että seurauksena on sellainen maaperän laadun huononeminen, josta voi aiheutua vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle, viihtyisyyden melkoista vähentymistä tai muu niihin verrattava yleisen tai yksityisen edun loukkaus (*maaperän pilaamiskielto*).

8 §

Pohjaveden pilaamiskielto

Ainetta tai energiaa ei saa panna tai joutaa sellaiseen paikkaan tai käsitellä siten, että

1) tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella pohjavesi voi käydä terveydelle vaaralliseksi tai sen laatu muutoin olennaisesti huonontua;

2) toisen kiinteistöllä oleva pohjavesi voi käydä terveydelle vaaralliseksi tai kelpaamattomaksi tarkoitukseen, johon sitä voitaisiin käyttää; tai

3) toimenpide vaikuttamalla pohjaveden laatuun muutoin saattaa loukata yleistä tai toisen yksityistä etua (*pohjaveden pilaamiskielto*).

Edellä 1 momentissa tarkoitettuna toimenpiteenä pidetään myös asetuksella erikseen säädettyä toimenpidettä tai asetuksella kiellettyä ympäristölle ja terveydelle vaarallisten aineiden päästämistä pohjaveteen. Asetus voi koskea vain sellaisia toimenpiteitä, joita tarkoitetaan asianomaisessa Euroopan yhteisön direktiivissä.

9 §

Merta koskevat erityiset kiellot

Suomen maa-alueella, sisävesialueella tai aluevesillä ei saa ryhtyä toimeen, josta voi aiheutua merensuojelulaissa tarkoitettua meren pilaantumista Suomen aluevesien ulkopuolella.

Suomen aluevesille ei saa upottamis- tai muussa hylkäämistarkoituksessa laskea jätettä tai muuta ainetta suomalaisesta tai ulkomaalaisesta aluksesta, jäällä liikkuvasta ajoneuvosta, ilma-aluksesta tai merensuojelulain 4 §:n 2 kohdassa tarkoitettua avomeryksiköstä taikka upottaa tai hylätä alusta, avomeryksikköä tai ilma-alusta, ottaen huomioon, mitä vastaavasta toimenpiteestä aluevesirajan ulkopuolella säädetään merensuojelulain 7 §:n 3 momentissa. Sama koskee myös rannalta upottamis- tai hylkäämistarkoituksessa tapahtuvaa aineen kaatamista mereen.

Edellä 2 momentissa mainittu kielto ei koske lumen kaatamista mereen. Ruoppausmassan sijoittamisesta vesialueelle säädetään vesilaisissa.

2 luku

Asetukset ja määräykset

10 §

Yleiset perusteet

Valtioneuvosto voi, siten kuin jäljempänä tässä luvussa säädetään, asetuksella antaa tarpeellisia säännöksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi ja vähentämiseksi.

Tässä luvussa tarkoitettuja asetuksia annettaessa on otettava huomioon, mitä 4—6 §:ssä säädetään.

Asetuksia valmisteltaessa on niille viranomaisille ja tahoille, joiden toimintaa tai etua asia erityisesti koskee, varattava tilaisuus lausunnon antamiseen.

11 §

Ympäristön laatu ja päästöt

Valtioneuvosto voi asetuksella säätää:

1) ympäristön laadusta, seurannasta ja tarkkailusta;

2) päästöistä ympäristöön tai yleiseen viemäriin, päästöjen rajoittamisesta sekä päästörajojen valvonnasta;

3) terveydelle tai ympäristölle vaarallisten aineiden ympäristöön tai yleiseen viemäriin päästämisen rajoittamisesta tai kieltämisestä;

4) erityisen häiritsevän melun ja värinän aiheuttamisen rajoittamisesta tai kieltämisestä määrättyinä aikoina;

5) lietteen ympäristöön päästämisen tai sijoittamisen rajoittamisesta taikka terveydelle tai ympäristölle vaarallisia aineita sisältävän lietteen ympäristöön päästämisen kieltämisestä;

6) maataloudesta peräisin olevien nitraattien pääsystä vesiin sekä maataloudessa noudatettavista muista vesiensuojeluvuatomuksista.

12 §

Eräät toiminnot

Valtioneuvosto voi sen lisäksi, mitä 11 §:ssä säädetään, asetuksella säätää:

1) maa-, karja-, turkis- ja metsätalouden sekä turvetuotannon ja kalankasvatuksen päästöjen vähentämiseksi tarpeellisista mene-

telmistä, laitteista, rakennuksista ja rakennelmista sekä toimintojen sijoittumiseen liittyvistä ympäristönsuojeluvuatomuksista;

2) polttoaineteholtaan alle 10 megawatin sähköä tai lämpöä tuottavan laitoksen tai kattilalaitoksen, asfalttiaseman, kivenmurskaamon, kivenlouhimon tai muun kivenlouhinnan ja polttonesteiden jakeluaseman sekä muun näihin rinnastettavan toiminnan päästöjen vähentämiseksi tarpeellisista menetelmistä, laitteista, rakennuksista, rakennelmista ja toimintojen sijoittumiseen liittyvistä ympäristönsuojeluvuatomuksista, jos päästöjen ehkäisemiseen kyseisellä toimialalla voidaan yleensä soveltaa yhdenmukaisia ympäristönsuojelutoimia;

3) haihtuvia orgaanisia yhdisteitä käyttävien toimialojen tai toimintojen päästöjen vähentämisestä;

4) jätteen laitos- tai ammattimaisen hyödyntämisen tai käsittelyn ympäristönsuojeluvuatomuksista ja valvonnasta.

13 §

Moottoriajoneuvot, työkoneet ja laitteet

Valtioneuvosto voi asetuksella säätää:

1) moottoriajoneuvon joutokäynnin rajoittamisesta muualla kuin tieliikennelainsäädännössä tarkoitetulla tiellä;

2) työkoneen tai laitteen päästöistä sekä markkinoille luovuttamisen tai käytön kieltämisestä, rajoittamisesta taikka merkitsemisestä.

Edellä 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettussa asetuksessa voidaan säätää, että työkoneen tai laitteen markkinoille luovuttajan tulee hankkia tyyppihyväksyntä tai osoittaa asetuksessa tarkemmin säädettävällä tavalla, että työkone tai laite täyttää asetuksen vaatimukset.

Tämän pykälän 1 momentin 2 kohdassa ja 2 momentissa tarkoitettu asetus voidaan antaa vain, jos Euroopan yhteisön säädöksissä sitä edellytetään.

14 §

Maaperä

Valtioneuvosto voi asetuksella säätää:

1) eri maankäyttötarkoituksissa maaperässä olevien haitallisten aineiden suurimmista

sallituista pitoisuuksista tai haitallisten aineiden pitoisuuksista pilaantuneisuuden ja puhdistustarpeen arvioimiseksi;

2) pilaantuneen maa-aineksen käsittelystä ja eristämisestä, puhdistamisen teknisistä vaatimuksista ja puhdistusmenetelmistä sekä tarkkailusta ja valvonnasta.

Valtioneuvosto voi antaa 1 momentissa tarkoitettuja asetuksia, jotka koskevat soveltuvin osin myös vesistön pohjakerrostumia.

15 §

Aineet, valmisteet ja tuotteet

Jos polttoaineen tai ilmakehään haitallisesti vaikuttavan aineen, valmisteen tai tuotteen käytöstä syntyy päästöjä, joista voidaan perustellusti arvioida aiheutuvan terveyshaittaa tai ympäristön pilaantumisen vaaraa, valtioneuvosto voi asetuksella säätää:

1) aineen, valmisteen tai tuotteen valmistuksen, maahantuonnin, markkinoille luovuttamisen, maastaviennin, luovuttamisen tai käytön rajoittamisesta tai kieltämisestä;

2) valmistettavan, maahan tuotavan, markkinoille luovutettavan, maastavietävän tai käytettävän aineen, valmisteen tai tuotteen koostumuksesta sekä merkitsemisestä.

Kemikaaleja koskevista rajoituksista ja kielloista säädetään lisäksi kemikaalilaissa (744/1989) sekä tuotteiden turvallisuudesta tuoteturvallisuuslaissa (914/1986).

16 §

Muut asetukset

Valtioneuvosto voi lisäksi asetuksella säätää Euroopan yhteisön asianomaisten säädösten tai Suomen kansainvälisten veloitteiden täytäntöönpanemiseksi ympäristöluvan voimassaolosta, tarkistamisesta ja luvassa annettavista määräyksistä tai edellä 11—15 §:ssä tarkoitettuihin rinnastettavista, ympäristön pilaantumisen ehkäisemiseksi tarpeellisista vaatimuksista.

17 §

Poikkeuksen myöntäminen

Ympäristöministeriö voi myöntää poikkeuksen 11—16 §:n nojalla annetun asetuk-

sen noudattamisesta siinä säädetyin perustein.

Ministeriö voi lisäksi myöntää poikkeuksen otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3093/94 noudattamisesta siinä säädetyin perustein.

Poikkeus myönnetään hakemuksesta. Ennen poikkeuksen myöntämistä ympäristöministeriön on varattava alueelliselle ympäristökeskukselle, asianomaiselle kunnalle ja 92 §:ssä tarkoitettulle rekisteröidylle yhteisölle tilaisuus tulla kuulluksi hakemuksen johdosta. Päätös on annettava tiedoksi siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annettussa laissa (232/1966) säädetään.

Yhteistoteutukseen liittyvästä poikkeuksesta säädetään 111 §:ssä.

18 §

Talousjätevedet

Ympäristöministeriö voi asetuksella säätää vesikäymälän jätevesien ja muun talousjäteveden puhdistuslaitteista ja menetelmistä, umpikaivoista, näiden laitteiden käytöstä ja kunnossapidosta, imeytysalueesta ja lietteen poistamisesta ottaen erityisesti huomioon valtakunnalliset vesiensuojelun tavoitteet.

19 §

Kunnan ympäristönsuojelumääräykset

Kunnanvaltuusto voi antaa tämän lain täytäntöön panemiseksi tarpeellisia paikallisista olosuhteista johtuvia, kuntaa tai sen osaa koskevia yleisiä määräyksiä, jotka koskevat muuta kuin tämän lain mukaan luvanvaraista toimintaa taikka 61, 62 tai 78 §:n mukaan ilmoitusvelvollista toimintaa tai puolustusvoimien toimintaa (*kunnan ympäristönsuojelumääräykset*).

Määräykset voivat koskea:

1) toimia, rajoituksia ja rakennelmia, joilla ehkäistään päästöjä tai niiden haitallisia vaikutuksia;

2) erityisen häiritsevän tilapäisen melun tai äänen torjuntaa;

3) toimintojen sijoittumisen ympäristönsuojelullisia edellytyksiä asemakaava-alueen ulkopuolella;

4) alueita, joilla ympäristön erityisen pi-

laantumisvaaran vuoksi on kielletty jäteveden johtaminen maahan, vesistöön tai vesilain 1 luvun 2 §:n mukaiseen uomaan;

5) vyöhykkeitä ja alueita, joilla lannan ja lannoitteiden sekä maataloudessa käytettävien ympäristölle haitallisten aineiden käyttöä rajoitetaan;

6) valvontaa varten tarpeellisten tietojen antamista.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi myöntää poikkeuksen ympäristönsuojelumääräyksestä siinä mainituin perustein.

Ennen ympäristönsuojelumääräysten antamista on asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle sekä työvoima- ja elinkeinokeskukselle varattava tilaisuus lausunnon antamiseen. Päätös ympäristönsuojelumääräysten hyväksymisestä annetaan tiedoksi siten kuin kunnalliset ilmoitukset kunnassa julkaistaan. Päätös katsotaan annetun tiedoksi, kun kuulutus on asetettu yleisesti nähtäville. Samoin on kuulutettava ympäristönsuojelumääräysten voimaantulosta. Määräykset on lähetettävä tiedoksi alueelliselle ympäristökeskukselle.

3 luku

Viranomaiset ja niiden tehtävät

20 §

Valtion viranomaiset

Tämän lain mukaisen toiminnan yleinen ohjaus, seuranta ja kehittäminen kuuluu ympäristöministeriölle.

Alueellinen ympäristökeskus ohjaa ja edistää tässä laissa ja sen nojalla annetuissa säädöksissä tarkoitettujen tehtävien hoitamista alueellaan, valvoo näiden säädösten noudattamista sekä käyttää osaltaan ympäristönsuojelun yleisen edun puhevaltaa tämän lain mukaisessa päätöksenteossa.

21 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Kunnalle kuuluvista tämän lain mukaisista lupa- ja valvontatehtävistä huolehtii kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukainen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, joka käyttää osaltaan

ympäristönsuojelun yleisen edun puhevaltaa tämän lain mukaisessa päätöksenteossa.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi siirtää tässä laissa tarkoitettua toimivaltansa viranhaltijalle siten kuin kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetussa laissa säädetään. Toimivaltaa ei voida kuitenkaan siirtää viranhaltijalle asiassa, joka sisältää hallintopakon käyttämistä.

22 §

Valvontaviranomaiset

Tämän lain mukaisia valvontaviranomaisia ovat alueellinen ympäristökeskus ja kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

Työsuojeluviranomaiset ja terveydensuojeluviranomaiset valvovat 13 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettua asetuksen noudattamista siinä tarkemmin säädettävällä tavalla.

Tullilaitos ja rajavartiolaitos valvovat tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamista toimialallaan.

23 §

Ympäristölupaviranomaiset

Tämän lain mukaisia valtion lupaviranomaisia ovat ympäristölupavirastot ja alueelliset ympäristökeskukset. Ympäristölupavirastojen lukumäärästä, hallinnollisesta asemasta, organisaatiosta, asioiden käsittelystä, henkilöstön kelpoisuusvaatimuksista ja virkojen täyttämisestä säädetään erikseen. Lupa-asioiden päätöksenteon järjestämisestä alueellisessa ympäristökeskuksessa säädetään erikseen.

Ympäristölupaviranomaisena kunnassa toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen.

24 §

Muut viranomaiset ja laitokset

Valtion viranomaiset ja tutkimuslaitokset voivat toimia tämän lain mukaisina asiantuntijaviranomaisina tai -laitoksina siten kuin asetuksella tarvittaessa säädetään. Ympäristöministeriö voi määrätä asiantuntijalaitoksen toimimaan ympäristöalan kansallisena vertailulaboratoriona.

Ajoneuvohallintokeskus huolehtii 13 §:n 2 momentissa tarkoitetusta tyyppihyväksynnästä siten kuin asetuksella siitä tarkemmin säädetään.

Ympäristöministeriön nimeämä 1 momentissa tarkoitettu tai muu asetuksen vaatimukset täyttävä laitos voi toimia 13 §:n 2 momentin mukaiseen tyyppihyväksyntään liittyvänä tarkastuslaitoksena tai muuna vastaavana laitoksena. Ministeriö voi peruuttaa nimeämisen, jos laitos ei täytä asetuksen vaatimuksia. Asetuksella säädetään tarkemmin laitokselle asetettavista vaatimuksista ja niiden noudattamisen valvonnasta.

25 §

Ympäristön tilan seuranta

Kunnan on alueellaan huolehdittava paikallisten olojen edellyttämästä tarpeellisesta ympäristön tilan seurannasta. Suomen ympäristökeskuksen ja alueellisen ympäristökeskuksen tehtävistä ympäristön tilan seurannassa säädetään erikseen.

Seurantatiedot on julkistettava ja niistä on tiedotettava tarvittavassa laajuudessa.

26 §

Valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat

Valtioneuvosto hyväksyy Euroopan yhteisön säädöksissä tarkoitetut ympäristönsuojelua koskevat valtakunnalliset suunnitelmat ja ohjelmat. Suunnitelmia ja ohjelmia laadittaessa on niille viranomaisille ja tahoille, joiden etua tai oikeutta asia erityisesti koskee, varattava tilaisuus tulla kuulluiksi.

Valtakunnallisesta ja alueellisesta jättesuunnitelmasta säädetään jätelaissa.

27 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä

Alueelliset ympäristökeskukset ja Suomen ympäristökeskus ylläpitävät ympäristönsuojelun tietojärjestelmää, joka sisältää tarpeelliset tiedot:

1) tämän lain mukaisista luvista ja ilmoituksista sekä ympäristönsuojelulainsäädän-

nön voimaantulon jälkeen annetun lain (113/2000) 6 §:n mukaisista ilmoituksista;

2) lupiin liittyvistä raporteista ja tarkkailusta;

3) jätelain mukaiseen jätetiedostoon merkittävistä seikoista;

4) tämän lain täytäntöönpanoon liittyvästä ympäristön tilan seurannasta ja tutkimuksesta.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä kunnan on toimitettava ympäristönsuojelun tietojärjestelmään hallussaan olevat 1 momentin mukaiset tiedot. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella on salassapitosäännösten estämättä oikeus saada maksutta käyttöönsä tietojärjestelmästä valvonnan ja seurannan kannalta tarpeelliset tiedot.

Rekisteröidyn tarkastusoikeudesta on voimassa, mitä henkilötietolaissa (523/1999) säädetään.

4 luku

Ympäristöluvan tarve

28 §

Yleinen luvanvaraisuus

Ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavaan toimintaan on oltava lupa (*ympäristölupa*). Asetuksella säädetään tarkemmin luvanvaraisista toiminnoista.

Ympäristölupa on lisäksi oltava:

1) toimintaan, josta saattaa aiheutua vesistön pilaantumista eikä kyse ole vesilain 1 luvun 19 §:ssä tarkoitetusta toiminnasta;

2) jätevesien johtamiseen, josta saattaa aiheutua vesilain 1 luvun 2 §:ssä tarkoitetun uoman tai altaan pilaantumista;

3) toimintaan, josta saattaa ympäristössä aiheutua eräistä naapurisuhteista annetun lain (26/1920) 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitusta;

4) jätteen laitos- tai ammattimaiseen hyödyntämiseen tai käsittelyyn;

5) Suomen aluevesillä tapahtuvaan öljyn ja kaasun etsintäporaukseen ja esiintymän hyväksikäyttöön sekä muuhun niihin liittyvään toimintaan.

Luvan saaneen toiminnan päästöjä tai niiden vaikutuksia lisäävään tai muuhun olennaiseen toiminnan muuttamiseen on oltava

lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita, jos muutos ei lisää ympäristöön kohdistuvia vaikutuksia tai riskejä eikä lupaa toiminnan muutoksen vuoksi ole tarpeen tarkistaa.

29 §

Asetus luvan tarpeesta

Asetuksella voidaan säätää päästö vesiin tai yleiseen viemäriin luvanvaraiseksi siitä riippumatta, aiheutuuko päästöstä tämän lain mukaista pilaantumista. Asetus voi koskea vain asianomaisissa Euroopan yhteisön direktiiveissä tarkoitettuja päästöjä.

Asetuksella voidaan lisäksi säätää, että tietyn haitallisen aineen päästö suoraan tai välillisesti mereen vaatii seurauksista riippumatta ympäristöluvan, jos se on tarpeen Suomea velvoittavan meren suojelua koskevan kansainvälisen sopimuksen täytäntöönpanemiseksi. Asetus voi koskea koko maata, vaikka kansainvälinen sopimus koskisi vain osaa Suomen alueesta.

30 §

Poikkeus luvanvaraisuudesta

Jos asetuksella säädetään 12 §:n 2 tai 3 kohdassa tarkoitetuista toiminnoista tai jätelain 18 §:n nojalla muiden kuin ongelmajätteen käsittelystä syntypaikalla taikka jätteen laitos- tai ammattimaisesta hyödyntämisestä, voidaan samalla säätää, ettei toimintaan asetuksessa mainituin edellytyksin tarvita ympäristölupaa. Asetuksella voidaan lisäksi säätää 28 §:n 2 momentin 4 kohdassa tarkoitettujen toiminnan luvanvaraisuutta koskevista poikkeuksista.

Lupaa ei myöskään tarvita koeluonteiseen lyhytaikaiseen toimintaan, jonka tarkoituksena on kokeilla raaka- tai polttoainetta, valmistus- tai polttomenetelmää tai puhdistuslaitetta taikka hyödyntää tai käsitellä jätettä laitos- tai ammattimaisesti tällaisen toiminnan vaikutusten, käyttökelpoisuuden tai muun näihin rinnastettavan seikan selvittämiseksi.

Ympäristölupaa on kuitenkin aina haettava 28 §:n 2 momentin 1—3 ja 5 kohdassa sekä 29 §:ssä tarkoitettulle toiminnalle.

5 luku

Lupaviranomaisten toimivalta

31 §

Toimivaltainen lupaviranomainen

Ympäristölupavirasto ratkaisee ympäristölupahakemuksen, jos

1) toiminnalla saattaa olla merkittäviä ympäristövaikutuksia tai asian ratkaiseminen ympäristölupavirastossa muuten on perusteltua toiminnan laatu tai luonne huomioon ottaen;

2) toiminta edellyttää ympäristöluvan lisäksi lupaa vesilain 2—9 luvun nojalla tai vesilaissa säädetyn muun kuin purkujohtoa koskevan tai 10 luvussa tarkoitettua käyttöikeyden perustamista ja lupahakemukset on 39 §:n mukaan käsiteltävä yhteiskäsittelyssä; tai

3) alueellinen ympäristökeskus on luvan hakija taikka edistänyt merkittävästi hankkeen toteuttamista.

Alueellinen ympäristökeskus ratkaisee muun kuin 1 momentissa tarkoitettujen lupahakemuksen, jos

1) toiminnan ympäristövaikutukset kohdistuvat huomattavassa määrin toiminnan sijaintikuntaa laajemmalle alueelle tai asian ratkaiseminen alueellisessa ympäristökeskuksessa on muusta syystä perusteltua;

2) lupa on tarpeen 28 §:n 2 momentin 1 kohdan perusteella; tai

3) lupa on tarpeen 29 §:n nojalla.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen ratkaisee muun kuin 1 tai 2 momentissa tarkoitettujen lupahakemuksen.

Edellä 1 momentin 1 kohdassa ja 2 momentin 1 kohdassa tarkoitetuista toiminnoista säädetään tarkemmin asetuksella.

32 §

Lupaviranomainen toiminnan muuttuessa

Toiminnan muuttamista koskevan lupahakemuksen ratkaisee se viranomainen, jonka toimivaltaan kuuluu ratkaista vastaavaa uutta toimintaa koskeva hakemus.

33 §

Lupa-asian siirtäminen

Jos lupahakemus on pantu vireille kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa ja asian selvittämisen yhteydessä ilmenee, että toiminnasta voi aiheutua vesistön pilaantumista, on asia siirrettävä alueellisen ympäristökeskuksen ratkaistavaksi. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi yksittäistapauksessa siirtää päätösvaltaansa kuuluvan lupa-asian alueellisen ympäristökeskuksen ratkaistavaksi, jos asia vaatii sellaista erityistä selvitystä, jota kunnassa ei voida saada. Lupa-asia voidaan siirtää alueelliselle ympäristökeskukselle myös muusta erityisestä syystä.

Alueellinen ympäristökeskus voi erityisestä syystä yksittäistapauksessa siirtää päätösvaltaansa kuuluvan lupa-asian ympäristölupaviraston ratkaistavaksi.

34 §

Lupaviranomaisen alueellinen toimivalta

Lupahakemuksen ratkaisee se 31 §:n mukaan toimivaltainen lupaviranomainen, jonka toimialueelle toiminta sijoitetaan. Jos toiminta on alueen käyttämistä ja sitä harjoitetaan useamman kuin yhden lupaviranomaisen toimialueella, lupahakemuksen ratkaisee se viranomainen, jonka toimialueella merkittävien osa päästöjä aiheuttavasta toiminnasta sijaitsee.

Jos useiden samaa vesistöä kuormittavien toimintojen lupiin sisältyvät kalatalousmääräykset tulevat tarkistettaviksi samanaikaisesti ja niistä on tarkoituksenmukaista päättää yhtenä kokonaisuutena, asian ratkaisee 1 momentin mukaan toimivaltainen ympäristölupavirasto.

6 luku

Lupamenettely

35 §

Lupahakemus

Lupahakemus on toimitettava toimivaltaiselle lupaviranomaiselle. Valtion lupavi-

ranomaisen toimivaltaan kuuluvan lupa-asian katsotaan tulleen vireille, kun hakemus on toimitettu asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle tai ympäristölupavirastolle.

Hakemukseen on liitettävä lupaharkinnan kannalta tarpeellinen selvitys toiminnasta, sen vaikutuksista, asianosaisista ja muista merkityksellisistä seikoista siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa (468/1994) tarkoitettua toimintaa, hakemukseen on liitettävä mainitun lain mukainen arviointiselostus ennen päätöksentekoa. Hakemukseen on lisäksi tarvittaessa liitettävä luonnonsuojelulain (1096/1996) 65 §:ssä tarkoitettu arviointi.

36 §

Lausunnot

Lupaviranomaisen on pyydettävä hakemuksesta lausunto kunnan ympäristönsuojeluviranomaisilta niissä kunnissa, joissa hakemuksen tarkoittaman toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä. Ympäristölupaviraston on pyydettävä lausunto alueelliselta ympäristökeskukselta, jonka toimialueella toiminnan ympäristövaikutukset saattavat ilmetä.

Lupaviranomaisen tulee pyytää lausunto sen lisäksi mitä 1 momentissa säädetään asiassa muuta yleistä etua valvovilta viranomaisilta sekä lupaharkinnan kannalta muut tarpeelliset lausunnot. Ympäristölupaviraston ja alueellisen ympäristökeskuksen on pyydettävä lausunto hakemuksen tarkoittaman toiminnan sijaintikunnalta ja tarvittaessa vaikutusalueen kunnilta.

Lupaviranomainen voi hankkia myös muita asiaan liittyviä tarpeellisia lausuntoja ja selvityksiä.

37 §

Muistutukset ja mielipiteet

Lupaviranomaisen on ennen asian ratkaisemista varattava niille, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea (*asianosainen*), tilaisuus tehdä muistutuksia lupa-asian johdosta.

Muille kuin asianosaisille on varattava tilaisuus ilmaista mielipiteensä.

38 §

Lupahakemuksesta tiedottaminen

Lupaviranomaisen on tiedotettava lupahakemuksesta kuuluttamalla siitä vähintään 30 päivän ajan asianomaisten kuntien ilmoitustauluilla siten kuin julkisista kuulutuksista annetussa laissa (34/1925) säädetään. Alueellisen ympäristökeskuksen ja ympäristölupaviraston on samoin kuulutettava lupahakemuksesta ilmoitustauluillaan. Kuulutuksesta tulee käydä ilmi asetuksessa tarkemmin säädettävät seikat. Kuulutuksen julkaisemisesta on ilmoitettava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai ilmoittaminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta.

Kuulutuksesta on annettava erikseen tieto niille asianosaisille, joita asia erityisesti koskee.

Kuulemisesta ja asian vireilläolosta ilmoittamisesta on muutoin voimassa, mitä hallintomenettelylaissa (598/1982) ja tiedoksiantonasta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään. Tiedoksiantoon yhteisalueen järjestäytymättömälle osakaskunnalle sovelletaan, mitä vesilain 16 luvun 8 §:ssä säädetään.

39 §

Saman toiminnan lupien yhteiskäsittely

Vesien pilaantumista koskeva ympäristölupahakemus sekä samaa toimintaa koskeva vesilain mukainen lupahakemus ja hakemus 31 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettun käyttöoikeuden saamiseksi on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Yhteiskäsittely ei ole tarpeen, jos toiminta edellyttää ympäristöluvan lisäksi pelkästään vesilain 9 luvun mukaista lupaa veden johtamiseen nesteinä käytettäväksi eikä veden johtamisen ja sen takaisin vesistöön päästämisen välillä ole välitöntä vesitaloudellista yhteyttä.

Jos lupa-asiaa käsiteltäessä ilmenee, että toimintaa varten on tarpeen myös vesilain mukainen lupa, luvan hakijan on lupaviranomaisen määräämässä kohtuullisessa ajassa tehtävä vesilain mukainen lupahakemus. Muussa tapauksessa vireillä oleva lupahakemus jätetään tutkimatta.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut asiat käsitellään vesilain mukaisessa menettelyssä ottaen huomioon, mitä lupahakemuksen ja päätöksen sisällöstä säädetään tässä laissa tai tämän lain nojalla.

Tarvittava poikkeaminen vesilain 9 luvun 19 tai 20 §:ssä tarkoitetuista suoja-alueääräyksistä ratkaistaan samalla päätöksellä kuin vireillä oleva ympäristölupa-asia.

40 §

Eri toimintojen lupien samanaikainen käsittely

Jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavien eri toimintojen yhteisvaikutus on lupaharkinnan kannalta huomattava ja näiden toimintojen ympäristölupa-asiat ovat vireillä samassa lupaviranomaisessa, asiat on käsiteltävä ja ratkaistava samanaikaisesti, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana.

7 luku

Lupaharkinta

41 §

Lupaharkinnan perusteet

Ympäristölupa myönnetään, jos toiminta täyttää tämän lain ja jätelain sekä niiden nojalla annettujen asetusten vaatimukset.

Lupaviranomaisen on tutkittava asiassa annetut lausunnot ja tehdyt muistutukset sekä luvan myöntämisen edellytykset. Lupaviranomaisen on muutoinkin otettava huomioon mitä yleisen ja yksityisen edun turvaamiseksi säädetään.

Lupa-asiaa ratkaistaessa on lisäksi noudatettava, mitä luonnonsuojelulaissa ja sen nojalla säädetään.

42 §

Luvan myöntämisen edellytykset

Luvan myöntäminen edellyttää, ettei toiminnasta, asetettavat lupamääräykset ja toiminnan sijoituspaikka huomioon ottaen, aiheudu yksinään tai yhdessä muiden toimintojen kanssa:

- 1) terveyshaittaa;
- 2) merkittävää muuta ympäristön pilaantumista tai sen vaaraa;
- 3) edellä 7—9 §:ssä kiellettyä seurausta;
- 4) erityisten luonnonolosuhteiden huonontumista taikka vedenhankinnan tai yleiseltä kannalta tärkeän muun käyttömahdollisuuden vaarantumista toiminnan vaikutusalueella;
- 5) eräistä naapuruussuhteista annetun lain 17 §:n 1 momentissa tarkoitettua kohtuutonta räsitystä.

Toimintaa ei saa sijoittaa asemakaavan vastaisesti. Sijoittamisessa on lisäksi noudatettava, mitä 6 §:ssä säädetään.

Jätteen hyödyntämis- tai käsittelytoiminnan harjoittajan on lisäksi asetettava toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annettavat määräykset huomioon ottaen riittävä vakuus tai esitettävä muu vastaava järjestely asianmukaisen jätehuollon varmistamiseksi. Muulta kuin kaatopaikkatoimintaa tai ongelmajätteen hyödyntämis- tai käsittelytoimintaa harjoittavalta voidaan jättää vakuus tai muu vastaava järjestely vaatimatta, jos tämä on riittävän vakavarainen ja kykenee muuten huolehtimaan asianmukaisesta jätehuollosta taikka jätteen hyödyntämis- tai käsittelytoiminta on pienimuotoista. Kaatopaikkatoiminnan harjoittajalta vaadittavasta vakuudesta tai muusta vastaavasta järjestelystä säädetään tarvittaessa tarkemmin asetuksella.

Jätteen hyödyntämis- tai käsittelytoiminnan harjoittajan käytettävissä tulee olla lisäksi toiminnan laatuun ja laajuuteen nähden riittävä asiantuntemus.

43 §

Lupamääräykset pilaantumisen ehkäisemiseksi

Luvassa on annettava tarpeelliset määräykset:

- 1) päästöistä, niiden ehkäisemisestä ja muusta rajoittamisesta sekä päästöpaikan sijainnista;
- 2) jätteistä sekä niiden synnyn ja haitallisuuden vähentämisestä;
- 3) toimista häiriö- ja muissa poikkeuksellisissa tilanteissa;
- 4) toiminnan lopettamisen jälkeisistä toimituksista, kuten alueen kunnostamisesta ja päästöjen ehkäisemisestä;
- 5) muista toimituksista, joilla ehkäistään, vähennetään tai selvitetään pilaantumista, sen

vaaraa tai pilaantumisesta aiheutuvia haittoja.

Jos 1 momentin mukaisilla määräyksillä muussa kuin teollisessa toiminnassa tai energiantuotannossa ei toiminnan luonteesta johtuen voida riittävästi ehkäistä tai vähentää ympäristöhaittoja, voidaan luvassa antaa tarpeelliset määräykset tuotantomäärästä, -ravinnosta tai -energiasta.

Lupamääräyksiä annettaessa on otettava huomioon toiminnan luonne, sen alueen ominaisuudet, jolla toiminnan vaikutus ilmenee, toiminnan vaikutus ympäristöön kokonaisuutena, pilaantumisen ehkäisemiseksi tarkoitettujen toimien merkitys ympäristön kokonaisuuden kannalta sekä tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet toteuttaa nämä toimet. Päästöjen ehkäisemistä ja rajoittamista koskevien lupamääräysten tulee perustua parhaaseen käyttökelpoiseen tekniikkaan. Lisäksi on tarpeen mukaan otettava huomioon energian käytön tehokkuus sekä varautuminen onnettomuuksien ehkäisemiseen ja niiden seurausten rajoittamiseen.

44 §

Kalatalousmääräykset

Jos jäteveden tai muun aineen päästämisestä saattaa aiheutua sellaisia vaikutuksia, joita tarkoitetaan vesilain 2 luvun 22 §:ssä, ympäristöluvassa on annettava tarpeelliset määräykset kalatalousvelvoitteista tai kalatalousmaksusta. Määräyksiin sovelletaan vesilain 2 luvun 22 ja 22 b §:ää.

45 §

Jäte- ja jätehuoltomääräykset

Luvassa on annettava lisäksi tarpeelliset määräykset jätteistä ja jätehuollosta jätelain ja sen nojalla annettujen säännösten noudattamiseksi sekä tämän lain 42 §:n 3 momentissa tarkoitettuna vakuuden asettamisesta tai muusta vastaavasta järjestelystä. Määräysten täytäntöönpanoon sovelletaan tätä lakia.

Jätteen laitos- tai ammattimaista hyödyntämistä tai käsittelyä koskeva lupa voidaan rajoittaa tietyntyylisen jätteen hyödyntämiseen tai käsittelyyn. Luvassa voidaan asettaa etusijalle tietyltä alueelta peräisin olevan jätteen käsittely.

46 §

Tarkkailumääräykset

Luvassa on annettava tarpeelliset määräykset toiminnan käyttötarkkailusta, päästöjen, jätteiden ja jätehuollon, toiminnan vaikutusten sekä toiminnan lopettamisen jälkeisen ympäristön tilan tarkkailusta. Toiminnanharjoittaja voidaan myös määrätä antamaan valvontaa varten tarpeellisia tietoja.

Lupaviranomainen voi tarvittaessa määrätä useat luvanhaltijat yhdessä tarkkailemaan toimintojensa vaikutusta.

Toiminnanharjoittaja voidaan velvoittaa esittämään lupaviranomaisen tai sen määräämän viranomaisen hyväksyttäväksi tarkkailusuunnitelma niin ajoissa, että tarkkailu voidaan aloittaa toiminnan alkaessa tai muuna toiminnan vaikutusten kannalta tarkoituksenmukaisena ajankohtana. Tarkkailumääräyksiä ja hyväksytyä tarkkailusuunnitelmaa voidaan tarvittaessa muuttaa luvan voimassaolosta huolimatta.

Päätös 2 ja 3 momentissa tarkoitettussa tapauksessa on tehtävä noudattaen, mitä hallintomenettelylaissa säädetään, jollei päätöstä tehdä lupaa myönnettäessä tai muutettaessa. Päätöstä voidaan muuttaa viran puolesta tai luvanhaltijan, valvontaviranomaisen, yleistä etua valvovan viranomaisen, kunnan tai haittaa kärsivän asianosaisen vaatimuksesta. Päätös annetaan tiedoksi julkipanon jälkeen ja siihen haetaan muutosta siten kuin tässä laissa säädetään.

47 §

Määräykset päästöistä viemäriin

Jos teollisuusjätevettä johdetaan yhdyskunnan jätevedenpuhdistamolle, ympäristöluvassa on tarvittaessa määrättävä jätevesien esikäsittelystä siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

48 §

Viemäriksi määrääminen

Jos jäteveden johtamisesta vesilain 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettuun uomaan aiheutuu uoman pilaantumista, luvassa on samalla määrättävä, pidetäänkö uomaa vesilain 10 lu-

vun 2 §:n nojalla osaksi tai kokonaan viemäriin.

49 §

Määräykset purkujohdosta

Luvassa on tarvittaessa vesilain mukaisesti määrättävä purkujohdon rakentamisesta ja sitä varten tarvittavasta käyttöoikeudesta. Vahingon, haitan ja muun edunmenetyksen korvaamiseen sovelletaan vesilain 11 lukua. Käyttöoikeuteen sovelletaan vesilain 12 lukua ja 21 luvun 8 §:ää.

50 §

Eräiden suunnitelmien ja ohjelmien vaikutus

Toiminta ei saa olla ristiriidassa 26 §:n 1 momentissa tarkoitettuihin valtakunnallisiin suunnitelmiin ja ohjelmiin sisältyvien, toiminnanharjoittajaa sitovien velvoitteiden kanssa. Luvanvaraisen jätteen hyödyntämis- ja käsittelypaikan luvassa on otettava huomioon jätelain 40 §:n mukaiset jättesuunnitelmat. Luvassa on lisäksi otettava huomioon tarvittavissa määrin 26 §:n 1 momentin nojalla hyväksytyt muut suunnitelmat.

51 §

Lupamääräyksen suhde asetuksen vähimmäisvaatimukseen

Lupamääräys voi olla tämän lain tai jätelain nojalla annettuun asetukseen sisältyvää yksilöityä ympäristönsuojelun vähimmäisvaatimusta ankarampi:

- 1) luvan myöntämisen edellytysten täyttämiseksi;
- 2) asetuksella annetun ympäristön laatuvaatimuksen turvaamiseksi; tai
- 3) vesien suojelemiseksi.

Edellä 1 momentin 3 kohdassa tarkoitettu maatalouden vesiensuojelua koskeva, 11 §:n 6 kohdan nojalla annettu asetuksessa säädettyjä vaatimuksia ankarampi lupamääräys voidaan antaa vain ympäristön erityisen pilaantumisen vaaran ehkäisemiseksi.

8 luku

Lupapäätös

52 §

Lupapäätöksen sisältö

Ympäristölupa myönnetään asian laadun mukaan toistaiseksi tai määräajaksi.

Lupapäätöksestä on käytävä ilmi ratkaisun perusteet ja päätöksen perustelut. Päätöksessä on vastattava lausunnoissa ja muistutuksissa tehtyihin yksilöityihin vaatimuksiin.

Jos hankkeeseen sovelletaan ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annettua lakia, lupapäätöksestä on käytävä ilmi, miten arviointi on otettu huomioon lupaharkinnassa.

Lupapäätöksen sisällöstä säädetään tarkemmin asetuksella.

53 §

Lupapäätöksen antaminen

Lupapäätös annetaan lupaviranomaisen ilmoitustaululle asetettavassa kuulutuksessa mainittuna päivänä (*julkipano*), jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon.

54 §

Lupapäätöksestä tiedottaminen

Päätös on toimitettava hakijalle ja niille, jotka ovat päätöstä erikseen pyytäneet, sekä valvontaviranomaisille ja asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille. Päätöksen antamisesta on lisäksi ilmoitettava niille, jotka ovat tehneet muistutuksen asiassa tai ovat ilmoitusta erikseen pyytäneet sekä niille, joille on 38 §:n 2 momentin mukaan annettu lupahakemuksesta erikseen tieto. Jos muistutuskirjelmässä on useita allekirjoittajia, voidaan päätös toimittaa tai tieto päätöksen antamisesta ilmoittaa vain muistutuksen ensimmäiselle allekirjoittajalle.

Tieto päätöksestä on viipymättä julkaistava toiminnan sijaintikunnassa ja muussa kunnassa, jossa toiminnan vaikutukset saattavat ilmetä. Tieto päätöksestä on lisäksi julkaittava ainakin yhdessä toiminnan vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä, jollei asian merkitys ole vähäinen tai julkaiseminen on muutoin ilmeisen tarpeetonta.

9 luku

Luvan voimassaolo

55 §

Luvan voimassaolo ja tarkistaminen

Määräaikainen lupa raukeaa määräajan päättyessä, jollei lupapäätöksessä ole toisin määrätty.

Toistaiseksi voimassa olevassa luvassa tulee määrätä, mihin mennessä hakemus lupamääräysten tarkistamiseksi on tehtävä ja mitkä selvitykset tuolloin on esitettävä, jollei tällaista määräystä ole pidettävä ilmeisen tarpeettomana. Erityisestä syystä myös määräaikaisessa luvassa voidaan määrätä lupamääräysten tarkistamisesta. Luvan myöntäneen viranomaisen on käsiteltävä asia soveltuvin osin kuten lupahakemus.

Luvassa voidaan erityisestä syystä määrätä, että lupaviranomainen voi täsmentää lupamääräystä tai täydentää lupaa 43 §:n 1 momentin 5 kohdan mukaisen selvityksen perusteella.

56 §

Asetuksen noudattaminen

Jos asetuksella annetaan tämän lain tai jätelain nojalla jo myönnetyn luvan määräystä ankarampia säännöksiä tai luvasta poikkeavia säännöksiä luvan voimassaolosta tai tarkistamisesta, on asetusta luvan estämättä noudatettava.

57 §

Luvan raukeaminen

Luvan myöntänyt viranomainen voi päättää, että lupa raukeaa, jos

1) toiminta on ollut keskeytyneenä yhtäjaksoisesti vähintään viisi vuotta tai toiminnanharjoittaja ilmoittaa, ettei toimintaa aloiteta tai toiminta on keskeytetty pysyvästi;

2) toimintaa tai sen aloittamisen kannalta olennaisia toimia ei ole aloitettu viiden vuoden kuluessa luvan lainvoimaiseksi tulosta tai lupapäätöksessä määrätyn tätä pidemmän ajan kuluessa; tai

3) hakemusta lupamääräysten tarkistamiseksi ei ole tehty 55 §:n 2 momentin mukaisesti.

Asia on käsiteltävä soveltuvin osin kuten lupahakemus. Asian voi panna vireille lupaviranomainen omasta aloitteestaan, valvontaviranomainen, toiminnanharjoittaja, kunta tai haittaa kärsivä.

58 §

Luvan muuttaminen

Luvan myöntäneen viranomaisen on luvanhaltijan, valvontaviranomaisen, asianomaisen yleistä etua valvovan viranomaisen tai haitankärsijän hakemuksesta muutettava lupaa, jos

1) toiminnasta aiheutuva pilaantuminen tai sen vaara poikkeaa olennaisesti ennalta arvioidusta;

2) toiminnasta aiheutuu tässä laissa kielletty seuraus;

3) parhaan käyttökelpoisen tekniikan kehittymisen vuoksi päästöjä voidaan vähentää olennaisesti enemmän ilman kohtuuttomia kustannuksia;

4) olosuhteet ovat luvan myöntämisen jälkeen olennaisesti muuttuneet; tai

5) se on tarpeen Suomea sitovan kansainvälisen velvoitteen täytäntöönpanemiseksi annettujen säädösten noudattamiseksi.

Kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun muuttamisesta on voimassa, mitä vesilain 2 luvun 22 §:n 4 momentissa ja 22 b §:ssä säädetään. Jos kalatalousvelvoitteen tai kalatalousmaksun perusteista on saatu uutta selvitystä 68 §:ssä tarkoitetussa korvausmenetelyssä, ympäristölupavirasto voi samalla ottaa viran puolesta velvoitteen tai maksun muuttamista koskevan asian käsiteltäväkseen sen estämättä, mitä määräysten muuttamisesta ja tarkistamisesta muutoin on voimassa.

Asia on käsiteltävä soveltuvin osin kuten lupahakemus.

59 §

Luvan peruuttaminen

Luvan myöntänyt viranomainen voi valvontaviranomaisen aloitteesta peruuttaa luvan, jos

1) hakija on antanut virheellisiä tietoja, jotka ovat olennaisesti vaikuttaneet luvan myöntämisen edellytyksiin;

2) lupamääräyksiä on valvontaviranomaisen kirjallisesta huomautuksesta huolimatta toistuvasti rikottu siten, että toiminnasta ai-

heutuu ympäristön pilaantumisen vaaraa; tai
3) toiminnan jatkamisen edellytyksiä ei saada täytetyksi lupaa muuttamalla 58 §:n mukaisesti.

Asia on käsiteltävä soveltuvin osin kuten lupahakemus.

10 luku

Ilmoitusvelvollisuus ja tietojärjestelmään merkitseminen

60 §

Melua ja tärinää aiheuttava tilapäinen toiminta

Toiminnanharjoittajan on tehtävä kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kirjallinen ilmoitus tilapäistä melua tai tärinää aiheuttavasta toimenpiteestä tai tapahtumasta, kuten rakentamisesta tai yleisötilaisuudesta, jos melun tai tärinän on syytä olettaa olevan erityisen häiritsevää. Jos hanke toteutetaan usean kunnan alueella, ilmoitus tehdään sille alueelliselle ympäristökeskukselle, jonka toimialueella melu tai tärinä pääasiassa ilmenee. Jos toiminnasta on tehtävä terveydensuojelulain (763/1994) 13 §:n 1 momentissa tarkoitettu ilmoitus, ilmoituksen käsittelee kuitenkin kunnan terveydensuojeluviranomainen.

Ilmoitusta ei kuitenkaan tarvitse tehdä ympäristölupaa edellyttävästä toiminnasta, yksityishenkilön talouteen liittyvästä toiminnasta, puolustusvoimien toiminnasta eikä sellaisesta tilapäisestä toiminnasta, josta kunta on antanut ympäristönsuojelumääräykset 19 §:n nojalla ja samalla määrännyt, ettei ilmoitusvelvollisuutta ole.

Ilmoitus on tehtävä hyvissä ajoin ennen toimenpiteeseen ryhtymistä tai toiminnan aloittamista, kuitenkin viimeistään 30 vuorokautta ennen tätä ajankohtaa, jollei kunnan ympäristönsuojelumääräyksissä määrätä tätä lyhyemmästä ajasta.

61 §

Koeluonteinen toiminta

Edellä 30 §:n 2 momentissa tarkoitettua koeluonteista toiminnasta on tehtävä kirjallinen ilmoitus toimivaltaiselle ympäristölupaviranomaiselle viimeistään 30 vuorokautta ennen toiminnan aloittamista.

62 §

Poikkeukselliset tilanteet

Jos onnettomuudesta, tuotantohäiriöstä, rakennelman tai laitteen purkamisesta tai muusta niihin rinnastettavasta syystä aiheutuu päästöjä tai syntyy jätettä siten, että siitä voi aiheutua välitöntä ja ilmeistä ympäristön pilaantumisen vaaraa tai jätteen määrän tai ominaisuuksien vuoksi erityisiä toimia jätehuollossa, on toiminnasta vastaavan tai jätteen haltijan ilmoitettava tapahtuneesta viivymättä valvontaviranomaiselle. Luvanvaraisen toiminnan osalta tarvittavat määräykset antaa asianomainen lupaviranomainen.

63 §

Kuuleminen

Tässä luvussa tarkoitettun ilmoituksen viereisyydestä on ilmoitettava ja asianosaisia on kuultava siten kuin hallintomenettelylaissa säädetään, jos ilmoitettu toiminta saattaa olennaisesti vaikuttaa yleisiin tai yksityisiin etuihin.

64 §

Ilmoituksen käsittely

Viranomaisen on ilmoituksen johdosta tehtävä päätös, jossa voidaan antaa tarpeellisia määräyksiä ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä, toiminnan tarkkailusta ja tiedottamisesta asukkaille sekä jätelain mukaisten velvollisuuksien täyttämistä. Viranomaisen voi kieltää tai keskeyttää muun kuin luvan nojalla harjoitetun toiminnan, jos yleiselle tai yksityiselle edulle aiheutuvia huomattavia haittoja ei voida määräyksillä riittävästi vähentää. Edellä 62 §:n tarkoittamassa tilanteessa viranomaisen voi määräämillään ehdoilla hyväksyä välttämättömän lyhytaikaisen poikkeamisen tähän lakiin tai jätelakiin perustuvasta velvollisuudesta.

Määräykset voidaan antaa tai toiminta kieltää, vaikka ilmoitusvelvollisuus olisi lyöty laimin.

Jos 60 §:ssä tarkoitettun ilmoituksen käsittelee kunnan terveysuojeluviranomainen, ilmoituksen käsittelyyn sovelletaan 1 ja 2 momentin lisäksi terveysuojelulain säännöksiä. Ilmoituksen johdosta annettavat määräykset voidaan tällöin sisällyttää ter-

veysuojelulain mukaiseen päätökseen ja määräysten valvontaan sovelletaan ympäristönsuojelulakia. Muutoksenhakuun sovelletaan hallintolainkäyttölakia (586/1996).

65 §

Tietojärjestelmään merkitseminen

Edellä 30 §:n 1 momentissa tarkoitettua sekä asetuksella säädettävästä muusta kuin luvanvaraisesta ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta on ennen sen aloittamista ilmoitettava alueelliselle ympäristökeskukselle 27 §:n mukaiseen ympäristönsuojelun tietojärjestelmään merkitsemistä varten. Toiminnasta vaadittavista tiedoista voidaan säätää tarkemmin asetuksella.

Tietojärjestelmään merkityn toiminnan tulee täyttää asetuksessa tai 26 §:n mukaisessa suunnitelmassa asetetut vaatimukset. Toiminnasta on annettava valvontaviranomaiselle seuranta varten tarpeelliset tiedot. Asetuksella voidaan säätää tarkemmin toiminnan seurannasta.

11 luku

Korvaukset

66 §

Sovellettavat säännökset

Tässä laissa tarkoitettua toiminnasta aiheutuvien ympäristövahinkojen korvaamiseen sovelletaan ympäristövahinkojen korvaamisesta annettua lakia (737/1994). Vesistön pilaantumista koskevaan korvausasiaan sovelletaan kuitenkin lisäksi, mitä tässä luvussa säädetään.

Mitä tässä luvussa säädetään vesistöstä, koskee soveltuvin osin myös vesilain 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettuja vesiä.

67 §

Korvauksista päättäminen lupa-asian yhteydessä

Myöntäessään ympäristöluvan on lupaviranomaisen samalla, jollei 68 §:stä muuta johdu, viran puolesta määrättävä toiminnasta johtuvasta vesistön pilaantumisesta aiheutu-

vat vahingot korvattavaksi. Ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain 9 §:ää ei tällöin sovelleta. Korvausta määrättäessä on otettava huomioon, mitä 55 §:ssä säädetään luvan määräaikaisuudesta ja mahdollisuudesta tarkistaa toistaiseksi myönnetyn luvan määräyksiä.

68 §

Korvauksista päättäminen erikseen

Jos toiminnasta aiheutuvien vahinkojen yksityiskohtainen selvittäminen viivästyttäisi kohtuuttomasti lupa-asian ratkaisua, alueellinen ympäristökeskus tai ympäristölupavirasto voi ratkaista lupa-asian siltä osin kuin se koskee luvan myöntämistä ja siirtää asian myöhemmin ratkaistavaksi toiminnasta aiheutuvien 67 §:ssä tarkoitettujen vahinkojen korvaamisen osalta. Jos ympäristöluvan myöntää alueellinen ympäristökeskus, sen on siirrettävä edellä tarkoitettu korvauskysymys ympäristölupaviraston ratkaistavaksi. Korvaus 49 §:ssä tarkoitettua käyttöoikeuden myöntämisestä on kuitenkin määrättävä luvan yhteydessä.

Alueellinen ympäristökeskus ja ympäristölupavirasto voivat myös määrätä toiminnasta aiheutuvien vahinkojen korvaamisen joiltakin osin ratkaistavaksi myöhemmin, jos siihen tarpeellisen selvityksen puuttuessa tai muutoin on erityistä syytä. Luvan saaja on tällöin velvoitettava hankkimaan tarvittava selvitys ja hakemaan ympäristölupavirastolta korvausratkaisun täydentämistä.

69 §

Vakuuden asettaminen korvausasiassa

Edellä 68 §:ssä tarkoitettussa lupapäätöksessä muu hakija kuin valtio, kunta tai kuntayhtymä on velvoitettava asettamaan ennen luvassa tarkoitettuun toimintaan ryhtymistä tai, jos siihen on jo ryhdytty, lupaviranomaisen määräämässä ajassa hyväksyttävä vakuus toiminnasta aiheutuvien vahinkojen korvaamisesta. Vakuuden asettamisesta, sen määrän tarkistamisesta ja vakuuden vapauttamisesta on soveltuvin osin voimassa, mitä vesilain 16 luvun 24 §:n 3 momentissa säädetään.

70 §

Muutoksenhakutuomioistuimen ratkaisu korvausasian käsittelemisestä

Jos muutoksenhakutuomioistuin muuttaa ympäristölupapäätöstä siten, että korvausta koskevaa ratkaisua on tarpeen muuttaa, tuomioistuimen on siirrettävä korvauskysymys kokonaan tai osittain lupaviranomaisen käsiteltäväksi, jollei se voi itse muuttaa korvausratkaisua.

71 §

Ennen lupa-asian ratkaisua aiheutuneen vahingon korvaaminen

Ympäristölupavirasto voi vesistön pilaantumista koskevan lupa-asian yhteydessä käsitellä myös vaatimuksen, joka koskee hakemuksessa tarkoitettua toiminnasta ennen lupa-asian ratkaisemista aiheutuneen vahingon korvaamista, jollei siitä aiheudu olennaista viivästystä. Jos vaatimusta ei käsitellä lupa-asian yhteydessä, ympäristölupavirasto käsittelee sen erillisenä asiana. Muu lupaviranomainen voi siirtää sille esitetyn vaatimuksen ympäristölupaviraston ratkaistavaksi.

72 §

Ennakoimattoman vahingon korvaaminen

Korvausta vahingosta, jota lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu, voidaan aiemman ratkaisun estämättä vaatia ympäristölupavirastolle tehtävällä hakemuksella. Samassa yhteydessä voidaan käsitellä vaatimus, joka koskee samalla toimenpiteellä luvasta poiketen aiheutetun vahingon korvaamista.

73 §

Korvausasian käsittely kärjäoikeudessa

Kärjäoikeuden on jätettävä tutkimatta kanteella vireille tullut vahingonkorvausvaatimus, jos samasta asiasta johtuva korvausasia on tullut vireille lupaviranomaisessa.

Yleinen tuomioistuin ratkaisee 71 ja

72 §:n estämättä vesistön pilaantumista koskevasta rikoksesta johtuvan korvausvaatimuksen. Ympäristölupaviraston on jätettävä tutkimatta korvausasia, jos käräjäoikeudessa on vireillä rikosasia, johon korvausvaatimus perustuu.

Käräjäoikeuden on ilmoitettava vesistön pilaantumista koskevan korvausasian vireille tulosta alueelliselle ympäristökeskukselle ja ympäristölupavirastolle.

Käräjäoikeus ja muutoksenhakutuomioistuimien voi pyytää lausunnon asianomaiselta alueelliselta ympäristökeskukselta tai ympäristölupavirastolta, jos asian ratkaiseminen vaatii erityistä ympäristönsuojelun tai vesiasioiden tuntemusta.

74 §

Korvausasian käsittely lupaviranomaisessa

Korvaushakemuksesta, sen käsittelystä ja korvausasiassa annettavasta päätöksestä on soveltuvin osin voimassa, mitä lupahakemuksen käsittelystä 35—38, 53 ja 54 §:ssä säädetään.

Vesistön pilaantumisesta aiheutuvat korvauskysymykset voidaan määrätä käsiteltäväksi selvitysmenettelyssä tai katselmustoimituksessa vesilain mukaisesti.

Korvausasiasta on lisäksi soveltuvin osin voimassa, mitä vesilain 11 luvun 14—14 c §:ssä säädetään.

12 luku

Pilaantuneen maaperän ja pohjaveden puhdistaminen

75 §

Maaperän ja pohjaveden puhdistamisvelvollisuus

Se, jonka toiminnasta on aiheutunut maaperän tai pohjaveden pilaantumista, on velvollinen puhdistamaan maaperän ja pohjaveden siihen tilaan, ettei siitä voi aiheutua terveyshaittaa eikä haittaa tai vaaraa ympäristölle.

Jos maaperän pilaantumisen aiheuttajaa ei saada selville tai tavoiteta taikka tätä ei saada täyttämään puhdistamisvelvollisuuttaan ja jos pilaantuminen on tapahtunut alueen hal-

tijan suostumuksella tai tämä on tiennyt tai tämän olisi pitänyt tietää alueen kunto sitä hankkiessaan, on alueen haltijan puhdistettava alueen maaperä siltä osin kuin se ei ole ilmeisen kohtuutonta. Alueen haltija vastaa samoin edellytyksin myös pilaantuneen pohjaveden puhdistamisesta, jos pilaantuminen on johtunut alueen maaperän pilaantumisesta.

Siltä osin kuin pilaantuneen alueen haltijaa ei voida velvoittaa puhdistamaan pilaantunutta maaperää, on kunnan selvítettävä maaperän puhdistamistarve ja puhdistettava maaperä.

76 §

Ilmoitusvelvollisuus

Jos maahan tai pohjaveteen on päässyt ainetta, joka saattaa aiheuttaa pilaantumista, on aiheuttajan välittömästi ilmoitettava siitä valvontaviranomaiselle.

77 §

Selvitysvelvollisuus

Jos maaperä tai pohjavesi on ilmeisesti pilaantunut, alueellinen ympäristökeskus voi määrätä puhdistamisesta 75 §:n mukaan vastuussa olevan selvittämään pilaantuneen alueen laajuuden ja puhdistamistarpeen. Määräys annetaan noudattaen soveltuvin osin mitä jäljempänä 13 luvussa säädetään.

78 §

Maaperän puhdistaminen

Pilaantuneiden maa-ainesten käsittelyyn on oltava ympäristölupa.

Maaperän puhdistamiseen pilaantuneella alueella tai pilaantuneen maaperän aineksen poistamiseen toimitettavaksi muualla 1 momentin mukaisesti käsiteltäväksi voidaan kuitenkin ryhtyä tekemällä siitä ilmoitus alueelliselle ympäristökeskukselle, jos

1) pilaantuneen alueen laajuus ja maaperän pilaantumisen aste on riittävästi selvitetty;

2) puhdistamisessa noudatetaan yleisesti käytössä olevaa hyväksyttävää puhdistusmenetelmää; ja

3) toiminnasta ei aiheudu ympäristön muuta pilaantumista.

Alueellinen ympäristökeskus tarkastaa ilmoituksen ja tekee sen johdosta päätöksen. Päätöksessä voidaan antaa tarvittavia määräyksiä toiminnan järjestämisestä ja valvonnasta.

Ilmoituksesta ja sen johdosta tehtävästä päätöksestä säädetään tarvittaessa tarkemmin asetuksella.

79 §

Puhdistamisesta määrääminen

Alueellisen ympäristökeskuksen on määrättävä pilaantuneen maaperän tai pohjaveden puhdistamisesta, jollei puhdistamisesta 75 §:n mukaan vastuussa oleva ryhdy siihen. Määräys annetaan noudattaen soveltuvin osin, mitä 13 luvussa säädetään.

Jos puhdistaminen edellyttää maa-ainesten käsittelemistä pilaantuneella alueella, määräys annetaan noudattaen soveltuvin osin ympäristölupaa koskevia säännöksiä ja 13 luvun säännöksiä. Viranomainen voi samalla määrätä muista tarpeellisista toimista, joihin on ryhdyttävä ympäristön tilan palauttamiseksi ennalleen tai aiheutuneen haitan vähentämiseksi tai poistamiseksi.

80 §

Toimivallan siirto kunnalle

Ympäristöministeriö voi kunnan hakemuksesta ja kuultuaan alueellista ympäristökeskusta päättää, että pilaantunutta maaperää koskevissa tässä luvussa tarkoitetuissa asioissa, lukuun ottamatta 75 §:n 3 momenttia, toimivaltaisena viranomaisena toimii kunnan ympäristönsuojeluviranomainen. Päätös voidaan antaa määräajaksi ja sitä voidaan erityisesti syystä muuttaa. Päätökseen ei saa valittamalla hakea muutosta.

Ennen toimivallan siirtoa koskevan päätöksen tekemistä alueellisessa ympäristökeskuksessa vireille tulleet 1 momentissa tarkoitettut asiat käsitellään loppuun alueellisessa ympäristökeskuksessa.

13 luku

Valvonta ja hallintopakko

81 §

Ilmoitus toiminnan muutoksista ja luvanhaltijan vaihtumisesta

Ympäristöluvan haltijan on viipymättä ilmoitettava valvontaviranomaiselle toiminnan pysyvistä tai pitkäaikaisesta keskeyttämisestä sekä toiminnan valvonnan kannalta olennaisista muutoksista.

Luvanhaltijan vaihtuessa on luvan uuden haltijan ilmoitettava vaihtumisesta.

82 §

Tarkkailu toisen alueella

Alueellinen ympäristökeskus voi myöntää toiminnanharjoittajalle oikeuden tarkkailla toiminnan ympäristövaikutuksia ja ympäristön laatua toisen alueella, jollei alueen omistaja tai haltija ole antanut suostumustaan tähän.

Oikeus voidaan myöntää edellyttäen, ettei tarkkailusta aiheudu sanottavaa haittaa. Alueen omistajalle tai haltijalle on varattava tilaisuus tulla asiassa kuulluksi.

83 §

Tiedonsaanti- ja tarkastusoikeus

Tässä laissa tarkoitettulla viranomaisella tai sen määräämällä virkamiehellä tai viranhaltijalla on oikeus valvontaa ja tämän lain täytäntöönpanoa varten:

1) saada viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä tarpeellisia tietoja viranomaisilta sekä toiminnanharjoittajilta;

2) kulkea toisen alueella;

3) tehdä tarkastuksia ja tutkimuksia, suorittaa mittauksia ja ottaa näytteitä;

4) päästä paikkaan, jossa toimintaa harjoitetaan;

5) tarkkailla toiminnan ympäristövaikutuksia.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu oikeus,

johon ei liity julkisen vallan käyttöä, on myös muulla viranomaisen määrämällä henkilöllä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja toimenpiteitä ei saa tehdä kotirauhan piiriin kuuluvissa tiloissa, ellei toimenpiteiden suorittaminen ole välttämätöntä hengen, terveyden, omaisuuden tai ympäristön suojelemiseksi. Asunnon tarkastuksesta säädetään terveyden-suojelulaissa.

84 §

Rikkomuksen tai laiminlyönnin oikaiseminen

Lupaviranomainen tai valvontaviranomainen voi

1) kieltää sitä, joka rikkoo tätä lakia, sen nojalla annettua asetusta tai määräystä, jatkamasta tai toistamasta säännöksen tai määräyksen vastaista menettelyä;

2) määrätä sen, joka rikkoo tätä lakia taikka sen nojalla annettua asetusta tai määräystä, täyttämään muulla tavoin velvollisuutensa;

3) määrätä 1 tai 2 kohdassa tarkoitettulla tavalla menetellyt palauttamaan ympäristö ennalleen tai poistamaan rikkomuksesta ympäristölle aiheutunut haitta;

4) määrätä toiminnanharjoittajan riittävässä määrin selvittämään toiminnan ympäristövaikutukset, jos on perusteltua aihetta epäillä sen aiheuttavan tämän lain vastaista pilaantumista.

Määräyksen antaa luvanvaraisen toiminnan osalta 31 §:n mukaan toimivaltainen lupaviranomainen ja muissa tapauksissa valvontaviranomainen.

Jos määräys koskee luvanvaraista toimintaa, jossa lupa-asia on käsiteltävä 39 §:n mukaisesti yhteiskäsittelyssä, määräys annetaan siten kuin hallintopakkoasiasta säädetään vesilain 21 luvussa. Jos määräys koskee ainoastaan tässä laissa tai sen nojalla säädetyn velvoitteen noudattamista, se annetaan kuitenkin tämän lain mukaisesti.

Määräystä ei voida antaa välittömästi 4 tai 6 §:n täytäntöönpanemiseksi.

85 §

Määräys pilaantumisen ehkäisemiseksi

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

voi toimittamansa tarkastuksen nojalla antaa muuta kuin luvanvaraista toimintaa koskevan yksittäisen määräyksen, joka on tarpeen pilaantumisen ehkäisemiseksi. Määräyksen tulee olla kohtuullinen ottaen huomioon toiminnan luonne ja pilaantumisen merkittävyyys.

86 §

Toiminnan keskeyttäminen

Jos ympäristön pilaantumisen vaaraa aiheuttavasta toiminnasta aiheutuu välitöntä terveyshaittaa tai merkittävää muuta välitöntä ympäristön pilaantumista, valvontaviranomainen voi keskeyttää toiminnan, jollei haittaa voida muutoin poistaa tai riittävästi vähentää. Toiminnanharjoittajaa tulee mahdollisuuksien mukaan kuulla ennen keskeyttämistä.

Keskeyttämistoimenpiteestä on laadittava pöytäkirja ja keskeyttämisestä on viivytyksettä tehtävä päätös. Viranomaisen on lisäksi annettava tieto siitä, miten toiminnan jatkamiseksi menetellään.

87 §

Ympäristöministeriön kielto- tai velvoittamispäätös

Jos 13 §:n 1 momentin 2 kohdan tai 15 §:n nojalla annettua asetusta on rikottu, ympäristöministeriö voi:

1) kieltää valmistajaa, maahantuojaa tai muuta markkinoille luovuttajaa jatkamasta toimintaansa;

2) kieltää säännösten vastaisen valmistuksen, kaupan pitämisen, myynnin tai muun luovuttamisen;

3) velvoittaa rikkojan saattamaan aineen, valmisteiden, tuotteen, työkoneen tai laitteen säännösten mukaiseksi;

4) velvoittaa rikkojan toimittamaan aine, valmiste tai tuote taikka osa siitä asianmukaisesti käsiteltäväksi jätteenä.

Jos 1 momentissa tarkoitettu aine, valmiste tai tuote on luovutettu markkinoille, ministeriö voi velvoittaa asetuksen vastaisesti menetelleen poistamaan tuotteen markkinoilta ja toimimaan 1 momentissa säädetyllä tavalla.

88 §

Uhkasakko, teettämisuhka ja keskeyttämisuhka

Viranomaisen on tehostettava, jollei se ole ilmeisen tarpeeton, tämän lain nojalla antamaansa kieltoa tai määräystä uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide teetetään laiminlyöjän kustannuksella tai toiminta keskeytetään.

Jollei tästä laista muuta johdu, uhkasakkoa, teettämisuhkaa ja keskeyttämisuhkaa koskevaan asiaan sovelletaan muutoin, mitä uhkasakkolaissa (1113/1990) säädetään.

89 §

Viranhaltijan väliaikainen määräys

Edellä 84 §:ssä tarkoitetun määräyksen voi antaa tai 86 §:ssä tarkoitetun päätöksen tehdä kiireellisessä tapauksessa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen määräämä viranhaltija. Asia on kuitenkin viivytyksettä saatettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätettäväksi.

90 §

Toiminnan lopettamisen jälkeiset velvoitteet

Luvanvaraisen toiminnan päätyttyä toimintaa harjoittanut vastaa edelleen lupamääräysten mukaisesti tarvittavista toimista pilaantumisen ehkäisemiseksi, toiminnan vaikutusten selvittämiseksi ja tarkkailusta.

Jos toiminnanharjoittajaa ei enää ole tai ei häntä ei tavoiteta ja lopetetun toiminnan ympäristövaikutusten valvomiseksi on tarpeen tarkkailla ympäristöä, tarkkailusta vastaa toiminta-alueen haltija.

Jos lupa ei sisällä riittäviä määräyksiä toiminnan lopettamiseksi tarvittavista toimista, lupaviranomaisen on annettava tätä tarkoittavat määräykset. Asia on käsiteltävä soveltuvin osin kuten lupahakemus. Tarkkailua koskevat määräykset annetaan noudattaen soveltuvin osin, mitä 46 §:ssä säädetään.

91 §

Kuuleminen

Ennen tässä luvussa tarkoitetun määräyk-

sen antamista viranomaisen on varattava sille, jota määräys koskee, tilaisuus tulla kuulluksi asiassa siten kuin hallintomenettelylaisa säädetään. Tarvittaessa on kuultava myös muita asianosaisia, valvontaviranomaisia ja yleistä etua valvovia viranomaisia.

92 §

Vireillepano-oikeus

Jollei 77, 79 ja 84—86 §:ssä tarkoitettu asia ole tullut vireille valvontaviranomaisen omasta aloitteesta, asian voi panna kirjallisesti vireille:

1) se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea;

2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuin ympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät;

3) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät;

4) alueellinen ympäristökeskus sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen;

5) muu asiassa yleistä etua valvova viranomainen.

93 §

Virka-apu

Poliisi on velvollinen antamaan virka-apua tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamiseksi. Sama velvollisuus on tullin ja rajavartioviranomaisilla toimialallaan.

94 §

Toiminta rikosasiassa

Valvontaviranomaisen tulee tehdä ilmoitus 116 §:ssä tarkoitetusta teosta tai laiminlyönnistä poliisille esitutkintaa varten. Ilmoitus saadaan kuitenkin jättää tekemättä, jos tekoa on pidettävä olosuhteet huomioon ottaen vähäisenä eikä yleisen edun ole katsottava vaativan syytteen nostamista.

Alueellinen ympäristökeskus on rikosasiassa asianomistaja, jos yleistä etua on loukattu.

95 §

Valvontaa koskevat tarkemmat säännökset

Ympäristöministeriö voi tarvittaessa ase-
tuksella tarkemmin säätää tämän lain edel-
lyttämien tarkastusten suorittamisesta ja val-
vonnan järjestämisestä.

Ympäristöministeriö voi antaa valvontavi-
ranomaisille tarkempia yleisiä ohjeita tämän
lain noudattamisen valvonnasta.

14 luku

**Muutoksenhaku ja päätöksen
täytäntöönpano**

96 §

Muutoksenhaku

Tämän lain nojalla annettuun viranomaisen
päätökseen saa hakea valittamalla muutosta
Vaasan hallinto-oikeudelta siten kuin hallin-
tolainkäyttölaissa säädetään. Valituskirjelmä
liitteineen on toimitettava päätöksen tehneel-
le viranomaiselle.

Ympäristöministeriön päätöksestä valite-
taan korkeimpaan hallinto-oikeuteen siten
kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Ajo-
neuvohallintokeskuksen tyyppihyväksyntää
koskevasta päätöksestä valitetaan siten kuin
hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Kunnan viranhaltijan 89 §:n nojalla anta-
masta määräyksestä tai päätöksestä ei saa
valittaa. Edellä 33, 68 ja 70 §:ssä tarkoite-
tusta asian siirtämistä toiselle viranomaiselle
koskevasta päätöksestä sekä 71 §:ssä tarkoi-
tetusta korvausvaatimuksen erikseen käsitte-
lemistä koskevasta ratkaisusta ei saa valittaa
erikseen. Asian käsittelystä 105 §:n nojalla
perittävästä maksusta valitetaan samassa jär-
jestyksessä kuin pääasiasta.

Kunnan ympäristönsuojelumääräysten hy-
väksymistä sekä ympäristölupahakemuksen
käsittelymaksua tarkoittavaa taksaa koske-
vaan päätökseen haetaan valittamalla muu-
tosta siten kuin kuntalaissa säädetään.

Vaasan hallinto-oikeuden päätökseen hae-
taan valittamalla muutosta korkeimmalta hal-
linto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttö-
laissa säädetään.

97 §

Valitusoikeus

Valitusoikeus on:

1) sillä, jonka oikeutta tai etua asia saattaa
koskea;

2) rekisteröidyllä yhdistyksellä tai säätiöl-
lä, jonka tarkoituksena on ympäristön-, ter-
veyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinym-
päristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka
toiminta-alueella kysymyksessä olevat ym-
päristövaikutukset ilmenevät;

3) toiminnan sijaintikunnalla ja muulla
kunnalla, jonka alueella toiminnan ympäris-
tövaikutukset ilmenevät;

4) alueellisella ympäristökeskuksella sekä
toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen
kunnan ympäristönsuojeluviranomaisella;

5) muulla asiassa yleistä etua valvovalla
viranomaisella.

Alueellisella ympäristökeskuksella ja kun-
nan ympäristönsuojeluviranomaisella on li-
säksi oikeus valittaa yleisen ympäristön-
suojeluedun valvomiseksi sellaisesta päätök-
sestä, jolla Vaasan hallinto-oikeus on muut-
tanut sen tekemää päätöstä tai kumonnut
päätöksen.

98 §

Kuuleminen valituksen johdosta

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen,
alueellisen ympäristökeskuksen ja ympäris-
tölupaviraston päätökseen liittyvät vali-
tusasiakirjat on pidettävä asianomaisissa
kunnissa nähtävinä vähintään 30 päivän ajan
valitusajan päättymisestä. Viranomaisen on
annettava tieto valituksesta vastineen anta-
mista varten asianosaisille ja yleistä etua
valvoville viranomaisille siten kuin tiedok-
siannosta hallintoasioissa annetussa laissa
säädetään, jollei tämä ole ilmeisen tarpee-
tonta. Viranomaisen on samalla ilmoitettava,
missä valitusasiakirjat ovat nähtävillä sekä
minne vastinekirjelmät voidaan vastineen
antamista varten varatussa ajassa toimittaa.

Päätöksen tehneen viranomaisen on toimi-
tettava valitusasiakirjat, vastineet, lausunton-
sa niistä ja muut asiakirjat Vaasan hallinto-
oikeudelle 30 päivän kuluessa vastineen jät-
tämislle varatun määräajan päättymisestä.

99 §

Menettely muutoksenhakutuomioistuimessa

Sen lisäksi, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään katselmuksesta, muutoksenhakutuomioistuin tai sen määräyksestä sen puheenjohtaja, jäsen tai esittelijä voi suorittaa paikalla tarkastuksen.

Ympäristölupaa koskeva Vaasan hallinto-oikeuden päätös on annettava julkipanon jälkeen, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Päätöksestä on lisäksi viipymättä ilmoitettava toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ilmoitustaululla.

Vaasan hallinto-oikeuden päätös on toimitettava valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille sekä lupaa koskevassa asiassa toiminnanharjoittajalle, jos asianomainen ei ole valittajana. Jäljennös päätöksestä on lisäksi toimitettava ympäristölupavirastolle, asiassa yleistä etua valvoville viranomaisille ja Suomen ympäristökeskukselle.

Tämän lain mukaista hallintopakkoasiaa koskeva hallinto-oikeuden päätös annetaan tiedoksi erityistiedoksiantona siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

100 §

Päätöksen täytäntöönpanokelpoisuus

Toimintaa ei saa aloittaa tai muuttaa ennen kuin siihen oikeuttava lupapäätös on lainvoimainen. Valitus korvauksesta ei estä toiminnan aloittamista.

Lupaviranomaisen lainvoimaisen päätöksen täytäntöönpanosta on, siltä osin kuin on kysymys lain 11 luvun säännösten perusteella määrätyistä korvauksista tai 49 §:n nojalla myönnetystä käyttöoikeudesta ja siitä maksettavasta korvauksesta, soveltuvin osin voimassa, mitä lainvoimaisen tuomion täytäntöönpanosta säädetään.

101 §

Päätöksen täytäntöönpano muutoksenhausta huolimatta

Lupaviranomainen voi luvan hakijan pyynnöstä määrätä, että toiminta voidaan muu-

toksenhausta huolimatta aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden ympäristön saattamiseksi ennalleen lupapäätöksen kumoamisen tai lupamääräysten muuttamisen varalle. Vaatimus vakuuden asettamisesta ei koske valtiota tai sen laitosta eikä kuntaa tai kuntayhtymää. Määräys voidaan antaa vain perustellusta syystä ja edellyttäen, ettei täytäntöönpano tee muutoksenhakua hyödyttömäksi. Muutoksenhakutuomioistuin voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Viranomainen voi määrätä, että 64, 78, 79, 82 ja 84—87 §:ssä tarkoitettua määräystä tai päätöstä on muutoksenhausta huolimatta noudatettava. Muutoksenhakutuomioistuin voi kieltää päätöksen täytäntöönpanon.

Hallintolainkäyttölain 6 luvun säännöksiä lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytäntöönpanosta ei sovelleta tämän lain mukaiseen muutoksenhakuun. Jos lupa-asiassa on kysymys olemassa olevan toiminnan jatkamisesta, Vaasan hallinto-oikeus voi päätöksessään määrätä, että päätöstä on muutoksenhausta huolimatta kokonaan tai osittain noudatettava, jollei korkein hallinto-oikeus toisin määrää.

15 luku

Erinäiset säännökset

102 §

Ilmanlaadun turvaaminen

Kunnan on varauduttava käytettävissään olevin keinoin toimiin, joilla estetään valtioneuvoston asetukseen perustuvan ilmanlaadun raja-arvon mahdollinen ylittyminen kunnan alueella. Raja-arvon ylitymisestä on tiedotettava ja varoitettava väestöä. Ilmanlaatua koskevassa valtioneuvoston asetuksessa määrätään, milloin varautuminen on välttämätöntä, ja tiedottamisen sekä varoituksen antamisen tarkemmasta sisällöstä.

Jos valtioneuvoston asetukseen perustuva ilmanlaadun raja-arvo ylittyy, kunnan on ryhdyttävä tarpeellisiin toimiin tai annettava määräyksiä liikenteen rajoittamiseksi ja päästöjen vähentämiseksi. Luvanvaraisista toiminnoista aiheutuvien päästöjen vähentämisestä sekä ennalta-arvaamatta ilmenevän ilman merkittävän pilaantumisen ehkäisemisestä säädetään erikseen.

103 §

*Jätevesien yleinen puhdistamis-
velvollisuus*

Jos kiinteistöä ei ole liitetty yleiseen viemäriin eikä toimintaan tarvita tämän lain mukaista lupaa, jätevedet on johdettava ja käsiteltävä siten, ettei niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa.

Vesikäymälän jätevedet sekä muut talousjätevedet on käsiteltävä ennen niiden johtamista maahan, vesistöön tai vesilain 1 luvun 2 §:n mukaiseen uomaan tai altaaseen siten, että jätevesien puhdistus vastaa vähintään 18 §:n nojalla annetussa asetuksessa tarkoitettujen puhdistustoimien tehoa. Muut kuin vesikäymälän jätevedet voidaan johtaa puhdistamatta maahan, jos niiden määrä on vähäinen eikä niistä aiheudu ympäristön pilaantumisen vaaraa.

104 §

*Selontekovelvollisuus pilaantuneesta
alueesta*

Maa-alueen luovuttajan tai vuokraajan on esitettävä uudelle omistajalle tai haltijalle käytettävissä olevat tiedot alueella harjoitetusta toiminnasta sekä jätteistä tai aineista, jotka saattavat aiheuttaa maaperän tai pohjaveden pilaantumista.

105 §

Käsittelymaksut

Tämän lain mukaisen luvan, ilmoituksen tai muun asian käsittelystä valtion viranomaisessa voidaan periä maksu, jonka suuruutta määrättäessä noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) ja sen nojalla annettavassa ympäristöministeriön asetuksessa säädetään. Kunnalle perittävän maksun perusteen on soveltuvien osin vastattava valtion maksuperustelakia. Maksun perusteista määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa.

Maksua ei peritä viranomaisen eikä haittaa kärsivän asianosaisen aloitteesta vireillepanun asian käsittelystä. Muiden vaatimuksesta vireillepanun asian käsittelystä saadaan periä maksu, jos vireillepanoa on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

106 §

Todistajan kuuleminen

Ympäristölupavirasto voi, jos se erityisesti syystä on tarpeen, kuulla todistajaa valallisesti ja asianosaista totuusvakuutuksen nojalla. Asianosaisille on varattava tilaisuus olla läsnä kuultaessa todistajaa tai asianosaista, ja heillä on oikeus esittää kysymyksiä sekä lausua käsityksensä todistajan tai asianosaisen kertomuksesta. Todistajalle maksettavasta korvauksesta on voimassa, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään.

107 §

*Kulujen korvaaminen
korvausasiassa*

Asianosaiselle aiheutuneiden kulujen korvaamiseen korvausta koskevassa asiassa sovelletaan, mitä oikeudenkäyntikulujen korvaamisesta säädetään hallintolainkäyttölaissa.

Jos asianosaiselle on myönnetty yleistä oikeusapua yleisestä oikeusavusta annetun lain (104/1998) nojalla, korvausasiasta päättävän viranomaisen on samalla päätettävä mainitun lain 24 §:n mukaisesti asianosaisen velvoittamisesta korvaamaan valtiolle asiasta aiheutuneet kulut sekä oikeusavun saajalle tämän asiassa suorittamat kulut ja omavastuuosuus.

108 §

*Mittausten ja tutkimusten
laadunvarmistus*

Tämän lain täytäntöönpanon edellyttämät mittaukset, testaukset, selvitykset ja tutkimukset on tehtävä pätevästi, luotettavasti ja tarkoituksenmukaisin menetelmin.

Ympäristöministeriö voi asetuksella säätää:

- 1) mittaus- ja testausmenetelmistä, standardeista ja laskentamalleista, joita on käytettävä tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten soveltamisessa;
- 2) mittauksen, testausten, selvitysten ja tutkimusten laadun varmistamisesta sekä tutkimuslaitosten valvonnasta.

109 §

Salassapitovelvollisuus

Tämän lain mukaista tehtävää suorittavan salassapitovelvollisuuteen sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetään. Toiminnan päästö- ja tarkkailutiedot sekä ympäristön laatu tiedot eivät kuitenkaan ole salassapidettäviä.

Viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa säädetyn salassapitovelvollisuuden estämättä saa tämän lain mukaista tehtävää suoritettaessa saatuja tietoja yksityisen tai yhteisön taloudellisesta asemasta, liike- tai ammatillisuudesta taikka yksityisen henkilökohtaisista oloista luovuttaa:

1) valtion ja kunnan viranomaisille tämän lain mukaisten tehtävien suorittamista varten;

2) syyttäjä-, poliisi- ja tulliviranomaisille rikoksen selvittämiseksi;

3) Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen niin edellyttäessä.

110 §

Valtion rajat ylittävät vaikutukset

Tässä laissa tarkoitettun toiminnan ympäristövaikutukset toisessa valtiossa otetaan tätä lakia sovellettaessa huomioon kuten vastaava vaikutus Suomessa, jollei asianomaisen valtion kanssa tehdystä sopimuksesta muuta johdu. Toisen valtion aluevesiin tai talousvyöhykkeeseen kohdistuviin pilaantumisvaikutuksiin sovelletaan 9 §:ää.

Jos toimintaan on haettava 2 §:n 2 momentissa tarkoitettun rajajokisopimuksen mukaisen lupaviranomaisen lupa, ympäristölupa ei ole tarpeen yksinomaan 28 §:n 2 momentin 1 tai 2 kohdan nojalla. Ympäristölupapäätöksessä on otettava huomioon, mitä rajajokisopimuksen mukainen lupaviranomainen on päättänyt.

111 §

Yhteistoteutuksesta päättäminen

Ympäristöministeriö voi hakemuksesta myöntää poikkeuksen valtioneuvoston 11 §:n nojalla antaman asetuksen päästöjä

koskevista säännöksistä tietyn toiminnan osalta, jos toiminnanharjoittaja toteuttaa muualla Suomessa tai toisessa valtiossa ympäristönsuojelutoimia, joiden johdosta päästöt tai niiden vaikutukset kokonaisuutena olennaisesti vähentyvät (*yhteistoteutus*).

Yhteistoteutus edellyttää, että

1) se ei ole vastoin Suomea sitovia kansainvälisiä velvoitteita;

2) se on tarkoituksenmukaista ottaen huomioon toiminnan tekniset ja taloudelliset mahdollisuudet ympäristönsuojelutoimien toteuttamiseksi; sekä

3) päästöjä ja ympäristönsuojelutoimia sekä niiden vaikutuksia voidaan seurata luotettavasti.

Jos toiminnasta aiheutuu alueellisia haitallisia ympäristövaikutuksia, on yhteistoteutuksesta päättämisen edellytyksenä lisäksi, että Suomen alueeseen kohdistuvat päästöt vähentyvät järjestelyn seurauksena.

Ministeriön päätökseen voidaan sisällyttää tarpeellisia ehtoja. Päätös ei syrjäytä toiminnalle tässä laissa tai sen nojalla muutoin asetettuja vaatimuksia.

112 §

Kuuleminen ja tiedottaminen yhteistoteutuksesta

Ennen 111 §:ssä tarkoitettun päätöksen tekemistä hakemuksesta on pyydetävä lausunto toiminnan sijaintikunnalta ja vaikutusalueen kunnilta, asianomaisilta alueellisilta ympäristökeskuksilta sekä asetuksella tarkemmin säädettyiltä tahoilta. Lisäksi 92 §:ssä tarkoitettulle rekisteröidylle yhdistykselle tai säätiölle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi hakemuksen johdosta.

Hakemuksesta on kuulutettava virallisessa lehdessä. Lisäksi hakemuksesta on tiedotettava toiminnan sijaintikunnassa ja vaikutusalueen kunnassa siten kuin kuntalaissa säädetään.

Ministeriön päätös on annettava tiedoksi siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

113 §

Yhteistoteutus päätöksen muuttaminen ja peruuttaminen

Yhteistoteutus päätöstä voidaan muuttaa tai päätös peruuttaa, jos

1) olosuhteet ovat päätöksen tekemisen jälkeen muuttuneet siten, ettei edellytyksiä yhteistoteutukselle enää ole;

2) osoittautuu, että päästöt eivät yhteistoteutuksen seurauksena olennaisesti vähenny tai yhteistoteutuksesta muuten aiheutuu olennaisesti arvioitua enemmän haitallisia ympäristövaikutuksia; tai

3) päätöksen muuttaminen tai peruuttaminen on tarpeen Suomen kansainvälisten velvoitteiden täytäntöönpanemiseksi annettujen säädösten noudattamiseksi.

Ennen päätöksen tekemistä ympäristöministeriön on varattava 111 §:ssä tarkoitetulle toiminnanharjoittajalle tilaisuus tulla kuuluksi.

114 §

Luvanvaraisuuden muuttaminen

Jos tämän lain voimaantulon jälkeen säädetään luvanvaraiseksi toiminta, joka on aloitettu tai jonka aloittamisen kannalta olennaisiin toimiin on ryhdytty ennen luvanvaraisuuden voimaantuloa, on samalla säädettävä luvan hakemiseen varattavasta ajasta. Luvan hakemiseen varattavan ajan tulee olla vähintään yksi vuosi. Toimintaa voidaan kuitenkin jatkaa, kunnes lupa-asia on lainvoimaisesti ratkaistu.

115 §

Määräajan pidentäminen

Jos ympäristöluvan määräyksen noudattaminen annetussa määräajassa tuottaa luvanhaltijalle hänestä riippumattomista syistä huomattavia vaikeuksia eikä määräyksen noudattamisen lykkääntymisestä aiheudu ympäristön merkittävän pilaantumisen vaaraa, lupaviranomainen voi hakemuksesta pidentää määräaikaa enintään kolmella vuodella. Lupa-an on tehtävä pidentämisestä johdettavat tarpeelliset tarkistukset. Asia on käsiteltävä soveltuvin osin kuten lupahakemus.

Tämän pykälän nojalla ei saa pidentää määräaikaa, jos pidentäminen on vastoin tätä lakia, jätelakia tai niiden nojalla annettua asetusta taikka Suomea sitovia kansainvälisiä velvoitteita.

116 §

Rangaistussäännökset

Rangaistus vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tehdystä ympäristön turmelemisesta säädetään rikoslain (39/1889) 48 luvun 1—4 §:ssä.

Joka muulla kuin 1 momentissa tarkoitetulla tavalla tahallaan tai huolimattomuudesta

1) laiminlyö tässä laissa tarkoitetun ilmoituksen tekemisen,

2) laiminlyö viranomaisen tämän lain nojalla antamaan määräykseen perustuvan velvollisuutensa taikka toimii vastoin viranomaiselle antamaansa ilmoitusta,

3) laiminlyö otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3093/94 mukaisen velvollisuutensa, tai

4) rikkoo 7—9 §:ssä tarkoitettua kieltoa, 2 luvun nojalla annettua asetusta, laiminlyö 75, 76, 90, 103 tai 104 §:n mukaisen velvollisuutensa tai rikkoo 111 §:n nojalla annettuun ministeriön päätökseen sisältyviä ehtoja,

on tuomittava, jollei teosta ole muualla laissa säädetty ankarampaa rangaistusta, *ympäristönsuojelulain rikkomisesta* sakkoon.

Rangaistus 109 §:ssä säädetyn salassapito-velvollisuuden rikkomisesta tuomitaan rikoslain 38 luvun 1 tai 2 §:n mukaan, jollei teko ole rangaistava rikoslain 40 luvun 5 §:n mukaan tai siitä muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta.

Moottoriajoneuvon joutokäyntiä koskevan kiellon rikkomisesta voidaan määrätä suoritettavaksi pysäköintivirhemaksu sen mukaan kuin pysäköintivirhemaksusta annetussa laissa (248/1970) säädetään.

117 §

Tarkemmat säännökset ja ohjeet

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella. Ympäristöministeriö voi lisäksi antaa yleisiä ohjeita tämän lain täytäntöönpanemiseksi.

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

16 luku

Voimaantulo

118 §

Voimaantulo

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Ympäristöministeri *Satu Hassi*

N:o 87

Laki ympäristölupavirastoista

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Yleiset säännökset

1 §

Toimiala ja asema

Vesilain (264/1961) ja ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaisina alueellisina lupaviranomaisina toimivat ympäristölupavirastot.

Ympäristölupavirastot kuuluvat ympäristöministeriön hallinnonalalle. Ympäristöministeriö kehittää ympäristölupavirastojen toimintaa yhteistyössä oikeusministeriön kanssa. Yhteistyöstä säädetään tarkemmin asetuksella.

Ympäristölupavirastojen lukumäärästä, toimialueista, nimistä ja toimipaikoista säädetään valtioneuvoston päätöksellä.

2 §

Toimivalta

Ympäristölupavirasto käsittelee asiat, jotka säädetään kuuluviksi sen toimivaltaan:

1) vesilaisissa;

2) ympäristönsuojelulaisissa;

3) kalastuslaissa (286/1982), merensuojelulaisissa (1415/1994), Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetussa laissa (1331/1991) ja patoturvallisuuslaissa (413/1984); tai

4) muualla lainsäädännössä.

2 luku

Henkilöstö

3 §

Virat ja virkamiehet

Ympäristölupavirastossa on viraston päällikkönä toimivan johtajan virka sekä ympäristöneuvoksen ja esittelijän virkoja.

Ympäristölupaviraston istunnon puheenjohtajana toimii johtaja tai ympäristöneuvos. Johtaja vastaa ympäristölupaviraston johtamisesta ja viraston toiminnan tuloksellisuudesta siten kuin asetuksella tarkemmin säädetään.

Ympäristölupavirastossa voi lisäksi olla

HE 84/1999
YmVM 4/1999
LaVL 15/1999
PeVL 11/1999
MmVL 18/1999
EV 100/1999

määräajaksi virkaan nimitettyjä ja sivutoimisia ympäristöneuvoksia tai esittelijöitä, jos asioiden lukumäärä, laatu tai muu erityinen syy sitä edellyttää.

Ympäristöneuvos tai esittelijä voidaan suostumuksensa mukaisesti määrätä määräajaksi vastaavaan tehtävään toiseen ympäristölupavirastoon, jos sitä asian laajuuden tai muun erityisen syyn vuoksi on pidettävä perusteltuna. Asiasta päättävät asianomaisten ympäristölupavirastojen johtajat ja tarvittaessa ympäristöministeriö.

Ympäristölupavirastossa voi lisäksi olla muita virkoja ja työsuhteista henkilökuntaa.

4 §

Kelpoisuusvaatimukset

Johtajan ja istunnon puheenjohtajana toimivan ympäristöneuvoksen on oltava oikeustieteen kandidaatin tutkinnon suorittanut sekä perehtynyt ympäristölupaviraston toimialaan kuuluviin tehtäviin. Johtajalta edellytetään lisäksi käytännössä osoitettua johtamistaitoa ja johtamiskokemusta.

Ympäristöneuvoksella tulee olla ylempi korkeakoulututkinto ja perehtyneisyyttä viraston toimialaan kuuluviin tehtäviin.

Esittelijällä tulee olla oikeustieteen kandidaatin tutkinto tai muu soveltuva ylempi korkeakoulututkinto.

Määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitettävän ja sivutoimisen ympäristöneuvoksen sekä esittelijän tulee täyttää samat kelpoisuusvaatimukset kuin virkaan nimitettävän.

5 §

Nimittäminen

Johtajan ja istunnon puheenjohtajana toimivan ympäristöneuvoksen nimittää valtioneuvosto oikeusministeriön esittelystä. Oikeusministeriön on kuultava ympäristöministeriötä ennen asian esittelyä.

Ympäristöneuvoksen nimittää valtioneuvosto ympäristöministeriön esittelystä. Määräaikaiseen virkasuhteeseen nimitettävän ja sivutoimisen ympäristöneuvoksen nimittää ympäristölupavirasto.

Esittelijän nimittää ympäristölupavirasto.

3 luku

Asioiden käsitteleminen

6 §

Jaostot

Ympäristölupavirasto voi toimia jaostoihin jakautuneena siten kuin viraston työjärjestyksessä tarkemmin määrätään.

7 §

Asian ratkaiseminen istunnossa

Ympäristölupaviraston toimivaltaan kuuluvat asiat ratkaistaan istunnossa esittelystä. Esittelijänä voi toimia myös ympäristöneuvos.

8 §

Päätösvaltaisuus

Ympäristölupavirasto on päätösvaltainen istunnossaan kolmijäsenenä, jollei tässä laissa tai muualla laissa toisin säädetä. Jäsenistä enemmistön tulee olla päätoimisia.

Istunnon kokoonpanossa on oltava asioiden laadun edellyttämä tekniikan, luonnontalouden, vesitalouden ja ympäristönsuojelun asiantuntemus.

Puheenjohtaja voi tehdä päätöksen asiassa, jossa esitetyjen vaatimusten tutkiminen ei kuulu ympäristölupaviraston toimivaltaan tai jossa esitetyt vaatimukset on kokonaan peruutettu. Puheenjohtaja voi lisäksi päättää, että asiassa suoritetaan todistajan kuuleminen, tarkastus tai katselmus taikka muu vastaava asian valmisteluun liittyvä toimi.

9 §

Äänestäminen

Jos päätöksen tekemiseen osallistuvat jäsenet eivät ole päätöksestä yksimielisiä, siitä on äänestettävä. Äänestyksessä voittaa mieliala, jota jäsenten enemmistö on kannattanut. Äänen mennessä tasan tulee ratkaisuksi kanta, jota puheenjohtaja on kannattanut. Äänestämiseen sovelletaan muutoin, mitä hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

10 §

Vahvennettu kokoonpano

Johtaja tai istunnon puheenjohtaja voi määrätä asian vahvennetun kokoonpanon käsiteltäväksi, jos asian ratkaiseminen edellyttää 8 §:n 1 momentin mukaisen kokoonpanon täydentämistä asian laadun vuoksi tai muusta perustellusta syystä. Asia voidaan määrätä vahvennettuun kokoonpanoon ennen käsittelyn aloittamista tai käsittelyn kuluessa. Määrättäessä asia vahvennetun kokoonpanon käsiteltäväksi on samalla määrättävä, ketkä ottavat osaa asian käsittelyyn.

11 §

Sijaisjäsen

Istunnon puheenjohtajana olevan ympäristöneuvoksen tai muun ympäristöneuvoksen ollessa satunnaisesti estynyt hoitamasta virkatehtäviään tai vuosilomalla voi ympäristölupaviraston johtaja määrätä esittelijän, jolla on mainitun tehtävän edellyttämä kelpoisuus, toimimaan ympäristölupaviraston kokoonpanossa sijaisjäsenenä.

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

12 §

Muiden asioiden ratkaiseminen

Muista kuin 8 §:n 3 momentissa tarkoitettua valmistelevaa laatua olevista toimista vastaa esittelijä tai muu virkamies.

Viraston hallintoa koskevien asioiden ratkaisemisesta säädetään tarkemmin asetuksella.

4 luku

Erinäiset säännökset

13 §

Tarkemmat säännökset ja määräykset

Tarkemmat säännökset tämän lain täytäntöönpanosta annetaan asetuksella.

Tarkemmat määräykset asioiden käsittelystä ja toiminnan järjestämisestä ympäristölupavirastossa annetaan työjärjestyksessä, jonka johtaja vahvistaa.

14 §

Voimaantulo

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Ympäristöministeri *Satu Hassi*

N:o 88

Laki

vesilain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

kumotaan 19 päivänä toukokuuta 1961 annetun vesilain (264/1961) 1 luvun 18 a, 20 a—20 c, 21 a, 22, 22 a, 23, 23 a ja 23 b §, 10 luvun 2 a §, 3 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 4, 5, 5 a, 19 ja 20 §, 21 §:n 2 momentti, 22 §, 23 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 24, 24 a—24 e, 25—27 ja 29—32 §, 11 luvun 1 §:n 5 momentti, 13 luvun 8 §, 14 luvun 5, 5 a ja 6—8 §, 15 luku, 16 luvun 10, 13 a, 13 b, 16, 17, 29 ja 29 a §, 33 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 34—37, 37 a, 38, 39, 39 a, 39 b, 40, 41, 41 a—41 f, 42 ja 42 a §, 43 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 44—48 §, 49 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 50 § ja sen edellä oleva väliotsikko sekä 51 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 19 luvun 10 §, 20 luvun 4, 9 ja 10 § sekä 21 luvun 10 §:n 2 momentti,

sellaisina kuin niistä ovat, 1 luvun 18 a, 20 b ja 20 c § sekä 10 luvun 2 a ja 24 e § laissa 1416/1994, 1 luvun 20 a, 22 a ja 23 a § sekä 10 luvun 24 c § laeissa 87/1993 ja 1347/1995, 1 luvun 21 a § laissa 471/1995, 1 luvun 22 § ja 10 luvun 19 § osaksi laissa 467/1987, 1 luvun 23 § laissa 653/1993, 1 luvun 23 b § sekä 10 luvun 5 a ja 31 § mainituissa laissa 87/1993, 10 luvun 3—5, 20, 23 ja 30 § mainituissa laissa 467/1987, 10 luvun 24 § laissa 553/1994 ja mainituissa laissa 1416/1994, 10 luvun 24 a § mainituissa laeissa 467/1987, 553/1994 ja 1416/1994, 10 luvun 24 b § mainituissa laeissa 467/1987 ja 553/1994, 10 luvun 24 d § ja 19 luvun 10 § laissa 79/1995, 10 luvun 25 § mainituissa laeissa 467/1987 ja 1416/1994, 10 luvun 26 § laissa 629/1991 ja mainituissa laissa 87/1993, 10 luvun 27 § mainituissa laeissa 467/1987, 553/1994 ja 79/1995, 10 luvun 32 § mainituissa laissa 553/1994, 11 luvun 1 §:n 5 momentti laissa 739/1994, 13 luvun 8 § ja 14 luvun 5 a § laissa 697/1995, 14 luvun 7 § laissa 453/1963 sekä mainituissa laeissa 467/1987 ja 653/1993, 14 luvun 8 §, 16 luvun 13 a, 13 b, 33—35, 37, 37 a, 38, 39, 39 a, 39 b, 40, 41, 41 a—41 f, 42, 47 ja 48 § laissa 1015/1993, 15 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, 16 luvun 10, 36, 45 ja 46 § osaksi mainituissa laissa 1015/1993, 16 luvun 16 § mainituissa laeissa 467/1987 ja 1015/1993, 16 luvun 29 a § laissa 590/1996, 16 luvun 42 a § mainituissa laeissa 1015/1993 ja 553/1994, 16 luvun 43 § osaksi mainituissa laissa 697/1995, 16 luvun 49—51 § mainituissa laeissa 1015/1993 ja 590/1996, 20 luvun 10 § laissa 1020/1996 sekä 21 luvun 10 §:n 2 momentti laissa 948/1997,

muutetaan 1 luvun 9 §:n 3 momentti, 12 §:n 2—4 momentti, 15 §, 15 a §:n 2 momentti,

HE 84/1999
YmVM 4/1999
LaVL 15/1999
PeVL 11/1999
MmVL 18/1999
EV 100/1999

16 §, 17 §:n 2 momentti, 17 a §:n 2 momentti, 18, 19, 20 ja 21 §, 2 luvun 1 §:n 3 momentti, 2 §, 7 §:n 1 ja 3 momentti, 12 §:n 2 ja 3 momentti, 22 §:n 2—4 momentti, 22 b ja 22 c §, 24 §:n 1 ja 3 momentti, 25 §:n 1 ja 3 momentti, 26 §:n 1 ja 5 momentti, 27 §:n 2 momentti, 30 §:n 2 momentti, 31 §:n 2 momentti ja 32 §, 3 luvun 2 §:n 1 momentti, 6 §:n 2 momentti, 7, 11 ja 13 § sekä 17 §:n 2 momentti, 4 luvun 1 a, 2 ja 3 §, 5 §:n 2 momentti, 6 §, 7 a §:n 3 momentti, 8 a § ja 9 §:n 1 ja 3 momentti, 5 luvun 9 §, 14 §:n 2 ja 3 momentti, 18 §:n 3 momentti, 19 §:n 2 momentti, 29 §:n 3 momentti, 31, 33 ja 35 §, 36 §:n 2 momentti, 39 §:n 1 momentti, 41 §, 45 §:n 3 momentti, 48 §, 49 §:n 1 momentti, 53 §:n 3 momentti, 58 §, 59 §:n 1 momentti, 61 §:n 1 momentti, 62 ja 64 §, 66 §:n 1 momentti, 67 §:n 2 ja 3 momentti, 68 §:n 1 momentti, 76 §:n 1 ja 2 momentti, 78 §:n 1 momentti, 85 §:n 3 momentti, 86 §:n 1 momentti, 91 §:n 2 momentti, 92 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 93 §:n 3 momentti, 96, 99 ja 99 a §, 6 luvun 2 ja 2 a §, 10 §:n 1 momentti, 11 §:n 5 momentti ja 12 §:n 2 momentti, 7 luvun 2 §, 4 §:n 2 momentti, 8 §:n 3—5 momentti, 9 §, 10 §:n 3 momentti, 11 §:n 1 momentti, 12 §:n 1 ja 2 momentti, 13 §:n 3 ja 4 momentti, 14 ja 15 §, 8 luvun 1 §:n 1 momentti, 3 §:n 1, 3 ja 4 momentti, 4 §, 5 §:n 1 momentti, 8 ja 10 §, 10 a §:n 1 ja 3 momentti, 10 b §:n 2 ja 3 momentti, 11 §:n 2 momentti, 13 §:n 1 momentti, 16 §:n 2 momentti, 19 ja 20 §, 21 §:n 4 momentti ja 22 §, 9 luvun 2 §:n 1 momentti, 3 §:n 2 momentti, 4 §:n 1, 2 ja 4 momentti, 7, 8, 12—14 §, 15 §:n 2 momentti, 16 §:n 2 momentti, 18 §:n 2 momentti, 19 §, 20 §:n 1 momentti, 21 § ja 22 §:n 1 momentti, 10 luvun otsikko, 1 § ja sen edellä oleva väliotsikko, 2, 6 ja 7 §, 8 §:n 1 momentti, 9 ja 10 §, 16 §:n 1 momentti ja 17 §, 11 luvun 2, 3 a ja 8 §, 9 §:n 2 momentti, 10 §, 11 §:n 2 momentti, 12 §:n 1 ja 2 momentti, 14 a §:n 2 momentti, 14 b §, 15 §:n 1 momentti, 16, 20 ja 21 §, 12 luvun 1—3 §, 6 §:n 2 ja 3 momentti, 7 §:n 2 momentti, 8 §:n 2—4 momentti, 14, 16 ja 18—20 §, 14 luvun otsikko ja 1—4 §, 16 luvun otsikko, 1 §, 1 a §:n 2 momentti, 2, 3, 5—7 ja 7 a §, 8 §:n 2 momentti, 9, 11, 11 a ja 11 b §, 11 c §:n 1 momentti, 12 §:n 1 ja 2 momentti, 13, 14 ja 18—22 §, 23 §:n 1 ja 2 momentti, 23 a ja 24—26 §, 27 §:n 1 ja 3 momentti sekä 30—32 §, 17 luku, 18 luvun 1 ja 2 §, 3 §:n 1 ja 3 momentti, 7 §, 9 a §:n 2 momentti, 10, 11 ja 13 §, 19 luvun 5 § ja 9 §:n 2 momentti, 20 luvun 2, 3, 5 ja 6 §, 8 §:n 2 momentti sekä 21 luvun 1—3 ja 3 a §, 4 §:n 2 momentti, 6—8 §, 8 a §:n 1 momentti, 9 ja 11—13 §,

sellaisina kuin niistä ovat, 1 luvun 12 §:n 4 momentti ja 20 §, 4 luvun 7 a §:n 3 momentti, 5 luvun 85 §:n 3 momentti ja 86 §:n 1 momentti sekä 9 luvun 22 §:n 1 momentti mainituissa laissa 653/1993, 1 luvun 15 § sekä 10 luvun 2 ja 7 § osaksi mainituissa laissa 467/1987, 1 luvun 15 a §:n 2 momentti ja 17 a §:n 2 momentti sekä 6 luvun 2 a § laissa 1105/1996, 1 luvun 17 §:n 2 momentti, 2 luvun 1 §:n 3 momentti, 4 luvun 5 §:n 2 momentti ja 9 §:n 1 momentti, 8 luvun 10 a §:n 1 ja 3 momentti sekä 11 luvun 20 § mainituissa laissa 629/1991, 1 luvun 18 § osaksi mainituissa laeissa 467/1987 ja 1105/1996, 1 luvun 19 § osaksi mainituissa laeissa 467/1987 ja 1416/1994, 1 luvun 21 § ja 7 luvun 13 §:n 4 momentti mainituissa laissa 453/1963, 2 luvun 12 §:n 2 ja 3 momentti, 22 §:n 2—4 momentti, 22 b ja 22 c §, 26 §:n 5 momentti ja 27 §:n 2 momentti, 6 luvun 11 §:n 5 momentti, 8 luvun 10 b §:n 3 momentti, 11 luvun 14 a §:n 2 momentti, 14 b ja 21 §, 16 luvun 5, 6 ja 11 b §, 11 c §:n 1 momentti, 18 ja 30 § sekä 18 luvun 9 a §:n 2 momentti, 10, 11 ja 13 § mainituissa laissa 553/1994, 2 luvun 26 §:n 1 momentti laeissa 606/1982 ja 750/1996, 3 luvun 13 § osaksi mainituissa laissa 653/1993, 4 luvun 1 a, 3 ja 8 a §, 6 luvun 12 §:n 2 momentti, 9 luvun 15 §:n 2 momentti ja 18 §:n 2 momentti, 16 luvun 7 a §, 20 luvun 5 § sekä 21 luvun 3 a § laissa 646/1992, 4 luvun 2 § ja 10 luvun 6 § mainituissa laeissa 467/1987 ja 646/1992, 4 luvun 6 § mainituissa laissa 1416/1994, 5 luvun 18 §:n 3 momentti, 19 §:n 2 momentti, 35 §, 36 §:n 2 momentti, 41 § ja 78 §:n 1 momentti laissa 649/1976, 5 luvun 49 §:n 1 momentti, 59 §:n 1 momentti ja 62 §, 16 luvun 22 § sekä 18 luvun 7 § laissa 236/1989, 5 luvun 91 §:n 2 momentti, 8 luvun 10 b §:n 2 momentti, 12 luvun 16 ja 20 §, 19 luvun 9 §:n 2 momentti, 20 luvun 8 §:n 2 momentti sekä 21 luvun 12 § mainituissa laissa 79/1995, 5 luvun 99 § mainituissa laeissa 649/1976 ja 1347/1995, 5 luvun 99 a §, 7 luvun 11 §:n 1 momentti ja 13 §:n 3 momentti sekä 21 luvun 8 a §:n 1 momentti mainituissa laissa 1347/1995, 6 luvun 2 § osaksi mainituissa laissa 629/1991, 7 luvun 8 §:n 3—5 momentti, 10 luvun 16 §:n 1 momentti ja 12 luvun 8 §:n 2—4 momentti laissa 1278/1996, 8 luvun 1 §:n 1 momentti, 16 luvun 11 § ja 23 §:n 2 momentti mainituissa laissa 467/1987, 9 luvun 7 § osaksi mainituissa laissa 1347/1995, 9 luvun 8 § mainituissa laissa 750/1996, 9 luvun

16 §:n 2 momentti mainitussa laissa 87/1993, 11 luvun 2 § osaksi mainitussa laissa 739/1994, 11 luvun 3 a § ja 14 luvun 1 § mainitussa laissa 739/1994, 11 luvun 8 § mainituissa laeissa 467/1987 ja 553/1994, 11 luvun 15 §:n 1 momentti laissa 795/1996, 12 luvun 19 § mainituissa laeissa 453/1963 ja 79/1995 sekä laissa 605/1982, 16 luvun 1 ja 7 § osaksi mainitussa laissa 553/1994, 16 luvun 1 a §:n 2 momentti ja 23 a § laissa 470/1994, 16 luvun 2 ja 3 §, 27 §:n 1 ja 3 momentti sekä 21 luvun 6 § mainitussa laissa 1015/1993, 16 luvun 11 a § mainituissa laeissa 553/1994 ja 79/1995, 16 luvun 13 § mainituissa laeissa 1015/1993 ja 590/1996, 16 luvun 14 § osaksi laissa 308/1990, 16 luvun 20 § osaksi mainituissa laeissa 308/1990 ja 1015/1993, 16 luvun 21 § mainituissa laeissa 467/1987 ja 308/1990, 16 luvun 24 § mainituissa laeissa 453/1963, 467/1987, 553/1994 ja 79/1995, 16 luvun 25 § mainituissa laeissa 1015/1993 ja 79/1995, 16 luvun 32 § osaksi laissa 427/1970 ja mainitussa laissa 553/1994, 17 luku siihen myöhemmin tehtyine muutoksineen, 18 luvun 1 § mainituissa laeissa 467/1987 ja 79/1995, 18 luvun 2 § ja 3 §:n 1 ja 3 momentti mainitussa laissa 308/1990, 19 luvun 5 § osaksi laissa 948/1997, 20 luvun 2 § osaksi mainitussa laissa 1020/1996, 20 luvun 6 § mainituissa laeissa 646/1992 ja 1015/1993, 21 luvun 1 § osaksi mainitussa laissa 79/1995, 21 luvun 3 § osaksi laissa 414/1984 ja mainitussa laissa 629/1991, 21 luvun 4 §:n 2 momentti mainitussa laissa 414/1984, 21 luvun 7 § laissa 468/1987, 21 luvun 8 § osaksi mainituissa laeissa 467/1987 ja 1347/1995, 21 luvun 9 § laissa 705/1993 ja mainitussa laissa 1015/1993, 21 luvun 11 § mainituissa laeissa 468/1987, 553/1994 ja 79/1995 sekä 21 luvun 13 § osaksi laissa 1416/1994, sekä

lisätään 2 lukuun uusi 1 a §, 10 lukuun 6 §:n edelle uusi väliotsikko, 12 lukuun siitä mainitulla lailla 467/1987 kumotun 11 §:n tilalle uusi 11 § sekä 21 lukuun uusi 2 a, 3 b ja 4 a § seuraavasti:

1 luku

Yleisiä säännöksiä

9 §

Sillä, joka vuokraoikeuden nojalla tai muulla siihen verrattavalla perusteella hallitsee tiettyä aluetta, on ojitusta ja jäteveden johtamista koskevissa asioissa omistajan asemesta oikeus tämän alueen osalta määrätä sellaisista toimenpiteistä, joihin ei tarvita ympäristölupaviraston lupaa taikka joista ei aiheudu velvollisuutta rahasuoritukseen tai oikeutta korvaukseen hallinnan perusteena olevan oikeussuhteen päättymisen jälkeiseltä ajalta.

12 §

Valtaväylänä on kolmannes keskivedenkorkeuden mukaisesta vesistön leveydestä, kuitenkin niin, että milloin vesistössä yleisesti harjoitetaan liikennettä tahi uittoa, valtaväylän leveys on vähintään seitsemän metriä. Ympäristölupavirasto voi, jos tärkeät syyt vaativat, hakemuksesta määrätä valtaväylän leveämmäksi tai kapeammaksi sekä sen sijainnin muuallekin kuin edellä on sanottu.

Valtaväylää älköön, ellei tässä laissa olevista tai erikseen annetuista säännöksistä

muuta johdu, tai siihen ole saatu ympäristölupaviraston lupaa, rakentamalla suljettako tai supistettako, älköönkä väylään myöskään asetettako sen käyttämistä vaikeuttavaa laitetta tai muuta tilapäistä estettä.

Kysymys valtaväylän sijainnista ja leveydestä voidaan saattaa hakemuksella ympäristölupaviraston käsiteltäväksi.

15 §

Jollei jäljempänä olevista säännöksistä tai niiden nojalla annetusta luvasta muuta johdu, vesistöä ei saa johtaa vettä tai ryhtyä vesistöä tai maalla muuhun toimenpiteeseen siten, että siitä tai sen seurauksena voi aiheutua sellainen vesistön aseman, syvyyden, vedenkorkeuden, vedenjuoksun tai muu vesiympäristön muutos, joka

1) aiheuttaa vahinkoa tai haittaa toisen vesialueelle, kalastukselle, maalle, rakennukselle tai muulle omaisuudelle;

2) aiheuttaa tulvan vaaraa, yleistä vedenvähyyttä tai vesiluonnon ja sen toiminnan vahingollista muuttumista;

3) melkoisesti vähentää luonnon kauneutta, ympäristön viihtyisyyttä, kulttuuriarvoja tai vesistön käyttökelpoisuutta vedenhankintaan tahi sen soveltuvuutta virkistyskäyttöön;

4) huonontaa vesistön puhdistautumiskykyä tai muuttaa valtaväylää tai vaikeuttaa yleisen kulku- tai uittoväylän käyttämistä;

5) aiheuttaa vaaraa terveydelle; taikka

6) muulla edellä mainittuun verrattavalla tavalla loukkaa yleistä etua (*vesistön muuttamiskielto*).

Mitä 1 momentissa säädetään toimenpiteestä, koskee soveltuvin osin myös rakennelman tai laitteen käyttämistä.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu kielto koskee myös toimenpidettä, josta voi johtua siinä mainitun seurauksen aiheuttava vesistön veden tai pohjan laadun muutos, jollei kysymys ole ympäristönsuojelulain (86/2000) 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tai tämän luvun 19 §:ssä tarkoitettulla tavalla aiheutuvasta pilaantumisesta.

Edellä 1 momentissa mainittu kielto ei kuitenkaan tarkoita toimenpidettä, josta voi aiheutua vahinkoa tai haittaa ainoastaan yksityiselle, jos hän on toimenpiteeseen suostunut.

15 a §

Ympäristölupavirasto voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen 1 momentin kiellosta, jos momentissa tarkoitettujen vesistöjen suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu. Jos 1 momentissa tarkoitettu seuraus aiheutuisi hankkeesta, johon on haettu tämän lain mukaista lupaa, lupa-asian yhteydessä on viran puolesta tutkittava kysymys poikkeuksen myöntämisestä. Poikkeuksesta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä ympäristölupaviraston luvasta säädetään.

16 §

Sellaisena vesistön muuttamisena, josta tämän luvun 15 §:ssä säädetään, ei pidetä vesialueen omistajan tai osakkaan koti- ja karjatalouteen sekä kotipuutarhan kasteluun käytettävän veden (*talousveden*) ottamista vesistöstä kohtuullista tarvetta vastaavassa määrässä. Jollei vesistöstä riitä vettä kaikille sitä talousvedeksi tarvitseville, tulee kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen, milloin veden ottamisesta haittaa kärsivä vesialueen omistaja sitä pyytää, antaa tarvittavat määräykset vesialueen veden käyttämisen rajoittamisesta. Annettua määräystä voidaan muuttaa olosuhteiden muuttuessa.

17 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettua uoma tai veden juoksua siinä ei saa niin muuttaa, että siitä aiheutuu vahinkoa toisen maalle. Ym-

päristölupavirasto voi kuitenkin antaa luvan rakentamiseen noudattaen soveltuvin osin, mitä vesistöön rakentamisesta säädetään.

17 a §

Ympäristölupavirasto voi yksittäistapauksessa hakemuksesta myöntää poikkeuksen 1 momentin kiellosta, jos momentissa tarkoitettujen uomien tai lähteiden suojelutavoitteet eivät huomattavasti vaarannu. Jos 1 momentissa tarkoitettu seuraus aiheutuisi hankkeesta, johon on haettu tämän lain mukaista lupaa, lupa-asian yhteydessä on viran puolesta tutkittava kysymys poikkeuksen myöntämisestä. Poikkeuksesta on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä ympäristölupaviraston luvasta säädetään.

18 §

Ilman ympäristölupaviraston lupaa ei saa käyttää pohjavettä tai ryhtyä pohjaveden ottamista tarkoittavaan toimeen siten, että siitä pohjaveden laadun tai määrän muuttamisen vuoksi voi aiheutua jonkin pohjavettä ottavan laitoksen vedensaannin vaikeutuminen, tärkeän tai muun vedenhankintakäyttöön soveltuvan pohjavesiesiintymän antoisuuden olennainen vähentyminen tai sen hyväksikäyttämismahdollisuuden muu huonontuminen taikka toisen kiinteistöllä talousveden saannin vaikeutuminen (*pohjaveden muuttamiskielto*). Kielto koskee myös maainesten ottamista ja muuta toimenpidettä, jos siitä ilmeisesti voi aiheutua edellä mainittu seuraus.

Jos pohjaveden ottamisesta tai muusta 1 momentissa tarkoitettusta toimenpiteestä voi aiheutua vesistöissä tämän luvun 15 §:ssä tarkoitettu seuraus, on toimenpide tältä osin katsottava sellaiseksi vesistön muuttamiseksi, josta sanotussa pykälässä säädetään. Jos toimenpide aiheuttaisi tämän luvun 15 a tai 17 a §:ssä tarkoitettua seurauksen, on lisäksi voimassa, mitä sanotuissa pykälissä säädetään.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei kuitenkaan koske pohjaveden ottamista vähäisessä määrin talousvedeksi eikä myöskään sitä varten tarvittavan kaivon tekemistä.

Päästöistä aiheutuvan pohjaveden pilaantumisen ehkäisemisestä säädetään ympäristönsuojelulaissa.

19 §

Sen lisäksi, mitä tämän luvun 12—

15 §:ssä säädetään, tarvitaan lupa tämän luvun 30 §:ssä tarkoitettuun vesistön ruoppaamiseen, 4 luvun 6 §:ssä tarkoitettuun ruoppausmassan sijoittamiseen vesialueelle, 5 luvun 30 §:ssä tarkoitettuun uittoa varten tehtyjen laitteiden ja rakennelmien poistamiseen tai muuttamiseen, 5 luvun 96 §:ssä tarkoitettuun kuorimattoman puutavaran uittamiseen, 6 luvun 2 §:ssä tarkoitettuun ojitukseen sekä 7 luvun 1 §:ssä tarkoitettuun pengerrysalueen kuivatusvesien johtamiseen vesistöön sekä muuhun niihin verrattavaan toimenpiteeseen lupa myös silloin, kun siitä voi aiheutua ympäristönsuojelulain 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua pilaantumista vesialueella. Ympäristölupaa ei tällöin tarvita.

Vesien pilaantumisen ehkäisemisestä on muutoin voimassa, mitä ympäristönsuojelulaissa säädetään.

20 §

Ympäristölupavirasto voi tärkeiden syiden vaatiessa, jollei tämän luvun 12—15 §:stä muuta johdu, hakemuksesta antaa viranomaiselle tai sille, jolla on oikeus ottaa vesistöstä vettä nesteenä käytettäväksi, luvan toisenkin vesialueella panna vesistöön luvassa määrättäviä aineita tai suorittaa muita toimenpiteitä vesistön tilan tai veden käyttöominaisuuksien parantamiseksi taikka vesistön tutkimiseksi. Jos toimenpiteestä voi aiheutua ympäristönsuojelulain 3 §:n 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua pilaantumista, on tältä osin voimassa, mitä mainitussa laissa säädetään.

21 §

Jos hanke sisältää sekä tämän lain että ympäristönsuojelulain nojalla luvanvaraisia toimenpiteitä, käsitellään lupa-asiat yhdessä siten kuin 16 luvun 2 §:ssä ja ympäristönsuojelulain 39 §:ssä säädetään.

2 luku

Yleiset säännökset rakentamisesta vesistöön

1 §

Rakentamiseen, joka tarkoittaa vesivoiman käyttöön ottamista, kulkuväylän tekemistä, vesistön kuntoonpanemista uittoa varten, ojitusta, vesistön järjestelyä tai säännöstelyä, veden johtamista nesteenä käytettäväksi sekä

jäteveden johtamista, sovelletaan tämän luvun säännöksiä siltä osin kuin jäljempänä asianomaisessa luvussa säädetään.

1 a §

Käsiteltäessä 1 luvun 19 §:n 1 momentissa tarkoitettua lupa-asiaa, on lisäksi soveltuvin osin noudatettava, mitä ympäristönsuojelulain 41—44, 46, 55 ja 57 ja 58 §:ssä säädetään.

2 §

Jos rakentamisesta tai rakennelman käyttämisestä saattaa aiheutua 1 luvun 12—15 §:ssä tarkoitettu muutos tai seuraus, on rakentamiseen hankittava ympäristölupaviraston lupa. Lupa on tarpeen myös poikettaessa vesioloihin vaikuttavalla tavalla aikaisemmin myönnetystä luvasta.

Rakentamisen seurauksesta riippumatta lupa on aina haettava sillan tai kuljetuslaitteen tekemiseen yleisen kulku- tai uittoväylän yli sekä vesi-, viemäri-, voima- tai muun johdon taikka tunnelin tekemiseen tällaisen väylän alitse.

Tämän lain säännösten perusteella myönnetyn luvan nojalla tehdyn rakennelman uusimiseen ei vaadita uutta lupaa, jos työ tehdään entisiä määräyksiä noudattaen ja siihen ryhdytään kahden vuoden kuluessa siitä, kun entinen rakennelma poistettiin tai sitä lakattiin käyttämästä. Jollei rakennustyötä viiden vuoden kuluessa saateta päätökseen, on kuitenkin uusi lupa rakennelmaa varten hankittava.

Jos toimenpiteellä muutetaan sopimuksen tai suostumuksen perusteella maa-alueita pysyvästi vesialueeksi eikä lupa ole tarpeen edellä tässä pykälässä tarkoitetuilla perusteilla, on toimenpiteelle kuitenkin hankittava tässä luvussa tarkoitettu lupa.

7 §

Jos vesistöön rakentajalle on tarpeen saada toiselle kuuluvaa aluetta laitteen, rakennuksen tai muun rakennelman taikka uuden uoman pohjaksi niiden käyttöä varten välttämättömästi tarvittavine alueineen, tai alueeksi, jolle poistettava maa siirretään taikka joka veden alle saatettuna tulee 1 luvun 6 §:n 1 momentin mukaan vesialueeksi tai joka tarvitaan yleisen tai yksityisen edun suojaamiseksi tehtävää laitetta tai rakennelmaa varten, voi ympäristölupavirasto asianomaisen luvan hakemisen yhteydessä tai milloin erityistä syytä on, muutoinkin hakemuksesta

antaa rakentajalle oikeuden tällaiseen alueeseen sillä mahdollisesti olevine rakennuksineen tai muine rakennelmineen. Oikeus voidaan myöntää vain, mikäli rakentamisen osalta tämän luvun 6 §:n 2 momentissa mainitut edellytykset ovat olemassa ja sen lisäksi edellä mainittuihin tarkoituksiin tarvittava alue suurimmalta osaltaan kuuluu hakijalle joko omistusoikeuden tai pysyvän käyttöoikeuden perusteella. Jos kysymys on hakijalle ja muille yhteisesti kuuluvasta alueesta, oikeuden myöntäminen edellyttää, että toimenpiteen kohteeksi joutuva alue ei ole sanottavasti suurempi hakijan osuutta vastaavaa osaa yhteisestä alueesta.

Edellä 1 tai 2 momentin nojalla myönnetyn oikeuden nojalla saadaan aluetta käyttäen vain siihen tarkoitukseen, jota varten oikeus on myönnetty. Käyttöoikeus on pysyvä, jollei ympäristölupavirasto erityisistä syistä ole määrännyt, että se on oleva voimassa vain määräajan.

12 §

Päätöksessä tarkoitettuun rakennustyöhön on ryhdyttävä ympäristölupaviraston määräämässä, enintään neljän vuoden ajassa päätöksen lainvoimaiseksi tulemisesta uhalla, että lupa on muutoin katsottava rauenneeksi. Ympäristölupavirasto voi erityisestä syystä ennen määräajan päättymistä tehdystä hakemuksesta pidentää määräaikaa enintään kolmella vuodella.

Rakennustyön päättymisestä ja rakennelman käyttöönotosta on ympäristölupaviraston määräämänä aikana tehtävä ilmoitus ympäristölupavirastolle ja 21 luvussa tarkoitettulle valvontaviranomaiselle siten kuin 16 luvun 30 §:n 1 momentissa säädetään.

22 §

Jos kysymyksessä olevaa vesistöä varten on laadittu kalatalousviranomaisen hyväksymä suunnitelma kalaston suojelemiseksi, ympäristölupaviraston on otettava se tarpeen mukaan huomioon kalatalousvelvoitteesta määrättäessä. Sama on voimassa kalastuslaissa (286/1982) tarkoitettusta kalastusalueen käyttö- ja hoitosuunnitelmasta.

Jos 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden suorittaminen rakentajan toimesta aiheuttaisi niillä saavutettavaan hyötyyn ver-

rattuna hänelle kohtuuttomia kustannuksia taikka kalatalousvelvoitteen määräämistä ei muusta syystä ole pidettävä tarkoituksenmukaisena, rakentaja on määrättävä suorittamaan kalatalousvelvoitteen tai sen osan asemesta siten korvattavan velvoitteen kohtuullisia kustannuksia vastaava maksu kalatalousviranomaisen käytettäväksi 1 momentissa tarkoitettujen toimenpiteiden toteuttamiseen (*kalatalousmaksu*) sillä vesialueella, johon toimenpiteen vahingollinen vaikutus ulottuu. Ympäristölupavirasto voi tarvittaessa antaa maksunsaajalle määräyksiä maksun käytöstä.

Ympäristölupavirasto voi hakemuksesta muuttaa kalatalousvelvoitetta ja kalatalousmaksua koskevia määräyksiä, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet. Kalataloudellisesti epätarkoituksenmukaiseksi osoittautunutta velvoitetta voidaan lisäksi tarkistaa, jos velvoitteen kalataloudellista tulosta voidaan parantaa sen toteuttamiskustannuksia merkittävästi lisäämättä.

22 b §

Jos kalatalousmaksu on määrätty vuosittain suoritettavaksi ja sen perusteena oleva kustannustaso on muuttunut, kalatalousviranomaisen perii maksun kustannustason nousua vastaavasti tarkistettuna, vaikka sitä ei ole 22 §:n 4 momentissa mainituin tavoin muutettu. Tarkistus tehdään täysin kymmenin prosenttein ja muutoin ympäristölupaviraston määräämiä perusteita noudattaen. Jos tarkistuksesta syntyy erimielisyyttä, voidaan asia saattaa hakemuksella ympäristölupaviraston ratkaistavaksi.

Kalatalousviranomaisen on velvollinen viipymättä palauttamaan maksuvelvolliselle sen osan 1 momentissa mainitulla viranomaisen päätöksellä peritystä kalatalousmaksusta, joka ylittää ympäristölupaviraston päätöksellä myöhemmin määrätyn maksun suuruuden.

22 c §

Edellä 22 §:n 4 momentissa ja 22 b §:ssä säädetty koskee myös ennen tämän lain voimaantuloa voimassa olleiden säännösten nojalla annettuja vastaavia määräyksiä. Ensimmäisen kerran 22 b §:ään perustuvasta maksun tarkistamisesta päättää kuitenkin hakemuksesta ympäristölupavirasto. Tarkistamisen edellytyksen on, että sitä on pidettävä yleisen tai tärkeän yksityisen edun kannalta tarpeellisena. Ympäristölupaviraston tulee

päätöksessään ottaa huomioon maksun määräämisestä kuluneen ajan pituus ja muut asiaan vaikuttavat näkökohdat.

24 §

Jos vesistöön rakennettaessa on yleistä tai yksityistä tietä, rautatietä tai muuta kiskorataa taikka sitä varten tehtyä siltaa, rumpua tai pengertä muutettava tai uusi tällainen rakennelma tehtävä, on tämä työ rakentajan suoritettava ja kustannettava. Jollei tässä tarkoitettuun toimenpiteeseen ole saatu asianomaiselta suostumusta, on ympäristölupaviraston hakemuksesta määrättävä toimenpiteen suorittamisesta.

Jos tie, rautatie tai muu kiskorata on valtion tai kunnan viranomaisen hoidossa, on tällä oikeus suorittaa edellä tarkoitettu työ ja saada rakentajalta korvaus tarpeellisista kustannuksista. Vastaavan oikeuden ympäristölupavirasto voi hakemuksesta muutoinkin antaa tienpitäjälle tahi rautatien tai muun kiskoradan omistajalle, jos liikenteen turvallisuus tai muut erityiset syyt sitä vaativat.

25 §

Päätöksessä, jonka ympäristölupavirasto tämän luvun 24 §:n nojalla antaa sillan tai rummun tekemisestä, on myös määrättävä sen kunnossapitamisesta ja uusimisesta. Kunnossapitäjäksi voidaan, ottamalla huomioon, mitä sanotun pykälän 3 momentissa säädetään, määrätä sillan tai rummun omistaja taikka rakentaja.

Olosuhteiden olennaisesti muuttuessa ympäristölupavirasto voi hakemuksesta muuttaa edellä tässä pykälässä tarkoitettua päätöstä.

26 §

Ympäristölupavirasto voi lupapäätöksessään oikeuttaa hakijan ryhtymään jo ennen päätöksen lainvoimaiseksi tulemistä yrityksen toteuttamista tarkoitaviin töihin ja työn suorittamiseksi tarpeellisiin toimenpiteisiin (*töidenaloittamislupa*). Tällainen lupa voidaan myöntää, jos

1) töiden kiireellistä aloittamista on pidettävä tärkeänä pitkäaikaiseen, hakemuksen perustana olevaan rakentamissuunnitelmaan sisältyvän työn aloittamiseksi tai valmistamiseksi; tai

2) töiden aloittamisen lykkääntymisestä

aiheutuisi hakijalle huomattavaa vahinkoa ja sen aloittaminen voi tapahtua tuottamatta muille vesien käyttömuodoille tai luonnolle ja sen toiminnalle huomattavaa pysyvää haittaa, jos lupa muutoksenhaun johdosta evätään tai sen ehtoja muutetaan; taikka

3) kysymys on hankkeesta, johon ympäristölupavirasto on antanut luvan tämän luvun 6 §:n 1 tai 3 momentin nojalla ja joka ei sanottavasti vaikuta vesioloihin.

Ympäristölupaviraston tulee määrätä, onko lupapäätöksessä määrätty korvaukset tai osa niistä suoritettava ennen töidenaloittamisluvassa tarkoitettuihin töihin ryhtymistä. Korvaus saadaan nostaa hyväksyttävää vakuutta vastaan. Tässä momentissa tarkoitettuun ympäristölupaviraston päätökseen ei saa hakea muutosta.

27 §

Omistajan velvoittamista edellä tarkoitettun korvauksen tai toimenpiteen suorittamiseen on edunmenetyksen kärsineen haettava ympäristölupavirastolta. Asia on pantava vireille, jollei rakentamislupapäätöksessä sitä varten ole varattu pitempää aikaa, kymmenen vuoden kuluessa 12 §:n 3 momentissa tarkoitettun valmistusilmoituksen tekemisestä tai, jos rakennustyötä ei ole saatettu loppuun ennen valmistusilmoituksen tekemistä, rakennustyön loppuun saattamisesta. Tästä määräajasta riippumatta voidaan korvausta kuitenkin hakea rakennelman sortumisesta tai muusta arvaamattomasta syystä aiheutuvasta vahingosta.

30 §

Ympäristölupavirasto voi rakennelman omistajan tai sen käyttämisestä haittaa kärsivän samoin kuin myös asianomaisen viranomaisen hakemuksesta antaa selventäviä määräyksiä rakennelman käyttämisestä, kuitenkin niin, ettei määräyksillä sanottavasti vähennetä rakennelmasta saatavaa hyötyä.

31 §

Ilman ympäristölupaviraston lupaa ei saa poistaa rakennelmaa, joka vaikuttaa veden-

korkeuteen tai vedenjuoksuun. Lupaa poistamiseen ei saada myöntää, jos poistamisesta aiheutuisi tämän luvun 5 §:ssä mainittu vahingollinen seuraus, jota poistamisen yhteydessä suoritettavin toimenpitein ei voida torjua.

32 §

Jos omistaja haluaa poistaa rakennelman, jonka käyttämiseen toiselle tämän luvun 9 §:n nojalla on myönnetty lupa ja jota käyttäjä edelleen tarvitsee, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta myöntää viimeksi mainitulle oikeuden lunastaa sen itselleen. Ympäristölupavirasto määrää lunastushinnan rakennelman silloisen arvon mukaan ottaen huomioon, mitä rakentamiskustannuksista tämän luvun 13 §:n mukaan mahdollisesti jo on omistajalle suoritettu, samoin kuin sen haitan, joka rakennelman pysyttämisestä toisen alueella ehkä aiheutuu.

3 luku

Vesivoiman hyväksikäyttö

2 §

Voimalaitoksen rakentamiseen on haettava lupa ympäristölupavirastolta. Sama koskee myös aikaisemmin rakennetun laitoksen ja siihen kuuluvien rakennelmien tai niiden käytön muuttamista niissä tapauksissa, joissa 2 luvun 2 §:n 1 momentin mukaan on haettava lupa aikaisemmin myönnetyn luvan määräyksistä poikkeamiseen.

6 §

Pysyvästi tai määräajaksi toiselle luovutettu kiinteistöön kuuluvan vesivoiman käyttöoikeus voidaan kirjata maakaaren (540/1995) 14 luvun mukaisesti.

7 §

Jos omistaja ei entisin tai kohtuullisiksi katsottavin uusin ehdoin halua uudistaa tämän lain voimassa ollessa tehtyä sopimusta, jolla vesialue on annettu vuokralle vesivoiman käyttämistä varten tai jollekin on luovutettu tämän luvun 6 §:ssä tarkoitettu määräaikainen käyttöoikeus, on vuokra- tai käyttöoikeuden haltijalla oikeus vaatia, että omis-

taja kohtuullisen arvon mukaan määrättävästä hinnasta lunastaa häneltä ne rakennukset ja muut rakennelmat koneineen ja laitteineen, jotka vesistöön ja sen rannalle kysymyksessä olevan oikeuden käyttämistä varten on rakennettu. Tätä tarkoitettava vaatimus on pantava vireille hakemuksella ympäristölupavirastossa viimeistään kuuden kuukauden kuluessa siitä kun vuokra- tai käyttöoikeus on lakannut olemasta voimassa.

11 §

Voimalaitoksen rakentamiseen osallistumista koskevan tarjouksen tekemistä varten aloitteentekijän on pyydettävä ympäristölupavirastoa julkisella kuulutuksella kehottamaan niitä, joilla tämän luvun 9 §:n mukaan on oikeus osallistua yritykseen ja jotka sen haluavat tehdä, viimeistään kuulutuksessa määrättyinä päivinä kirjallisesti ilmoittamaan ympäristölupavirastolle yritykseen osallistumisestaan sekä esittämään tarvittavan selvityksen osallistumisoikeudestaan. Kuulutushakemukseen on liitettävä yrityksen suunnitelma, selvitys, josta käy ilmi, kenelle käyttöön otettava vesivoima kuuluu, sekä yrityksen kustannusarvio ilmoituksineen siitä, mikä osa kustannuksista on tarkoitettu yritykseen osallistuvien rahoitettavaksi. Näiden asiakirjojen tulee kuulutusajan olla asianomaisten nähtävänä ympäristölupaviraston virka- huoneistossa tai kuulutuksessa ilmoitetussa muussa paikassa. Aloitteentekijän on viivytyksettä kuulutuksen antamisen jälkeen lisäksi toimitettava kirjatussa kirjeessä tai muutoin todistettavasti jäljennös kuulutuksesta muille käyttöön otettavan vesivoiman osakkaille, ei kuitenkaan niille, joiden osuus kysymyksessä olevasta vesivoimasta ilmeisesti on alle sadanneksen.

Jos kuulutusta pyydettyä esitetty selvitys osoittaa, että lailliset edellytykset rakentamiseen ilmeisesti puuttuvat, älköön ympäristölupavirasto suostuko kuulutuspyyntöön.

Jollei vesivoiman osakas ole edellä mainitulla tavalla tiedon saatuaan ilmoittanut ympäristölupavirastolle yritykseen osallistumisestaan, on hän menettänyt oikeutensa siihen. Sama on myös voimassa, jollei osallistumisilmoituksen tehnyt kuudessakymmenessä päivässä todisteellisen kehotuksen siihen saatuaan allekirjoita yhtiösopimusta siihen liittyvine yhtiöjärjestyksineen tai, mikäli hän ei katso voivansa hyväksyä yhtiösopimusta, ole hakemuksella pyytänyt ympäristölupavi-

rastolta tämän luvun 13 §:n 2 momentissa tarkoitettua toimenpidettä.

Yritystä koskeva lupahakemus on, jollei ympäristölupavirasto hakemuksesta ole myöntänyt pitennettyä määräaikaa, tehtävä vuoden kuluessa kuulutuksessa määrätyn ajan päättymisestä uhalla, että aloite muutoin on katsottava rauenneeksi. Jollei muusta toimintamuodosta ole sovittu, on hakemus tehtävä tämän luvun 10 §:n mukaisesti perustettavan osakeyhtiön nimiin. Lupahakemuksen yhteydessä on esitettävä selvitys siitä, että osallistumistarjous on edellä sanotulla tavalla annettu tiedoksi.

13 §

Jos asianosaisten välillä syntyy erimielisyyttä oikeudesta vesivoimaan tai niiden edellä olevien säännösten soveltamisesta, jotka koskevat osallistumista rakentamisyrittäykseen, on asianosaiset, mikäli asiaa ei voida hakemuksen yhteydessä esikysymyksenä ratkaista, ympäristölupaviraston päätöksellä osoitettava määräajassa panemaan käräjäoikeudessa vireille asiaa koskeva kanne. Tällainen määräys ei estä hakemuksen edelleen käsittelyä ja lupa-asian ratkaisemista, ellei ympäristölupavirasto katso painavia syitä olevan käsittelyn siirtämiseen siksi, kunnes riita on ratkaistu. Asian käsittelee se käräjäoikeus, jonka tuomiopiirissä pääosa puheena olevasta vesivoimasta sijaitsee.

Milloin erimielisyyys koskee tämän luvun 10 §:ssä tarkoitettua osakeyhtiön yhtiösopimusta tai yhtiöjärjestyksen tekemistä, on yritykseen osallistuvalla oikeus pyytää käräjäoikeutta asettamaan kaksi välimiestä ja näille puheenjohtaja ratkaisemaan erimielisyydet soveltuvin osin noudattamalla, mitä välimiesmenettelystä annetussa laissa (967/1992) säädetään.

17 §

Se, joka voi osoittaa oikeutensa 1 momentissa tarkoitettussa voimalaitoksessa käyttöön otettuun vesivoimaan, voi hakemuksella pyytää ympäristölupavirastoa määräämään ajan, jonka kuluessa voimalaitoksen omistajan on ryhdyttävä tämän luvun 9 §:ssä tarkoitettuun menettelyyn. Asian käsittelystä on soveltuvin osin voimassa, mitä hallinto-pakkoasioista 21 luvussa säädetään.

4 luku

Kulkuväylät ja muut vesiliikennealueet

1 a §

Ympäristölupavirasto voi merenkulkulaitoksen hakemuksesta määrätä julkiseksi kulkuväyläksi sellaisen vesistön osan, jota on tarpeen pitää avoimena yleistä laiva- tai veneliikennettä varten. Julkinen kulkuväylä voidaan määrätä myös vesistöön, jossa on valtaväylä.

2 §

Ympäristölupavirasto voi hakemuksesta määrätä yleiseksi paikallisväyläksi julkiseen väylään kuulumattoman vesistön osan, joka on tarpeen pitää avoinna yleistä laiva- tai veneliikennettä varten, jollaisena pidetään myös vapaa-ajan veneilyä. Yleinen paikallisväylä voidaan myös määrätä vesistöön, jossa on valtaväylä.

3 §

Ennen kuin ympäristölupavirasto määrää yleisestä kulkuväylästä 1 a tai 2 §:n mukaisesti, sen tulee todeta, että kysymyksessä oleva vesistön osa kohtuuden mukaan täyttää ne vaatimukset, jotka vesistöissä harjoitettava liikenne huomioon ottaen yleiselle kulkuväylälle voidaan asettaa.

Ympäristölupaviraston päätöksessä on määrättävä yleisen kulkuväylän sijainti. Jos sijainti joltakin osin vahvistetaan poikkeamaan siitä, mitä hakemuksessa on esitetty, on hakijalle varattava tilaisuus vastineen esittämiseen ennen päätöksen tekemistä.

Väyläksi määräämistä koskevaan päätökseen on sisällytettävä myös määräys 4 ja 6 §:n mukaisista toimenpiteistä, jos nämä 1 momentin säännökset huomioon ottaen ovat tarpeen väylän kuntoonpanemiseksi. Ympäristölupavirasto voi kuitenkin asian laajuuden tai muun syyn vuoksi määrätä väylästä erikseen ennen sanotuista toimenpiteistä päättämistä. Ympäristölupavirasto määrää, milloin yleinen paikallisväylä tarvittavien töiden tultua suoritetuiksi voidaan ottaa käyttöön. Julkisen kulkuväylän käyttöön ottamisesta päättää merenkulkulaitos.

Turvalaitteiden rakentamisesta yleiseen kulkuväylään tai sen rannalle on tämän luvun säännösten lisäksi voimassa, mitä merenkulun turvalaitteista erikseen säädetään.

Yleinen kulkuväylä on merkittävä 12 luvun 11 §:ssä mainittuun vesipäätosrekiste-

riin ja ympäristölupavirastossa pidettävään karttaan sekä merenkulkulaitoksessa ylläpidettävään merikarttaan.

5 §

Jos 1 momentissa tarkoitettua sopimusta ei ole tehty tai neuvotteluja asiasta sopimiseksi ei ole käyty, valtion tai muun yleisen kulkuväylän kuntoonpanijan on haettava ympäristölupavirastolta lupa turvalaitteen asettamiseksi vesistöön tai sen rannalle. Yritykseen sovelletaan muutoin, mitä 2 luvussa säädetään vesistöön rakentamisesta. Kuitenkaan tontille, rakennuspaikalle, puutarhaan, varastopaikalle, uimarannalle tai muulle erityiseen käyttöön otetulle alueelle lupaa ei saa myöntää ilman pakottavaa tarvetta. Tässä momentissa tarkoitettua hakemusasiaa ei saa määrätä käsiteltäväksi katselmustoimituksensa.

6 §

Kulkuväylästä poistetun maan ja muun vesistön pohjasta otetun kiinteän aineen (*ruoppausmassa*) sijoittamiseen vesialueelle on haettava ympäristölupaviraston lupa, jos toimenpiteestä voi aiheutua 1 luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettu seuraus, taikka seurauksista riippumatta, jos sijoittaminen tapahtuu hylkäämistarkoituksessa Suomen aluevesillä eikä kyse ole merkityksettömän pienestä määrästä ruoppausmassaa. Valtioneuvoston asetuksella annetaan tarkempia yleisiä määräyksiä ruoppausmassan sijoittamisesta ja sijoittamisen edellytyksistä Suomen aluevesillä. Luvanvaraisesta toimenpiteestä ja luvan myöntämisestä on muutoin soveltuvin osin voimassa, mitä 2 luvussa säädetään. Kuitenkaan 2 luvun 7 §:ssä tarkoitettua oikeutta alueeseen ei erikseen vaadita, jos toimenpiteestä ei seuraa vesialueen muuttuminen maa-alueeksi. Ympäristöministeriön asetuksella voidaan antaa tarkempia määräyksiä ruoppausmassan sisältämiä haitallisia aineita koskevista arviointiperusteista ja raja-arvoista.

Jos ympäristölupaviraston lupaa ei 1 momentin mukaan tarvita, saadaan ruoppausmassa sijoittaa toisen vesialueelle ilman alueen omistajan suostumusta.

Maanomistajan suostumuksetta ruoppausmassaa ei saa panna viljelyksessä olevalle maalle eikä tämän luvun 5 §:n 2 momentissa tarkoitettulle erityiseen käyttöön otetulle alu-

eelle. Sitä ei omistajan suostumuksetta saa panna muullekaan maa-alueelle, ellei kysymys ole vähäisestä määrästä tai ympäristölupavirasto ole antanut siihen lupaa.

7 a §

Jos käsittely ympäristölupavirastossa on tämän pykälän mukaisessa asiassa tarpeen, hakijan on annettava ympäristölupavirastolle riittävä selvitys haetun oikeuden tai toimenpiteen tarpeellisuudesta.

8 a §

Jos 3 §:n mukaisesti vahvistettavan väylän käyttäminen ennalta arvioiden aiheuttaisi 8 §:n mukaan korvattavaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä, on tästä määrättävä väylän kunnossapitäjän maksettavaksi korvaus vahvistuspäätöksessä. Ympäristölupavirasto voi myös määrätä, että annettuja korvausmääräyksiä on erikseen tarkistettava päätöksessä määrättävänä ajankohtana. Jos arvioitavissa olevaa vahinkoa, haittaa tai muuta edunmenetystä ei aiheudu, ympäristölupavirasto voi määrätä hakijan saattamaan määräajassa vireille korvausten määräämistä tarkoittavan hakemuksien. Ympäristölupaviraston määräys ei estä vahingonkärtsijää erikseen hakemasta väylän kunnossapitäjältä korvausta sen mukaan kuin 11 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään.

9 §

Vesistöissä olevan kulkuväylän käyttämisestä ei saa periä korvausta, jollei ympäristölupavirasto, milloin kysymyksessä on yksityinen kulkuväylä, tai liikenneministeriö yleisen paikallisväylän osalta, jos kuntoonpanokustannukset ovat huomattavan suuret, hakemuksesta ole myöntänyt väylän kuntoonpanijalle oikeutta kuntoonpanokustannusten korvaamiseksi tarkoitettun maksun perimiseen väylän käyttäjiltä. Päätöksessä, jolla sanottu oikeus myönnetään, on määrättävä maksun suuruus, kantamisperusteet sekä aika, joksi oikeus on annettu.

Omistaja tai se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea, voi kuitenkin hakea ympäristölupavirastolta maksun suuruuden ja kantamisperusteiden vahvistamista.

5 luku

Puutavaran uitto

9 §

Uittosäännön vahvistamista, muuttamista ja kumoamista on haettava ympäristölupavirastolta. Hakemuksen voi tehdä puutavaran omistaja tai se, joka aikoo uittaa puutavaraa vesistöissä, asianomainen viranomainen, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen, vesialueen, rannan, laitteen taikka rakennuksen tai muun rakennelman omistaja, vesiliikenteen harjoittaja sekä muukin, milloin uiton toimitaminen vesistöissä välittömästi saattaa koskea hänen oikeuttaan tahi etuaan.

14 §

Milloin vesistöön myöhemmin perustetaan uittoyhdistys, on sen toimintaa varten tarpeellinen, 1 momentin mukaan valtiolle kuuluva omaisuus uittoyhdistyksen hakemuksesta ympäristölupaviraston päätöksellä ilman korvausta siirrettävä sille. Sen hakemuksesta, jonka etua asia koskee, on myös ympäristölupaviraston päätöksellä määrättävä 1 momentissa tarkoitetun omaisuuden siirtämisestä uittoyhdistykseltä toiselle uittoyhdistykselle, mikäli uiton toimittamisen yleinen järjestely tällaista siirtoa vaatii. Omaisuuden siirtymisestä valtiolle uittoyhdistyksen toiminnan lakatessa säädetään tämän luvun 78 §:ssä.

Ympäristölupaviraston edellä mainituissa tapauksissa antama päätös käy kiinteistön saantokirjasta.

18 §

Yleinen uittoväylä, joka 1 momentin nojalla on perustettu, samoin kuin yleisen uittoväylän leveyttä koskeva 1 momentin mukainen määräys, on merkittävä vesipäätösrekisteriin, ympäristölupavirastossa pidettävään karttaan sekä uittosääntöön liitettävään karttaan.

19 §

Yhteisuittoa koskevan määräyksen estämättä ympäristölupavirasto voi hakemuksesta uittoyhdistystä ja asianomaisia viranomaisia kuultuaan antaa puutavaran omistajalle luvan yhteisuitoalueella toimitettavaan yksityisuitoon, jos puutavaran omistajan jatkuva

puutavaran saanti ei muulla tavoin tule ilman kohtuuttomia kustannuksia turvatuksi ja jollei siitä aiheudu yhteisuitoille sanottavaa haittaa tai yksikkökustannusten mainittavaa nousua. Puutavaran omistajalla on aina oikeus lupaa siihen hankkimatta yksityisesti uittaa kotitarpeeksi kuljetettavat puunsa.

29 §

Jos 1 momentissa määrätty kunnossapitovelvollisuus laiminlyödään, on noudatettava, mitä 21 luvun 3 §:ssä säädetään. Ympäristölupavirasto voi kieltää uiton toimittamisen vesistöissä tai sen osassa siksi, kunnes se, mitä on laiminlyöty, on asianmukaisesti korjattu.

31 §

Uittajan on suoritettava kunnossapitäjälle korvausta kustannuksista, jotka uittovuoden aikana ovat aiheutuneet vesistön sekä sellaisten laitteiden ja rakennelmien kunnossapidosta, jotka uittosäännössä on vesistön kuntoonpanoa varten määrätty tehtäviksi taikka joista sanotussa säännössä tämän luvun 27 §:n nojalla on määrätty suoritettavaksi korvausta. Korvaus suoritetaan, jollei jäljempänä sanotusta muuta johdu, kultakin uittovuodelta sen päätyttyä ja korvauksen osalta on vastaavasti voimassa mitä tämän luvun 26 §:n 1 momentissa kuntoonpanokustannuksista säädetään. Milloin jonkin vuoden osalle tulevat kustannukset ovat poikkeuksellisen suuret, voi ympäristölupavirasto kunnossapitäjän hakemuksesta myöntää tälle oikeuden periä uittajilta niitä varten ennakkomaksuja.

Ympäristölupavirasto voi kunnossapitäjän tai uittajan hakemuksesta määrätä kunnossapitokustannukset, joista seuraavien vuosien uittajille aiheutuisi huomattava kustannusten säästö, useamman vuoden aikana kuolettaviksi, noudattamalla soveltuvin osin, mitä tämän luvun 26 §:n 2 momentissa säädetään.

33 §

Milloin kuntoonpanija tai kunnossapitäjä on vakuuttanut uittoja varten tehdyt laitteet tai rakennelmat vahingon varalta, on vahingon johdosta saatu korvausmäärä käytettävä niiden uusimiseen tai ympäristölupaviraston määräyksen mukaan vesistön muuhun kunnostamiseen uiton tarpeeksi.

35 §

Kun uittosäännön vahvistamista on haettu tämän luvun 8 §:n 1 momentissa tarkoitettua vesistöä tai vesistön osaa varten, voi ympäristölupavirasto, ennen kuin asia on lopullisesti ratkaistu, hakemuksesta myöntää uittajalle määräajaksi luvan toimittaa väliaikaisesti uittoa, jos uiton lykkääntymisestä olisi hakijalle huomattavaa vahinkoa ja uiton aloittaminen voi tapahtua tuottamatta liikenteelle, kalastukselle, vesistön virkistyskäytölle tai vesistön muulle käyttämiselle erityistä haittaa taikka sanottavasti vahingoittamatta vesistössä ja sen rannassa olevia laitteita tai rakennelmia.

Milloin uittosäännön tai sen muutoksen vahvistamista koskevan asian ollessa vireillä haetaan 13 §:ssä tarkoitettua lupaa alueen lunastamiseen tai käyttöön saamiseen, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta ennen asian lopullista ratkaisemista antaa uittajalle väliaikaisen luvan sanotun alueen käyttämiseen, jos se ei estä olojen palauttamista ennalleen siinä tapauksessa, että lupaa ei myönnetä tai että se myönnetään toisenlaisin ehdoin kuin väliaikainen lupa. Käytöstä aiheutuva vahinko, haitta tai muu edunmenetyks on uittajan asianomaiselle korvattava.

36 §

Ympäristölupavirasto voi määrätä, että päätöstä, jolla on annettu 1 momentissa tarkoitettu lupa, on noudatettava, vaikka siihen haetaankin muutosta.

39 §

Kun uiton toimittaminen on uittosäännössä rajoitettu määrättyyn aikaan, mutta uittoajan pitentäminen on jonakin uittokautena vallitsevien olojen vaatima, voi ympäristölupavirasto hakemuksesta vuodeksi kerrallaan pidentää uittoaikaa.

41 §

Metsänomistajia uittoyhdistyksessä edustava jäsen on asianomaisen metsäkeskuksen nimettävä ympäristölupaviraston kehoituksesta ja ympäristölupaviraston tulee antaa hänelle määräys yhdistyksen jäseneksi. Jos metsäkeskuksia on useampia alueella, jolta tulevaa puutavaraa yhdistyksen toimesta uutetaan, on jokaisen niistä nimettävä ehdokas ja ympäristölupavirasto antaa määräyksen sille ehdokkaalle, jonka se katsoo sopivim-

min edustavan sanotun alueen metsänomistajia. Milloin valtio omistaa enemmän kuin puolet kysymyksessä olevan alueen metsäalasta, on ehdokkaan nimeäminen Metsähallituksen asiana. Edellä tässä pykälässä tarkoitettu asia pannaan ympäristölupavirastossa vireille hakemuksella.

Tässä pykälässä tarkoitettulla uittoyhdistyksen jäsenellä on oikeus saada kohtuullinen korvaus tehtävästään siltä, joka on nimennyt hänet ehdokkaaksi. Jos 1 momentissa tarkoitettulla alueella toimii useita metsäkeskuksia ja ehdokas on jonkin niistä nimeämä, on muiden metsäkeskusten osallistuttava korvaukseen siinä suhteessa, missä metsäalue, jolta tulevaa puutavaraa yhdistyksen toimesta uutetaan, jakaantuu näiden toiminta-alueiden kesken. Jos korvauksesta tai osallistumisesta siihen syntyy erimielisyyttä, on asia ympäristölupaviraston ratkaistava.

45 §

Kun ohjesääntö on hyväksytty, mutta sitä ei vielä ole tämän luvun 48 §:n mukaisesti vahvistettu, on yhdistyksen asioita hoidettava hyväksytyin ohjesäännön mukaisesti. Jos ympäristölupavirasto on sen hakemuksesta, jota asia koskee, väliaikaisella päätöksellä taikka ohjesäännön vahvistaessaan määrännyt yhdistyksen kokouksessa hyväksytyyn ohjesääntöön muutoksia, on niitä noudatettava, vaikkei vahvistamispäätös ole saanut lainvoimaa.

48 §

Uittoyhdistyksen ohjesäännölle on haettava ympäristölupaviraston vahvistus.

Ympäristölupavirasto voi hakemusta käsitellessään oikaista hyväksytyin ohjesäännön lain mukaiseksi sekä tehdä siihen sellaisia lisäyksiä tai muutoksia, joita on pidettävä yhdistyksen jäsenten tai sivullisten oikeuksien suojaamiseksi tarpeellisina.

49 §

Uittoyhdistyksen ohjesäännön muuttamista koskevan hakemuksen voi ympäristölupavirastolle tehdä uittoyhdistys tai yksityinen uittaja taikka Metsähallitus. Jollei muutosehdotusta ole käsitelty yhdistyksen kokouksessa, on kokoukselle varattava tilaisuus lausunnon antamiseen ehdotuksesta.

53 §

Hallituksen jäsenen voi se, joka on hänet valinnut tai määrännyt, vapauttaa toimestaan, vaikkei hänen toimikautensa ole päättynyt. Ohjesäännön mukaisesti valittu hallituksen jäsen saa kuitenkin palkkion myös jäljellä olevalta ajalta, jollei ympäristölupavirasto yhdistyksen hakemuksesta toisin määrää.

58 §

Uittoyhdistyksen hallituksen on huolehdittava siitä, että yhdistyksen nimi, kotipaikka ja yhteisuitoalue, hallituksen jäsenten nimet ja kotipaikat sekä se, miten yhdistyksen nimi kirjoitetaan ja kenellä on oikeus nimen kirjoittamiseen, ilmoitetaan ympäristölupavirastossa pidettävään rekisteriin, josta asetuksella säädetään. Niin ikään on rekisteriin ilmoitettava yhdistyksen ohjesäännön vahvistamisesta tai muuttamisesta ja on ilmoitukseen liitettävä virallisesti oikeaksi todistettu jäljennös päätöksestä.

59 §

Hallinnon ja tilien tarkastamista varten tulee uittoyhdistyksen valita vähintään kaksi tilintarkastajaa sekä näille varamiehet. Ympäristölupavirasto voi yhdistyksen jäsenen tai Metsähallituksen hakemuksesta, jos katsoo syytä siihen olevan, määrätä pätevän henkilön yhdistyksen valitsemien tilintarkastajien lisäksi virkavastuulla tarkastamaan yhdistyksen tilejä ja antamaan siitä kertomuksen Metsähallitukselle. Näin määrätyn tilintarkastajan palkkion vahvistaa ympäristölupavirasto ja suorittaa uittoyhdistys.

61 §

Korvausta tämän luvun 60 §:n nojalla on vaadittava kanteella käräjäoikeudessa.

62 §

Jos uittoyhdistys ei jonakin vuonna toimita uittoa taikka jos yhteisuito vesistöissä kokonaan lakkaa, ympäristölupaviraston on yhdistyksen viimeksi toimineen hallituksen tai, milloin yhteisuiton lakkaaminen perustuu uittosäännön kumoamiseen tai muuttamiseen, Metsähallituksen hakemuksesta määrättävä yksi tai useampia toimitsijoita hallituksen sijasta ja sille kuuluvin valtuuksin hoitamaan yhdistyksen asioita sekä tarvittaessa huolehtimaan yhdistyksen lakkauttamis-

ta varten suoritettavista selvittelytoimenpiteistä. Uittoyhdistyksen kokoukselle kuuluvaa päätäntävaltaa käyttävät tällöin, mikäli kysymys on tietyn vuoden uittoa koskevasta asiasta, yhdistyksen sanotun vuoden jäsenet sekä muussa tapauksessa toimitsijat.

64 §

Uittoyhdistykselle tämän lain mukaisesti kuuluvaa tai yhdistyksen tämän luvun 63 §:n 1 momentin nojalla hankkimaa kiinteää omaisuutta yhdistys saa luovuttaa tai velasta kiinnityttää vain, jos ympäristölupavirasto hakemuksesta on antanut siihen luvan. Lupaa ei saa myöntää sellaisen omaisuuden osalta, jonka säilyttäminen uittoyhdistyksen hallinnassa on katsottava uiton jatkuvan toimittamisen kannalta välttämättömäksi. Edellä mainittua omaisuutta siihen kuuluvine laitteineen ja rakennelmineen ei saa ulosmitata muusta kuin kysymyksessä olevaan kiinteistöön kiinnitetystä tai sellaisesta saatavasta, josta kiinteistö muutoin on panttina taikka jolla on kiinteistöön parempi etuoikeus kuin minkä kiinnitys tuottaa.

Jos uittoyhdistys luovuttaa 1 momentissa tarkoitettua tai muuta sille kuuluvaa omaisuutta, eikä kysymys ole käyttökkelvottoman tai tarpeettomaksi tulleen irtaimen omaisuuden rahaksi muuttamisesta, on, mikäli saatuja varoja ei välittömästi käytetä vastaavalaisten omaisuuden hankkimiseen, varojen käyttämistä koskeva asia hakemuksella saatettava ympäristölupaviraston ratkaistavaksi.

66 §

Kustannukset, jotka aiheutuvat määrätynlaisen uittoa varten tarpeellisen omaisuuden hankkimisesta taikka uittoyhdistyksen toimintaa useamman vuoden aikana edistävästä töistä, voidaan, jollei niitä ole pidettävä uittosäännössä tai ympäristölupaviraston päätöksellä kuolettaviksi määrättyinä kuntoonpano- tai kunnossapitokustannuksina, uittoyhdistyksen ohjesäännössä tai hakemuksesta annetulla ympäristölupaviraston päätöksellä määrätä kuolettaviksi myöhemminä vuosina yhdistyksen jäsenenä olevilta puutavaran omistajilta perittävin kuoletusmaksuin noudattamalla kunkin erilaatuisen omaisuuden ja työn osalta ohjesäännössä vahvistettuja tai ympäristölupaviraston erikseen vahvistamia perusteita.

67 §

Jos 1 momentissa tarkoitettua sopimusta on pidettävä sivulliselle ilmeisesti kohtuutonta etua tuottavana, käräjäoikeus voi, jolle se jommankumman sopimuspuolen kanteesta ole vahvistanut sopimusta, sellaisen uitettavaa puutavaraa omistavan uittoyhdistyksen jäsenen kanteesta, joka ei ole myötävaikuttanut sopimusta koskevan päätöksen tekemiseen, muuttaa sopimusta aikaisintaan sen tekemistä seuraavan uittovuoden alusta lukien. Milloin sopimusta on tässä tarkoitettussa tapauksessa oleellisesti muutettu, on sillä, jonka kanssa uittoyhdistys on sopimuksen tehnyt, oikeus purkaa sopimus. Tätä tarkoitettava vaatimus on tehtävä käräjäoikeudessa vireille pantavalla kanteella.

Sen estämättä, mitä edellä on sanottu, käräjäoikeus voi sopimuspuolen tai uitettavaa puutavaraa omistavan yhdistyksen jäsenen kanteesta, jos olosuhteet oleellisesti ovat muuttuneet ja erityistä syytä siihen on, tehdä muutoksia edellä tarkoitettuihin sopimuksiin.

68 §

Uittoyhdistyksellä voi olla sen muista varoista erillään pidettäviä, vahvistettujen sääntöjen mukaan hoidettavia rahastoja omaisuuden hankinta- ja kunnossapitokustannusten tasoittamista, eläkkeen suorittamista, toimihenkilöiden ja työntekijäin muuta huoltoa sekä sellaisia vero-, korvaus- ja muita maksusuorituksia varten, jotka joutuvat maksettaviksi vasta uittovuoden jälkeen. Rahaston perustamista ja sen sääntöjen hyväksymistä koskevalle yhdistyksen kokouksen päätökselle on haettava ympäristölupaviraston vahvistus. Ympäristölupavirasto voi tehdä sääntöihin yhdistyksen jäsenten edun turvaamiseksi tarpeellisia muutoksia.

76 §

Uittoyhdistyksen kokouksen päätös, joka lain, uittosäännön, uittoyhdistyksen ohjesäännön tai viranomaisen antaman määräyksen vastaisesti rajoittaa yhdistyksen jäsenelle kuuluvaa oikeutta tai asettaa hänelle velvoituksia, on häntä kohtaan tehoton, jos hän ei ole päätöksen tekemiseen osallistunut. Kysymys päätöksen tehottomuudesta voidaan hakemuksella saattaa ympäristölupaviraston ratkaistavaksi.

Muutoin on, jos uittoyhdistyksen kokouksen päätös tai hallituksen toimenpide on lain, uittosäännön, uittoyhdistyksen ohjesäännön tai viranomaisen antaman määräyksen vastainen, sillä, joka päätöstä tehtäessä tai toimenpidettä suoritettaessa oli uittoyhdistyksen jäsen sekä yhdistyksen hallituksen jäsenellä oikeus moittia päätöstä tai toimenpidettä, jota ei ole hyväksynyt, hakemuksella, joka on ympäristölupavirastossa pantava vireille viimeistään kuudentenakymmenentenä päivänä sen jälkeen, kun päätös on tehty taikka hän sai hallituksen toimenpiteestä tahi, milloin kysymys on tämän luvun 72 §:n 2 momentissa tarkoitettun lisämäärän perimisestä, sanotussa momentissa mainitusta jakoluettelosta tiedon.

78 §

Kun uittoyhdistyksen toiminta lakkaa, on sellainen yhdistykselle kuuluva irtain omaisuus, jonka säilyttämistä vesistössä ehkä jatkuvan uiton toimittamisen kannalta ei ole katsottava välttämättömäksi, selvityksestä huolehtimaan asetettujen toimitsijain toimesta muutettava rahaksi. Vastaavasti on muutettava rahaksi sellainen uittoyhdistykselle kuuluva kiinteä omaisuus, jonka säilyttämistä vesistössä edellä mainitun taikka muun metsän tai vesistön käyttöä palvelevan tarkoituksen kannalta ei ole katsottava välttämättömäksi. Ympäristölupaviraston asiana on toimitsijain hakemuksesta määrätä, mikä kiinteä omaisuus on muutettava rahaksi. Muu kiinteä omaisuus siirretään valtiolle ympäristölupaviraston päätöksellä, josta on voimassa, mitä tämän luvun 14 §:n 3 momentissa säädetään.

85 §

Välitystuomio on laadittava kirjallisesti ja siihen on merkittävä antamispäivä ja -paikka. Tuomio, joka on välimiesten allekirjoitettava, on toimitettava asianomaiselle ympäristölupavirastolle. Kappale tuomiota on toimitettava kullekin asianomaiselle siten kuin välimiesmenettelystä annetun lain 37 §:ssä säädetään.

86 §

Välitystuomioon tyytymätön saa hakea sii-

hen muutosta käräjäoikeudessa. Tätä tarkoitettava riita-asia on pantava vireille 60 päivän kuluessa siitä kun tuomio annettiin.

91 §

Jollei 1 momentin säännöstä ole noudatettu, on paikallispoliisin sen vaatimuksesta, jota asia koskee, määrättävä sopiva henkilö uittoasiamieheksi sekä annettava siitä tieto uittajalle, kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle ja alueelliselle ympäristökeskukselle. Uittoasiamieheksi määrätyllä on oikeus saada tehtävästään uittajalta kohtuullinen palkkio. Jos palkkiosta syntyy erimielisyyttä, voidaan asia saattaa hakemuksella ympäristölupaviraston käsiteltäväksi.

92 §

Jos vesistöissä, jossa uittoa ei ole määrätty yhteiseksi, samaan aikaan uitetaan kahden tai useamman puutavaran omistajan puita, ja toisen uitosta saattaa olla toiselle haittaa, ympäristölupavirasto voi uittajan hakemuksesta määrätä uittoa varten järjestelypäällikön, jonka tulee tasapuolisesti valvoa kaikkien puutavaran omistajien etua ja huolehtia uiton järjestämisestä niin, että haitta, mikäli mahdollista, vältetään.

Järjestelypäälliköllä on oikeus saada tehtävästään uittajilta palkkio. Jos palkkion suuruudesta tai sen suorittamisvelvollisuuden jakamisesta uittajien kesken syntyy erimielisyyttä, voidaan asia hakemuksella saattaa ympäristölupaviraston käsiteltäväksi.

Ympäristölupaviraston 1 momentin nojalla antamaa määräystä on noudatettava, vaikka siihen haetaan muutosta.

93 §

Ympäristölupavirasto voi määrättyä tapausta varten myöntää vapautuksen uittotavaran merkitsemisestä, jos uitto voidaan toimittaa niin, ettei synny epätietoisuutta siitä, kenelle puut kuuluvat.

96 §

Puutavara saadaan uittaa kuorimattomana, jos uitto lasketaan varmuudella voitavan saattaa loppuun vuoden kuluessa siitä, kun puut on kaadettu, ellei 1 luvun 19 §:stä

muuta johdu eikä ympäristölupavirasto sille tehdyn hakemuksen johdosta ole kieltänyt vesistöissä kuorimattoman puutavaran uittoa siitä johtuvan haitan vuoksi.

Milloin uitto ei ole mainitussa ajassa loppuun saatettavissa, tulee puutavaran, ennen kuin sitä ryhdytään uittamaan, olla kelvollisesti kuorittua. Kuitenkin saadaan, ellei 1 luvun 19 §:stä muuta johdu, kesällä lehteen kaadetut lehtipuut vielä seuraavana vuonna uittaa kuorimattomina ja samoin muikin puutavara toisena vuotena sen kaatamisesta, jos uitto toimitetaan nippu-uittona ja pääasiallisesti selkävesillä, sekä ympäristölupaviraston luvalla muutoinkin, jos erittäin tärkeät syyt sitä vaativat ottaen lisäksi huomioon, mitä 2 luvun 1 a §:ssä säädetään.

Ympäristölupavirasto voi määrätä, että sen tässä pykälässä tarkoitettua päätöstä on noudatettava, vaikka siihen haetaan muutosta.

99 §

Jos uitosta on jäänyt vesistöön uponneita tai uppoamistilassa olevia puita taikka uittotarvikkeita, joista on haittaa veden juoksulle, liikenteelle, vesistön virkistyskäytölle, kalastukselle tai vesistön käyttämiselle muuhun tarkoitukseen, voi ympäristölupavirasto viranomaisen tai haitasta kärsivän hakemuksesta velvoittaa vesistön kunnossapitäjän, tai, jollei sellaista ole, sen, joka viimeksi on toimittanut vesistöissä uittoa, määrättyssä ajassa puhdistamaan vesistön uhalla, että se tehdään kunnossapitäjän tai sanotun uiton toimittajan kustannuksella. Vesistöä toisen kustannuksella puhdistettaessa nostetut puut on myytävä julkisella huutokaupalla.

Edellä 1 momentissa tarkoitettu asia käsitellään 21 luvun 3 §:n mukaisena hallintopakkoasiana.

99 a §

Kun uitto on lakannut eikä toimivaa uittoyhdistystä ole, alueellinen ympäristökeskus voi 30 §:n 3 momentin ja 97—99 §:n säännösten estämättä ja, jos toimenpiteestä ei aiheudu 1 luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta, ilman asian käsitteleyä ympäristölupavirastossa poistaa vesistöä vaaraa tai haittaa aiheuttavat uppo- puut ja muut uittojätteet, jotka tällöin jäävät valtion omaisuudeksi ilman erillistä ilmoitusvelvollisuutta.

6 luku

Ojitus

2 §

Jos ojituksesta saattaa aiheutua 1 luvun 15, 18 tai 19 §:ssä tarkoitettu muutos tai seuraus, on ojitukseen tältä osin hankittava ympäristölupaviraston lupa. Kuitenkaan 1 luvun 15 §:n perusteella lupaa ei tarvita siltä osin kuin yksinomaan puron yläpuolisella alueella suoritettava ojitus aiheuttaa virtaaman muuttumista purossa. Ojituksena suoritettavaan puron perkaamiseen on luvanvaraisuudesta riippumatta sovellettava 2 luvun 3 §:ää.

Jos ojituksen toteuttamiseksi on tarpeen poistaa voimalaitos, pato tai kiinteä laite taikka tehdä niihin muutos, on siihen haettava ympäristölupaviraston lupa.

Mitä 2 tai 9 luvussa säädetään 1 momentissa tarkoitettujen säännösten nojalla luvanvaraisista toimenpiteistä ja niihin annettavista luvista, on vastaavasti voimassa 1 momentin mukaan luvanvaraisesta toimenpiteestä. Edellä 2 momentissa tarkoitettua luvan ympäristölupavirasto voi antaa noudattaen vesistöön rakentamisesta voimassa olevia säännöksiä. Ympäristölupaviraston on lupa-päätöksessään määrättävä myös ne korvaukset, jotka ojituksen johdosta on, siltä osin kuin ympäristölupaviraston lupa on siihen tarpeen, suoritettava toimenpiteen aiheuttamasta vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä.

2 a §

Jos ojitus aiheuttaisi 1 luvun 15 a tai 17 a §:ssä kielletyn muutoksen, on kiellosta sanottujen pykälien nojalla myönnettävä poikkeus käsiteltävä ympäristölupavirastossa. Poikkeuksesta on voimassa, mitä 19 luvun 5 §:ssä säädetään ympäristölupaviraston luvasta.

10 §

Ojittamiseen ei saa ryhtyä, ennen kuin asia on ollut 19 luvun säännösten mukaisesti ojitus-toimituksessa käsiteltävänä, jos

1) kysymys on ojituksesta, johon 2 §:n mukaan siinä tarkoitetuilta osin tarvitaan ympäristölupaviraston lupa;

2) ojituksen sisältyy tulva-alueen poistaminen tai pienentäminen tahi tämän luvun 1 §:n 2 momentissa tarkoitettua pienehkön järven laskeminen taikka kun ojituksen joh-

dosta vesien virtaamissuunta huomattavasti muuttuu tahi ojitusta varten on tarpeen tehdä suoja-penger tai pumppuasema toisen maalle;

3) oja on tehtävä yleisen tien, rautatien tai muun kiskoradan alitse taikka sellaisen tien poikki johtavaa uomaa on suurennettava eikä tienpitäjän taikka rautatien tai muun kiskoradan omistajan suostumusta sanottuun toimenpiteeseen ole saatu; taikka

4) sopimusta yhteisestä ojituksesta ei saada aikaan.

11 §

Ojitus-toimituksessa vahvistetun suunnitelman toteuttamismääräajasta on voimassa, mitä 2 luvun 12 §:n 1 momentissa säädetään ympäristölupaviraston lupaan perustuvan rakennustyön määräajasta. Toimitukseen sovelletaan, mitä ympäristölupavirastosta sanottuissa lainkohdassa säädetään.

12 §

Jos ojituksessa on menetelty tämän lain säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi määrätä tarvittavista oikeus-toimenpiteistä 20 luvun 7 §:n mukaisesti. Jos asiassa on kysymys 1 luvun kielto-säännösten rikkomisesta taikka jos oikeus-toimenpiteestä päätettäessä jouduttaisiin ratkaisemaan kysymys ympäristölupaviraston luvan tarpeellisuudesta, ojituksen ja vesistön järjestelyn välisestä erosta tai ympäristölupaviraston luvan noudattamisesta, noudetaan kuitenkin 21 luvun 3 §:ää. Tässä momentissa säädetty kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen toimivalta ei muissakaan tapauksissa estä 21 luvun 3 §:n soveltamista.

7 luku

Vesistön järjestely

2 §

Vesistön järjestelyyn, joka tarkoittaa järven laskemista sen osaksi tai kokonaan tapahtuvaa kuivattamista varten tahi josta voi aiheutua tulvaa tai huomattavaa veden nousua muualla vesistössä taikka muu 1 luvun 12—15 tai 19 §:ssä tarkoitettu vahingollinen tai haitallinen muutos tahi seuraus, on haettava ympäristölupaviraston lupa.

4 §

Tässä pykälässä tarkoitettun järjestelyn kustannukset on luvan saajan suoritettava. Luvan saajalla ei ole oikeutta vaatia muita osallistumaan yritykseen tai siitä aiheutuviin kustannuksiin. Ympäristölupavirasto voi, jos hakija on muu kuin valtio, vaatia hakijan asettamaan vakuuden järjestelystä johtuvien korvausten suorittamisesta.

8 §

Hyödynsaajan kiinteistö on panttina sen osalle tulevasta ympäristölupaviraston lupapäätökseen sisältyvästä tai järjestely-yhtiön vahvistamasta kustannusosuudesta korkoineen niin kuin maakaaren 20 luvussa säädetään.

Jos järjestely toteutetaan ympäristölupaviraston luvalla, ympäristölupaviraston on viipymättä lupapäätöksen antamisen jälkeen ilmoitettava lupapäätöksestä ilmenevät kustannusosuudet korkoineen merkittäviksi lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin. Ympäristölupaviraston on niin ikään viipymättä ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle lupapäätöstä koskevasta muutoksenhausta sekä muutoksenhakutuomioistuimen asiassa antaman lainvoimaisen ratkaisun sisällöstä.

Jos ympäristölupaviraston lupa ei ole järjestelyn toteuttamiseksi tarpeen, järjestely-yhtiön toimitsijoiden on ilmoitettava vahvistetut kustannusosuudet korkoineen merkittäviksi lainhuuto- ja kirjaamisrekisteriin. Järjestely-yhtiön toimitsijoiden on niin ikään ilmoitettava kirjaamisviranomaiselle muusta kuin muutoksenhakutuomioistuimen antamasta ratkaisusta, jolla ympäristölupaviraston lupapäätökseen sisältyviä tai järjestely-yhtiön vahvistamia kustannusosuuksia muutetaan.

9 §

Jos kaikki järjestelystä hyötyä saavat sopivat sen toimeenpanemisesta yhteisenä yrityksenä, on, milloin järjestelyyn tarvitaan ympäristölupaviraston lupa, sopimus tehtävä kirjallisesti. Siinä on määrättävä kunkin osuus työn suorittamisesta ja yrityksen kustannuksista sekä kullekin yritykseen osalliselle kuuluvat, sanottuun sopimukseen perustuvat oikeudet ja velvollisuudet. Niin ikään on sopimuskirjassa, jos sopimukseen osallistuvia on kolme tai useampia, mainittava, onko ja kenellä oikeus edustaa sopi-

muksen tekijöitä tuomioistuimessa ja muutoin järjestelyä koskevissa asioissa, sekä nimettävä yksi tai useampia toimitsijoita, joille haaste tai muu ilmoitus järjestelyä koskevissa asioissa voidaan sopimuksen tekijöitä velvoittavasti antaa. Sopimuskirja on esitettävä ympäristölupaviraston vahvistettavaksi luvan hakemisen yhteydessä.

10 §

Järjestely-yhtiön sääntöjen osalta on vastaavasti voimassa, mitä ojituksesta 6 luvun 27 §:n 2 momentissa säädetään, kuitenkin niin, että sääntöihin voidaan ottaa muitakin kuin sanotussa momentissa mainittuja yhtiön järjestysmuotoa koskevia määräyksiä. Sääntöille on haettava ympäristölupaviraston vahvistus. Jo ennen vahvistamista on yhtiön asioita hoidettava hyväksytyjen sääntöjen mukaisesti. Jos ympäristölupavirasto vahvistaessaan säännöt on määrännyt niihin muutoksia, on muutettuja sääntöjä noudatettava, vaikkei vahvistamista koskeva päätös ole lainvoimainen.

11 §

Vesistön järjestelyssä on vastaavasti noudatettava, mitä ojituksesta 6 luvun 17 §:ssä, 27 §:n 3 momentissa ja 28—31 §:ssä säädetään. Yhtiön kokouksen päätöstä on kuitenkin moitittava ja päätöksen tehostamaksi toteuttamista vaadittava hakemuksella ympäristölupavirastossa. Päätöstä, jossa osakkaiden osuus yhtiössä tai kustannusten jako on vahvistettu, on moitittava kolmen kuukauden kuluessa ja muuta päätöstä 60 päivän kuluessa kokouksesta. Vaatimus, joka 6 luvun 30 §:ssä tarkoitettussa tapauksessa tehdään järjestelyn aiheuttamasta kuivatuksesta hyötyä saavan velvoittamisesta osallistumaan järjestelyn kustannuksiin, on tehtävä hakemuksella ympäristölupavirastossa.

12 §

Jos järjestelyn vesistöön aiheuttamasta muutoksesta tulee huomattavaa etua vesivoiman hyväksikäyttämiseksi, uiton toimittamiselle taikka vesistöön tai sen rannalle tehdyn rakennelman omistajalle, voidaan tällaisen edun saaja tehdystä vaatimuksesta ympäristölupaviraston päätöksessä, jolla lupa järjestelyyn annetaan, velvoittaa osallistumaan

järjestelyn kustannuksiin kohtuullisella, enintään hänelle tulevaa hyötyä vastaavalla määrällä.

Mikäli järjestelyn toimeenpanemisen jälkeen havaitaan, että 1 momentissa tarkoitettu etu ennakolta arvaamattomasta syystä ilmeisesti on suurempi tai pienempi kuin päätöstä tehtäessä oli edellytetty, voi ympäristölupavirasto vastaavasti korottaa tai alentaa edun saajan suoritettavaa määrää. Tätä tarkoittava hakemus on pantava ympäristölupavirastossa vireille vuoden kuluessa siitä yhtiön kokouksesta, jossa laskelma kustannusten jaosta on hyväksytty, taikka, jos muutoksen vaatijana on 1 momentissa tarkoitettun edun saaja, mainitun ajan kuluessa siitä, kun hänelle on annettu tieto sanotun laskelman hyväksymisestä.

13 §

Jos valtio on ollut järjestelyn toimeenpanijana, mutta järjestelystä saatu hyöty on suurelta osalta tullut muiden hyväksi, voi ympäristölupavirasto valtion hakemuksesta määrätä kaikki hyödynsaajat yhteisesti huolehtimaan edellä tässä pykälässä tarkoitettuja toimenpiteistä, asettamaan sitä varten tarvittavat toimitsijat ja osallistumaan toimenpiteen kustannuksiin heidän saamaansa hyötyä vastaavassa suhteessa. Tätä varten voidaan perustaa järjestely-yhtiö.

Ympäristölupavirasto voi, milloin siihen on erityistä syytä, hakemuksesta vapauttaa hyödynsaajan osallistumasta 3 momentissa tarkoitettun toimenpiteen kustannuksiin.

14 §

Kun järjestely on pantu alkuun, älköön sitä ilman ympäristölupaviraston lupaa jätettäväksi loppuun saattamatta. Jos tällainen lupa annetaan, on ympäristölupaviraston päätöksessä määrättävä, mihin toimenpiteisiin järjestelyn toimeenpanijan on ryhdyttävä keskeytyksestä johtuvien vahinkojen ja haittojen estämiseksi ja mitä korvauksia hänen tulee asianomaisille suorittaa.

15 §

Jos vesistön järjestelyyn ei sen johdosta, ettei siitä aiheudu 1 luvun 12—15 §:ssä tarkoitettua muutosta tai seurausta, tarvita ympäristölupaviraston lupaa, mutta aloitteentekijä haluaa muita hyödynsaajia osallistumaan

siihen, on vastaavasti noudatettava, mitä osallistumisesta yhteiseen ojitukseen säädetään.

8 luku

Vesistön säännöstely

1 §

Milloin joku vesivoiman käytettäväksi saamista, lisäämistä tai käytön tasoittamista, uiton tai liikenteen edistämistä, veden nesteenä käyttämistä, kastelua, vesistön puhtauden säilyttämistä, virkistyskäyttöä, kalanviljelyä, maankuivatusta taikka muuta tällaista tarkoitusta varten haluaa jatkuvasti säännellä veden korkeutta tai muutoin säännöstellä vesistöä, jollaiseksi luetaan myös veden johtaminen ja muu siirtäminen säännöstelytarkoituksessa vesistöä tai sen osasta toiseen, on tällaiseen vesistön säännöstelyyn, jos siitä saattaa aiheutua 1 luvun 12—15 §:ssä tarkoitettu muutos tai seuraus, haettava ympäristölupaviraston lupa.

3 §

Jos muu kuin valtio hakee lupaa säännöstelyyn, hakijan on, paitsi milloin hakemuksessa tarkoitettua säännöstelystä ilmeisesti ei ole kenellekään toiselle sellaista hyötyä, jota tämän luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitetaan, tarjottava muille hyödynsaajille osallistumista säännöstelyyn ilmoittamalla siitä ympäristölupavirastolle. Tällöin ympäristölupaviraston on julkisella kuulutuksella kehotettava hyödynsaajia tämän luvun 4 §:ssä määrättyllä tavalla ilmoittamaan ympäristölupavirastolle osallistumisestaan yritykseen. Kuulutushakemukseen on liitettävä yrityksen suunnitelma, yleisluonteinen selvitys siitä, ketkä saavat ja mihin määrään arvioitavaa hyötyä yrityksestä, sekä yrityksen kustannusarvio. Näiden asiakirjojen tulee ympäristölupaviraston määräämän ajan olla nähtävänä sen virkahuoneistossa tai ympäristölupaviraston määräämässä, kuulutuksessa ilmoitetussa paikassa.

Jos aloitteentekijä on muutoin kuin lupahakemuksen yhteydessä pyytänyt kuulutusmenettelyä, on yritystä koskeva lupahakemus tehtävä vuoden kuluessa kuulutusajan päättymisestä, jollei ympäristölupavirasto hakemuksesta ole määrännyt sitä varten pidennettyä aikaa.

Jos kuulutusta pyydettyä esitetty suunnitelma ilmeisesti on sellainen, ettei lupaa sen mukaiseen säännöstelyyn voida antaa, ympäristölupavirasto ei saa suostua kuulutuspyyntöön.

4 §

Jos hyödynsaaja, jolla tämän luvun 2 §:n 1 momentin mukaan on siihen oikeus, haluaa tulla osalliseksi toisen vireillepanemaan säännöstely-yritykseen, hänen tulee siitä kirjallisesti ilmoittaa ympäristölupavirastolle tämän luvun 3 §:n 1 momentissa tarkoitettua kuulutuksessa määrätyn ajan kuluessa. Jos tällainen ilmoitus on ympäristölupavirastolle tehty ja se katsoo osallistumisen edellytysten olevan olemassa, ympäristölupaviraston tulee, kun lupahakemus on saatettu sen käsiteltäväksi, osoittaa hakija ryhtymään tämän luvun 15 §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin.

5 §

Ympäristölupavirasto voi hakemuksesta velvoittaa hyödynsaajan, joka ei ole halunnut osallistua säännöstelyyn, suorittamaan hänelle tulevan hyödyn perusteella säännöstely-yrityksen toimeenpanijalle tämän luvun 21 §:n mukaisesti määrätyn maksun. Valtiota älköön pidettävässä tarkoitettuna hyödynsaajana, ellei säännöstelystä välittömästi ole hyötyä valtion omaisuudelle tai yritykselle, jonka toteuttamiseen valtio tämän luvun 2 §:n 2 momentissa tarkoitettua edun saamiseksi tai turvaamiseksi on ryhtynyt.

8 §

Jos ympäristölupavirastolta on haettu lupaa kahteen eri säännöstely-yritykseen, jotka ainakin joltakin osin koskevat samaa vesistön osaa, ja ympäristölupavirasto katsoo, että yritykset sopivasti voidaan yhdistää, sen tulee kehottaa hakijoita määrätyn ajan kuluessa sopimaan yhteiseen yritykseen ryhtymisestä. Ellei tällaista sopimusta saada aikaan eikä yrityksiä voida erillisinä toteuttaa, lupa on myönnettävä sille yritykselle, joka taloudellisesti ja yleiseltä kannalta on edullisempi.

10 §

Säännöstelyn osalta on soveltuvin osin noudatettava, mitä vesistöön rakentamisesta

2 luvun 2 §:n 1 ja 4 momentissa, 3 ja 4 §:ssä sekä 12—32 §:ssä säädetään.

10 a §

Vesiympäristön ja sen käytön kannalta merkittävät säännöstelyluvan ehdot tulee määrätä tarkistettaviksi määräajoin, jollei tällaista määräystä ole pidettävä erityisestä syystä ilmeisen tarpeettomana. Tarkistusta suorittaessa noudatetaan soveltuvin osin tämän luvun 6 ja 10 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä. Lupapäätöksessä on määrättävä, mihin mennessä luvan haltijan on tehtävä hakemus edellä sanottujen lupaehtojen tarkistamiseksi ja mitä selvityksiä tuolloin on esitettävä. Jos luvan haltija ei ole tehnyt hakemusta määräajassa, ympäristölupavirasto voi asianomaisen viranomaisen taikka haittaa tai vahinkoa kärsivän hakemuksesta määrätä, että lupa raukeaa, ja antaa tällöin tarvittavat määräykset.

Edellä 1 momentissa säädetty ei estä soveltamasta säännöstelyyn niitä tämän lain säännöksiä, joiden nojalla voidaan muutoin puuttua lainvoimaiseen lupapäätökseen tai sen sisältöön. Jos lupapäätöksessä ei erityisestä syystä ole annettu 1 momentissa tarkoitettua määräystä, asianomainen viranomainen voi painavasta syystä hakea ympäristölupavirastolta 1 momentissa tarkoitettua tarkistamista.

10 b §

Kun 1 momentissa tarkoitettu selvitys on tehty, alueellinen ympäristökeskus, kalatalousviranomainen tai kunta voi, jollei 1 momentissa tarkoitettuja vaikutuksia voida muutoin riittävästi vähentää, hakea ympäristölupavirastossa lupaehtojen tarkistamista tai uusien määräysten asettamista.

Tarkistamisen edellytyksenä on, että siitä yleisen edun kannalta saatava hyöty on olosuhteisiin nähden merkittävä. Tarkistaminen ei saa myöskään vähentää huomattavasti säännöstelystä saatua kokonaisyötyä eikä muuttaa olennaisesti säännöstelyn alkupeleistä tarkoitusta, paitsi milloin se on jo menettänyt merkityksensä. Jos tarkistamisen edellytykset ilmeisesti ovat olemassa, ympäristölupavirasto voi, jollei hakemusasiakirjoissa ole riittävä selvitystä, määrätä myös luvan haltijan toimittamaan ympäristölupavirastolle tarvittavat lisäselvitykset. Tähän ympäristölupaviraston päätökseen ei saa ha-

kea erikseen muutosta. Jollei luvanhaltija ole toimittanut lisäselvitystä määräajassa ympäristölupavirastoon, se voidaan teettää hänen kustannuksellaan. Tarkistamista suoritettaessa noudatetaan soveltuvin osin 10 §:ssä tarkoitettuja säännöksiä.

11 §

Ympäristölupavirasto voi hyödynsaajan hakemuksesta määrätä säännöstelyn toimeenpanoa sekä laitteiden ja rakennelmien kunnossapitoa varten perustettavaksi säännöstely-yhtiön muissakin kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ja myös silloin, kun säännöstelyyn on ryhdytty ennen tämän lain voimaantuloa. Ne, jotka saavat säännöstelystä sellaista hyötyä kuin tämän luvun 2 §:ssä on sanottu, ovat velvollisia osallistumaan yhtiöön, jollei ympäristölupavirasto erityisistä syistä jollekin myönnä siitä vapautusta.

13 §

Säännöstely-yhtiön osakkaita ovat, paitsi aloitteentekijä ja tämän luvun 4 §:n mukaisesti säännöstelyyn osalliseksi ilmoittautuneet, myös ne hyödynsaajat, jotka yhtiö tämän luvun 20 §:n mukaisesti myöhemmin on hyväksynyt osakkaiksi. Säännöstelyssä voi osakkaana olla myös ojitus- tai järjestely-yhtiö, jos ympäristölupavirasto harkitsee sen asianmukaiseksi, sekä uittoyhdistys.

16 §

Yhtiön säännöille, joihin voidaan ottaa muitakin kuin 1 momentissa mainittuja, yhtiön järjestysmuotoa koskevia määräyksiä, on haettava ympäristölupaviraston vahvistus. Jo ennen vahvistamista on yhtiön asioita hoidettava hyväksytyjen sääntöjen mukaisesti. Jos ympäristölupavirasto vahvistaessaan säännöt on määrännyt niihin muutoksia, on muutettuja sääntöjä noudatettava, vaikkei vahvistamista koskeva päätös ole lainvoimainen.

19 §

Säännöstelykustannuksista sekä osakkaiden suoritettavista ennakkomaksuista on vastaavasti voimassa, mitä ojituksesta 6 luvun 17 §:ssä ja 29 §:n 1—3 momentissa säädetään, kuitenkin niin, että moite kustannusten

jaosta on tehtävä kolmen kuukauden kuluessa säännöstely-yhtiön kokouksesta yhtiötä vastaan ympäristölupavirastossa vireille pantavalla hakemuksella.

20 §

Hyödynsaajalla on oikeus liittyä jo perustettuun säännöstely-yhtiöön, jos hänen osakkaaksi pääsemiseensä on katsottava olevan perusteltua syytä. Uuden osakkaan hyväksymisestä päättää yhtiön kokous. Se, jota ei ole hyväksytty osakkaaksi, voi saattaa ympäristölupaviraston ratkaistavaksi kysymyksen oikeudestaan liittyä yhtiön osakkaaksi, ja tätä tarkoittava hakemus on pantava vireille kolmen kuukauden kuluessa siitä, kun asianomainen sai tiedon kokouksen päätöksestä.

Säännöstely-yhtiön osakkaalla on oikeus erota yhtiöstä, mikäli hänen saamansa hyöty on huomattavasti pienempi kuin yhtiötä perustettaessa hänelle katsottiin tulevan. Jos yhtiön kokous katsoo, ettei edellä mainittua edellytystä eroamiseen ole olemassa, on kokouksen päätöksen saattamisesta ympäristölupaviraston ratkaistavaksi vastaavasti voimassa, mitä 1 momentissa säädetään.

21 §

Olosuhteiden olennaisesti muuttuessa voidaan asianomaisen hakemuksesta tai ympäristölupaviraston aloitteesta vuotuismaksu korottaa tai alentaa tahi maksuvelvollisuus poistaa.

22 §

Milloin ympäristölupavirasto on tämän luvun 5 §:n nojalla velvoittanut hyödynsaajan suorittamaan maksun säännöstelyn toimeenpanijalle, ympäristölupavirasto voi, jos toimeenpanijana on säännöstely-yhtiö, maksuun velvollisen hakemuksesta määrätä sopivan henkilön yhtiön säännöissä määrätyn tilintarkastuksen yhteydessä tarkastamaan yhtiön tilejä ja hallintoa. Näin määrätyn tilintarkastajan on annettava kertomus tarkastuksestaan säännöstelyä valvovalle viranomaiselle, jonka toimesta kertomuksen tulee olla niiden nähtävänä, joita asia koskee. Yhtiön on suoritettava tilintarkastajalle palkkio. Jollei palkkion suuruudesta sovita, voidaan asia saattaa hakemuksella ympäristölupaviraston ratkaistavaksi.

Mikäli säännöstelyn toimeenpanijana on muu kuin säännöstely-yhtiö, ympäristölupavirasto voi maksuvelvollisen hakemuksesta

määrätä toimeenpanijan antamaan selvityksen maksun käytöstä säännöstelyä valvovalle viranomaiselle, jonka luona selvityksen tulee olla hakijan nähtävänä.

9 luku

Veden johtaminen nesteenä käytettäväksi ja pohjaveden ottaminen

2 §

Jos se, joka ei ole vesialueen omistaja tai osakas, tahtoo johtaa vettä vesistöstä nesteenä käytettäväksi muuhun tarkoitukseen kuin talousvedeksi taikka talousvedeksi sellaisin seurauksin, joita tämän luvun 1 §:n mukaan ei saa aiheuttaa, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta antaa luvan siihen ja sitä varten tarvittavien laitteiden pitämiseen toisen vesialueella. Sama on laki, milloin vesialueen omistaja tai osakas haluaa johtaa alueelta vettä nesteenä käytettäväksi ja sanottu toimenpide, ottamalla huomioon, mitä 1 luvun 16 §:ssä säädetään, aiheuttaa mainitun luvun 12—15 §:ssä tarkoitetun muutoksen tai seurauksen.

3 §

Hakijoista, jotka haluavat johtaa vesistöä vettä edellä sanotun perusteella samanarvoisiksi katsottaviin tarkoituksiin, on, mikäli ei voida pitää kohtuullisena, että hakijan oikeutta rajoitetaan, etuoikeus sillä, joka on toimenpiteen kohteena olevan vesialueen tai sen suuremman osuuden omistaja, sekä, jos hakijat tässäkin suhteessa ovat samanveroiset, sillä, joka ensiksi on antanut hakemuksensa ympäristölupavirastolle.

4 §

Mikäli talousvedeksi sopivaa vettä ei kohtuuttomitta kustannuksitta muutoin ole riittävästi saatavissa, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta oikeuttaa veden tarvitsijan ottamaan toisen maalta pohjavettä talousvedeksi sekä ryhtymään siellä sitä varten tarpeellisiin toimiin, mikäli kuin vettä edelleen riittää myös omistajan, hänen maallaan asuvien samoin kuin sinne odotettavissa olevan asutuksen sekä siellä sijaitsevien yritysten tarpeisiin eikä toimenpiteestä aiheudu näille kohtuutonta häiriötä tai haittaa. Edellä mainituin edellytyksin voidaan myös myöntää

oikeus johtaa toisen alueelta pohjavettä käytettäväksi sellaisessa teollisessa tai muussa taloudellisessa toiminnassa, jolle pohjaveden saaminen on erityisen tärkeää. Tällainen oikeus voidaan ympäristölupaviraston päätöksellä hakemuksesta poistaa, jos sen myöntämiseen vaikuttaneet olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet, sekä korvausta vastaan myös silloin, kun omistajan oma tärkeäksi katsottava käyttötarve sitä vaatii.

Milloin kunnan tai suurehkon kuluttajajoukon tarvetta palvelevan, pääasiallisesti talousveden saantia tarkoittavan yrityksen, taikka muun yleiseen tarpeeseen tapahtuvan vedenhankinnan järjestäminen teknillisesti ja taloudellisesti tarkoituksenmukaisella tavalla edellyttää toisen alueelta saatavan pohjaveden käyttöön ottamista, ympäristölupavirasto voi, siitä riippumatta, mitä 1 momentissa sanotaan, hakemuksesta myöntää siihen ja sitä varten tarpeellisiin toimenpiteisiin luvan. Tällaista lupaa älköön kuitenkaan myönnettävä veden johtamiseksi paikkakunnan ulkopuolelle, mikäli vastaanlaista tarvetta asianomaisella paikkakunnalla ei kohtuullisessa määrin voida tyydyttää.

Milloin pohjaveden ottamista toisen alueelta tarkoittava toimenpide on sellainen, että sitä varten on muusta kuin tässä pykälässä mainitusta syystä hankittava ympäristölupaviraston lupa, on edellä olevien säännösten ohella noudatettava, mitä tällaisesta luvasta jäljempänä säädetään.

7 §

Toimenpiteeseen, jota 1 luvun 18 §:ssä tarkoitetaan ja joka aiheuttaa siinä tarkoitettuja seurauksia, sekä sellaisen muun kuin tilapäisen pohjaveden ottamon tekemiseen, joka on suunniteltu vähintään 250 kuutiometriä vuorokaudessa käsittävän vesimäärän ottamista varten, on haettava lupa ympäristölupavirastolta. Sama koskee myös aikaisemmin rakennetun pohjaveden ottamon tai sen käytön laajentamista sellaiseksi taikka sellaisia seurauksia aiheuttamalla, kuin edellä on sanottu, sekä muuta toimenpidettä kuin pohjaveden ottamista, jos toimenpiteen johdosta pohjavettä poistuu pohjavesiesiintymästä muutoin kuin tilapäisesti vähintään 250 kuutiometriä vuorokaudessa.

Pohjaveden ottamon omistaja voi muussakin kuin edellä tässä pykälässä tarkoitettussa tapauksessa saattaa ottamon tekemistä tai muuttamista tarkoittavan toimenpiteen edel-

lytykset ja toimenpiteestä ehkä johtuvat velvollisuudet hakemuksella ympäristölupaviraston tutkittaviksi ja lupapäätöksellä vahvistettaviksi.

8 §

Pohjaveden ottamon tekemiseen ja muihin 1 luvun 18 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen saadaan myöntää lupa, jos sanotusta toimenpiteestä, ottamalla sen toteuttamisen osalta huomioon soveltuvin osin, mitä tämän luvun 6 §:ssä säädetään, saatava hyöty on siitä johtuvaa vahinkoa, haittaa ja muuta edunmenetystä huomattavasti suurempi.

Lupaa 1 momentissa tarkoitettuun toimenpiteeseen ei kuitenkaan saa myöntää, jos toimenpiteestä aiheutuu asutus- tai elinkeinoloja huonontava veden saannin estyminen tai vaikeutuminen laajalla alueella taikka muu 2 luvun 5 §:ssä tarkoitettuun verrattava seuraus ympäristön oloissa tai luonnonsuhteissa eikä muutoksen vaikutuksia toimenpiteen yhteydessä suoritettavien järjestelyin voida estää. Sama koskee toimenpidettä, jonka seurauksena pohjavesi tärkeällä tai muulla vedenhankintakäyttöön soveltuvalla pohjavesialueella voi käydä terveydelle vaaralliseksi tai sen laatu muutoin olennaisesti huonontua tai josta voi aiheutua muu ympäristönsuojelulain 8 §:ssä tarkoitettu seuraus.

12 §

Jos sellaisen pohjaveden ottamon käyttäminen, joka on tehty ennen tämän lain voimaantuloa tai jonka tekemiseen tai muuttamiseen ei ole tarvinnut hakea ympäristölupaviraston lupaa, aiheuttaa vahinkoa tai haittaa, on siitä kärsimään joutuneella oikeus hakemuksesta saada asia ympäristölupaviraston käsiteltäväksi ottamon käyttöä sekä käytöstä johtuvan vahingon ja haitan korvaamista koskevien määräysten antamista varten. Älköön tällöin kuitenkaan ottamon käyttöä rajoitettako, ellei yleinen etu tai muu erittäin tärkeä syy sitä vaadi, älköönkään korvausta tällaisen ottamon aiheuttamasta vahingosta ja haitasta määrättäkö pitemmältä kuin viiden viimeisen vuoden ajalta ennen hakemuksen tekemistä.

13 §

Tässä laissa tarkoitettun luvan nojalla perustettun pohjaveden ottamon veden saannin lisäämiseksi tai turvaamiseksi voi ympäristölupavirasto hakemuksesta rajoittaa veden

ottamista muusta luvankin nojalla toimivasta pohjaveden ottamosta, mikäli yleinen tarve sitä vaatii. Rajoituksesta johtuva vahinko, haitta ja muu edunmenetys on korvattava. Mikäli rajoitus on niin huomattava, että sen kohteeksi joutunut laitos menettää merkityksensä, voidaan hakija velvoittaa lunastamaan laitos, jos laitoksen omistaja sitä vaatii.

14 §

Milloin pitkäaikainen kuivuus tai muu siihen verrattava syy aiheuttaa pohjaveden saannin melkoisen vähentymisen, voi ympäristölupavirasto hakemuksesta velvoittaa pohjaveden ottamon omistajan tietyksi ajaksi rajoittamaan ottamosta otettavan veden määrää, mikäli tällainen rajoitus on tarpeellinen välttämättömän talousveden saannin turvaamiseksi ottamon ympäristössä. Rajoituksesta johtuva, ilmeisesti kohtuuttomaksi katsottava vahinko voidaan määrätä ottamon omistajalle korvattavaksi. Korvauksen suorittamiseen on, jollei rajoituksesta koitua hyöty pääasiallisesti tule hakijan hyväksi, kaikkien niiden pohjavettä ottavien osallistuttava, joille rajoittamisesta on olennaista etua. Jollei korvausta rajoittamista koskevan hakemuksen yhteydessä voida määrätä, saadaan korvauksen määräämistä myöhemmin erikseen hakea ympäristölupavirastolta.

15 §

Jos 1 luvun 18 §:ssä tarkoitettuun toimenpiteeseen annetun luvan hyväksikäyttö aiheuttaa melkoista haittaa, jota lupaa myönnettäessä ei ole edellytetty, voidaan haittaa kärsivän tai, jos haitta kohdistuu yleiseen etuun, asianomaisen viranomaisen hakemuksesta luvan ehtoja muuttaa tai, mikäli haitta on huomattava, peruuttaa lupa. Olosuhteiden muuttumiseen perustuvasta luvan muuttamisesta on voimassa, mitä 2 luvun 28 §:ssä säädetään. Sanotun pykälän mukaista korvausta ei kuitenkaan määrätä, jos määräys luvan ehtojen muuttamisesta annetaan ympäristönsuojelulain 8 §:ssä tarkoitettun seurauksen välttämiseksi.

16 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettuun veden johtamiseen maahan on saatava ympäristölupaviraston lupa. Lupaa ei saa myöntää, jos toimenpiteestä voi aiheutua ympäristönsuojelulain 8 §:ssä tarkoitettu seuraus. Luvasta on

muutoin voimassa, mitä tämän luvun 8 §:n mukaisesta luvasta säädetään.

18 §

Jos veden johtamiseen vesistöstä tai pohjaveden ottamiseen tämän lain mukaan on hankittava ympäristölupaviraston lupa ja johto tulee kulkemaan toisen alueen kautta, on lupapäätökseen hakijan pyynnöstä otettava määräykset siitä, miten hanke 1 momentin säännökset huomioon ottaen on toteutettava. Jos ympäristölupaviraston lupaa ei vaadita taikka johdon tekemisestä ei ole määrystä lupapäätöksessä, voidaan, jollei johdon tekemisestä ole sovittu alueen omistajan kanssa, asia saattaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tai, jos johto tulee kulkemaan useamman kunnan alueella, hakemuksella ympäristölupaviraston ratkaistavaksi.

19 §

Jos vettä johdetaan vesistöstä nesteenä käytettäväksi tarkoitukseen, joka terveydellisistä tai muista tärkeistä yleisistä syistä edellyttää veden puhtaana säilymistä, ympäristölupavirasto voi hakijan pyynnöstä veden johtamista koskevassa lupapäätöksessä, mikäli sellainen annetaan, tai eri hakemuksesta määrätä tietyn vedenottamon ympärillä olevan maa- tai vesialueen vedenottamon suoja-alueeksi. Suoja-alueella, jota alkoon määrättäkö laajemmaksi kuin välttämätön tarve vaatii, ei saa ilman ympäristölupaviraston lupaa pitää sellaista säiliötä, varastoa, viemäriä, johtoa tai muuta laitosta, josta vettä pilaavaa ainetta saattaa päästä vesistöön, eikä myöskään suorittaa sellaista toimintaa, joka vahingollisella tavalla voi huonontaa ottamosta saatavan veden laatua. Niin ikään voidaan suoja-alueella, jos siihen on erityistä syytä, antaa lupa puiden ja muun kasvillisuuden poistamiseen. Ympäristölupaviraston asiana on, ottamalla huomioon suojattavan ottamon tarkoitus, antaa päätöksessään määräksi tarvittavista suojatoimenpiteistä ja muista suoja-alueen käyttöä koskevista rajoituksista. Aikaisemmin annettu päätös ei estä ympäristölupavirastoa asianosaisen tai viranomaisen hakemuksesta uudessa päätöksessään määräämistä uusia suoja-alueen käyttöä koskevia rajoituksia tai lieventämistä entisiä.

Suoja-alueeksi määräämisestä toiselle joh-

tuva vahinko, haitta ja muu edunmenetyt on hakijan korvattava.

Päätöstä, jolla on annettu suoja-alueen käyttöä koskeva rajoitus, on noudatettava, vaikka siihen haetaankin muutosta.

Edellä tarkoitetuista suoja-alueääräyksistä poikkeamista koskevan hakemuksen ja ympäristölupahakemuksen yhteiskäsittelystä eräissä tapauksissa säädetään ympäristönsuojelulain 39 §:ssä.

20 §

Ympäristölupavirasto voi, mikäli se terveydellisistä syistä tai pohjaveden puhtauden säilyttämiseksi muutoin harkitaan tärkeän tarpeen vaatimaksi, pohjaveden ottamon perustamista koskevassa lupapäätöksessä taikka eri hakemuksesta määrätä tietyn ottamon ympärillä olevan alueen vedenottamon suoja-alueeksi, jolla ilman ympäristölupaviraston lupaa ei saa pitää asuin- taikka muuta vakituksena oleskelupaikkana olevaa rakennusta taikka sellaista varastoa, säiliötä, johtoa, viemäriä tai laitosta, mistä likaa tai muuta veden laatuun vaikuttavaa ainetta voi päästä pohjaveteen, eikä myöskään suorittaa sellaista toimintaa, joka vahingollisella tavalla voi huonontaa ottamosta saatavan veden laatua.

21 §

Milloin kysymys on veden johtamisesta tai pohjaveden ottamisesta tämän luvun 19 §:n 1 momentissa tai 20 §:n 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta myöntää oikeuden sellaisen maa- tai vesialueen käytettäväksi saamiseen tai omaksi lunastamiseen, joka on tarpeen veden käsittelyssä käytettäviä altaita, rakenteita ja laitteita varten.

22 §

Tässä luvussa tarkoitettun veden johtamista tai ottamista koskevan luvan haltija on vedenhankinnan kriisi- ja häiriötilanteissa oikeutettu ilman ympäristölupaviraston lupaa toimittamaan tilapäisesti vettä muuallekin kuin vedenottoluvassa tarkoitettuun käyttökohteeseen, jos tämä on tarpeen kunnan tai suurehkon kuluttajajoukon vedensaannin turvaamiseksi tai muutoin yleiseltä kannalta merkittävän vesilaitoksen toiminnan turvaamiseksi taikka muusta näihin verrattavasta painavasta syystä.

10 luku

Jäteveden johtaminen*Yleisiä säännöksiä*

1 §

Jätevedellä tarkoitetaan nesteenä käytettyä, käytöstä poistettavaa vettä. Jätevedeksi luetaan muukin neste, joka poistetaan käytöstä sekä niin ikään hautausmaalta, varastopaikalta tai muulta tällaiselta alueelta tuleva vesi, jos siinä on haitallisessa määrin vieraita aineita.

Jäteveden aiheuttaman ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä säädetään ympäristönsuojelulaissa.

2 §

Viemärillä tarkoitetaan sellaista avouomaa tai muuta johtoa, joka on tehty pääasiallisesti jäteveden johtamista varten. Viemäriin luetaan kuuluviksi myös siihen liittyvät laitteet, kuten viemärikaivot ja pumppulaitokset.

Ojaa, jossa olennaisessa määrin kulkee jätevettä, on pidettävä viemärinä. Ojan määrittämisestä viemäriksi eräissä tapauksissa säädetään ympäristönsuojelulain 48 §:ssä.

Mitä tässä luvussa on säädetty ojasta, koskee muutakin 1 luvun 2 §:ssä tarkoitettua vesiuomaa.

Jäteveden johtaminen toisen ojaan

6 §

Jos jäteveden tarkoituksenmukaiseen johtamiseen on tarpeen käyttää toisen ojaa eikä maanomistaja tai muu, jolla on oikeus ojan käyttämiseen, anna suostumustaan, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa siihen oikeuden, jollei toimenpiteestä aiheudu kohtuutonta haittaa ottaen soveltuvin osin huomioon, mitä 7 §:n 2 momentissa säädetään. Jos asia liittyy ympäristölupa-asiaan, oikeuden myöntää ympäristönsuojelulain 31 §:ssä tarkoitettu viranomainen.

Se, joka johtaa jätevettä toisen ojaan, on velvollinen suorittamaan sellaiset uoman suurentamis-, kunnostamis- ja kunnossapitotyöt, jotka aiheutuvat jäteveden johtamisesta, sekä muutoinkin huolehtimaan siitä, ettei jäteveden johtamisesta aiheudu kohtuullisin kustannuksin välttävää vahinkoa. Tarvittaessa 1 momentissa tarkoitettu viranomainen voi antaa määräyksiä työn suorittami-

sesta. Jos tällainen määräys annetaan sen oikaisemiseksi, mitä tämän momentin vastaisesti on tehty tai laiminlyöty, on noudatettava myös, mitä 20 luvun 7 §:ssä säädetään.

Jos 2 momentissa tarkoitetuista toimenpiteistä aiheutuu toiselle hyötyä, on tämän velvollisuudesta osallistua toimenpiteistä johtuviin kustannuksiin sekä menettelystä osallistumisesta määrättäessä vastaavasti voimassa, mitä ojituksesta säädetään.

Hakija on osoitettava hakemaan ympäristölupaa, jos tässä pykälässä tarkoitettuun jäteveden johtamiseen tarvitaan lupa.

Jäteveden johtaminen viemärissä

7 §

Jos jäteveden tarkoituksenmukaista johtamista varten on tarpeen tehdä viemäri toisen maan kautta, eikä maanomistaja anna suostumustaan, on toimenpiteeseen vastaavasti sovellettava, mitä 6 §:ssä säädetään jäteveden johtamisesta toisen ojaan.

Avoviemäriä ei saa tehdä toisen tontin, rakennuspaikan, puutarhan, varastopaikan, uimarannan tai muun, erityiseen käyttöön otetun alueen kautta, jos siitä jäteveden laadun vuoksi saattaa aiheutua melkoista haittaa, eikä sanotunlaisen alueen kautta muutoinkaan ilman omistajan suostumusta. Putkiviemäri on olosuhteiden niin vaatiessa tehtävä vedenpitäväksi.

Mitä 6 §:n 4 momentissa säädetään, koskee soveltuvin osin myös jäteveden johtamista viemärissä.

8 §

Jos viemäri johdetaan yleisen tai yksityisen tien, rautatien tai muun kiskoradan alitse, on vastaavasti voimassa, mitä vesistöön rakentamisen osalta 2 luvun 24 ja 25 §:ssä säädetään, kuitenkin niin, että jos kysymys on viemärin johtamisesta yksityisen tien alitse eikä viemärin tekemistä koskeva asia muilta osin ole ympäristölupaviraston tai alueellisen ympäristökeskuksen käsiteltävä, kysymyksen käsitteleminen kuuluu kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle.

9 §

Viemäri on sen omistajan pidettävä kunnossa. Jos kunnossapito laiminlyödään, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi haittaa kärsivän pyynnöstä päätöksellään mää-

rätä kunnossapitoa varten tarpeelliset työt suoritettaviksi määräajassa noudattaen, mitä 20 luvun 7 §:ssä säädetään. Lisäksi on voimassa, mitä ympäristönsuojelulaissa säädetään.

10 §

Jos joku haluaa johtaa jätevetä tai maankuivatusarkoituksessa poistettavaa vettä toiselle kuuluvaan viemäriin ja se voi tapahtua tuottamatta sanottavaa häittoa ja, milloin kysymys on putkiviemäristä, vaatimatta muutoksia viemäriin ja siihen kuuluviiin laitteisiin, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi antaa oikeuden tällaiseen veden johtamiseen. Jos asia liittyy ympäristölupa-asiaan, oikeuden myöntää ympäristönsuojelulain 31 §:n mukaan toimivaltainen viranomainen.

Se, jolle oikeus myönnetään, on velvollinen suorittamaan viemäriin tekokustannuksista sen silloisen kunnan mukaan kohtuullisen korvauksen, joka vastaa enintään sellaista osuutta, joka tämän luvun 15 §:ssä mainittujen perusteiden mukaisesti tulisi hänen osalleen, jos kysymys olisi yhteisestä viemäristä. Se, jolle oikeus myönnetään, on myös velvollinen kohtuullisella, enintään sanotussa pykälässä säädettyjen perusteiden mukaan laskettua osuutta vastaavalla määrällä osallistumaan viemäriin vastaisesta kunnossapidosta johtuviin kustannuksiin. Jollei korvauksesta sovita, siitä päättää kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai ympäristönsuojelulain 31 §:ssä tarkoitettu viranomainen.

Jos vettä johdetaan toiselle kuuluvaan viemäriin ja sen johdosta on tarpeen suorittaa tämän luvun 6 §:ssä tarkoitettuja töitä, noudatetaan vastaavasti, mitä sanotussa pykälässä säädetään.

Mitä edellä tässä pykälässä säädetään, ei koske yleisistä vesi- ja viemärilaitoksista annetussa laissa (982/1977) tarkoitettua viemäriä.

16 §

Yhteisen viemäriin osalta on soveltuvin osin noudatettava, mitä 6 luvun 17, 18, 20, 21—29, 31 ja 31 a §:ssä säädetään. Viemäriin muodostamista yhteiseksi, yhteisen viemäriin osakkaiden keskinäisiä suhteita sekä viemäriyhtiötä koskevat asiat käsitellään kuitenkin ympäristölupavirastossa.

17 §

Jos yhteiseksi muodostettavaa viemäriä varten on mahdollista tarkoituksenmukaisesti käyttää hyväkseen jo olevaa viemäriä tai sellaisen osaa, voi ympäristölupavirasto asianomaisen uuden viemäriin tekijän hakemuksesta oikeuttaa, tai sen hakemuksesta, jolle jo tehty viemäri kuuluu, velvoittaa lunastamaan aikaisemman viemäriin siitä arvosta, mikä sillä uutta viemäriä tehtäessä on katsottava olevan.

11 luku

Korvaukset

2 §

Jos tässä laissa tarkoitettun vesistöön tai sen rannalle tehdyn tai tekeillä olevan laitteen tai rakennelman taikka ojan, vedenjohdon, viemäriin tai muun sellaisen johdon epäkuntoon joutumisesta, joka ei ole johtunut poikkeuksellisesta ulkonaisesta syystä, aiheutuu veden tulvaa, vesistön tai pohjaveden pilaantumista tai muuta vahinkoa, vastaa sen omistaja, ja jos omaisuus on luovutettu toisen hallintaan, haltija yhteisvastuullisesti omistajan kanssa vahingosta, vaikkei vahinko ole aiheutunut näiden tuottamuksesta.

Edellä 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa on kuitenkin sen, joka ei ole tahallisesti tai tuottamuksellisesti aiheuttanut vahinkoa, korvattava vain toisen omaisuutta välittömästi kohdannut vahinko.

Jos 1 momentissa tarkoitettu epäkuntoon joutumisesta aiheutuu ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa tarkoitettua ympäristövahinkoa, sovelletaan sen korvaamiseen tämän pykälän säännösten sijasta sanottua lakia. Asia käsitellään tällöin käräjäoikeudessa, jollei se ympäristönsuojelulain 72 §:n mukaan kuulu ympäristölupaviraston käsiteltäväksi. Omistajasta ja haltijasta on tällöin voimassa, mitä ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa tarkoitettun toiminnan harjoittajasta sanotussa laissa säädetään.

Tämän lain 1 luvun 25 §:ssä ja 5 luvun 79 §:ssä tarkoitetuista vahingoista on soveltuvin osin voimassa, mitä edellä 2 momentissa säädetään.

3 a §

Jos tämän lain mukaisesta toimenpiteestä aiheutuu henkilövahinko, sovelletaan mitä vahingonkorvauslaissa säädetään. Jos henki-

lövahinko aiheutuu vesien pilaantumisesta, sovelletaan kuitenkin tämän luvun säännösten estämättä, mitä ympäristövahinkojen korvaamisesta annetussa laissa säädetään. Henkilövahingon korvaamista koskeva asia käsitellään käräjäoikeudessa.

8 §

Kun johonkin toimenpiteeseen tämän lain nojalla annetaan lupa, on myös määrättävä, onko tiedossa olevasta vahingosta, haitasta taikka muusta edunmenetyksestä sekä mihin määrään suoritettava korvausta, jollei 16 luvun 24 §:stä johdu muuta.

Ympäristölupavirasto voi lupa-asian yhteydessä käsitellä myös vaatimuksen, joka koskee hakemuksessa tarkoitetusta toiminasta ennen lupa-asian ratkaisemista aiheutuneen vahingon korvaamista, jollei siitä aiheudu olennaista viivästystä. Jos ympäristölupavirasto ei käsittele vaatimusta lupa-asian yhteydessä, se käsitellään erillisenä asiana. Korvausvaatimuksen erikseen käsittelemistä koskevaan ratkaisuun ei saa hakea valittamalla muutosta.

Korvausta vahingosta, jota lupaa myönnettäessä ei ole ennakoitu, voidaan aiemman ratkaisun estämättä vaatia hakemuksella ympäristölupavirastossa tai, jos kysymys on kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen myöntämästä luvasta, mainitussa viranomaisessa. Samassa yhteydessä ympäristölupavirasto voi käsitellä vaatimuksen, joka tarkoittaa samalla toimenpiteellä luvasta poiketen aiheutuneen vahingon korvaamista.

Korvausta sellaisen tähän lakiin perustuvan toimenpiteen johdosta, johon ei tarvita lupaa, tai vahingosta, jota tarkoitetaan tämän luvun 2 §:ssä eikä kysymys ole käräjäoikeudessa käsiteltävästä asiasta, on vaadittava hakemuksella ympäristölupavirastossa. Vahingosta, jota tarkoitetaan tämän luvun 1 §:n 3 momentissa, on korvausta vaadittava lupa-asian yhteydessä tai ellei tämä ole mahdollista, haettava erikseen lupa-asiaa toimivaltaiselta viranomaiselta.

Ojitukseen liittyvän muun kuin edellä tarkoitetun vahingon korvaamista haetaan kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselta, jollei asia kuulu ojitustoimituksessa käsiteltäväksi.

Korvausten määräämisestä eräissä tapauksissa säädetään 16 luvun 24 §:ssä.

Edellä 2 momentissa tarkoitettuun korvausvaatimuksen käsittelemistä koskevaan ratkaisuun ei saa hakea muutosta.

9 §

Jos sopimus koskee kiinteää omaisuutta, joka on kiinnitettyä taikka omaisuutta, johon on vahvistettu yritys kiinnitys, on sopimukseen saatava tällaisen oikeuden haltijan suostumus.

10 §

Vahvistettu korvaus on määrättävä maksettavaksi yhdellä kertaa, jollei kysymys ole tämän luvun 11 §:ssä tarkoitetusta tapauksesta tai muut erityiset syyt eivät vaadi sen maksamista määräajoin. Määräajoin maksettavan korvauksen suorittamisesta voidaan, milloin korvauksen saaja sitä vaatii, määrätä asetettavaksi ympäristölupaviraston hyväksymä vakuus.

11 §

Jollei 1 momentin mukaan toimitettavasta sähkövoimasta saada asianomaisten kesken aikaan sopimusta, on ympäristölupaviraston vahvistettava luovutettava voimamäärä, sen luovuttamistapa ja jakautuminen vuorokauden ja vuoden eri osille sekä muut tarpeelliset ehdot.

12 §

Jos toimenpiteestä, johon tämän lain säännösten mukaan on haettava lupa, on seurauksena, että veden saanti joltakin alueelta estyy tai huomattavasti vaikeutuu, on ympäristölupaviraston, jos asianomainen sitä vaatii, määrättävä, että näin syntyvä vahinko on alueen omistajalle tai vettä muun erityisen oikeuden nojalla ottavalle rahalla korvaamisen sijasta hyvitetävä rakentamalla korvaukseen oikeutetulle uusi kaivo tai syventämällä entistä tahi jatkamalla vedenjohtoa taikka asettamalla hänen käytettäväkseen kohtuulliset vaatimukset täyttävä muu vedenottamo siihen kuuluvine laitteineen sekä johto, joka on tarpeen veden johtamiseksi asianomaisen tontille tai rakennuspaikalle. Tehtyjen laitteiden ja rakennelmien kunnossapito kuuluu, jollei ympäristölupavirasto olosuhteet huomioon ottaen toisin määrää, korvaukseen oikeutetulle.

Jos 1 momentissa tarkoitettu korvausvelvollisuus aiheutuu vedenottamon tekemisestä tai käyttämisestä, voidaan korvaukseen oikeutetulle, mikäli se kohtuuttomitta kustannuksista ja ottamon käyttötarkoitusta vaaran-

tamatta käy päinsä, myöntää rahakorvauksen sijasta oikeus saada ottamosta, niin kauan kuin se on käytössä, ympäristölupaviraston vahvistettava, enintään asianomaisen aikaisempaa kulutusta vastaava määrä vettä hinnasta, joka vastaa annettavan veden osuutta ottamon käyttökustannuksista. Tätä varten tarvittava johto veden saantiin oikeutetun tontille tai rakennuspaikalle saakka on korvausvelvollisen kustannuksella rakennettava ja pidettävä kunnossa.

14 a §

Kertakaikkinen rahakorvaus on määrättävä maksettavaksi tai asianmukaisesti tallettavaksi ympäristölupaviraston määräämänä aikana ennen korvausvelvollisuuden aiheuttavaan toimenpiteeseen ryhtymistä, jolleivät asianosaiset toisin sovi taikka 2 luvun 26 §:stä tai 16 luvun 24 §:n 2 momentista muuta johdu. Korvaus on kuitenkin maksettava viimeistään vuoden kuluttua siitä, kun päätös sai lainvoiman.

14 b §

Korvauksen maksajalla on oikeus vaatia perusteetta tai liikaa maksetun korvauksen palauttamista hakemuksella ympäristölupavirastossa. Takaisinmaksua ei tarvitse suorittaa, jos ympäristölupavirasto tai, jos asia on muutoksenhakuasteessa käsiteltävänä, muutoksenhakuviranomainen maksetun määrän vähäisyyden ja olosuhteet muutoin huomioon ottaen niin määrää.

15 §

Jos kertakaikkinen korvaus määrätään suoritettavaksi kiinteistön tai siihen kuuluvan alueen luovuttamisesta, kiinteään omaisuuteen perustetusta käyttöoikeudesta tai siihen tämän lain nojalla muutoin kohdistetusta toimenpiteestä ja kysymyksessä oleva omaisuus on kiinnitettynä, tulee ympäristölupaviraston samalla määrätä, että korvaus on päätöksen saatua lainvoiman talletettava lääninhallitukseen ja jaettava niin kuin ulosmitatun omaisuuden myyntihinnasta säädetään. Panttioikeuden haltijalla on talletettuun korvausmäärään yhtäläinen oikeus kuin hänellä oli asianomaiseen kiinteistöön.

16 §

Jos kiinteälle omaisuudelle, joka on kiinnitetty, aiheutuu vahinkoa sellaisesta tässä laissa tarkoitettusta toimenpiteestä, joka tulee samalle omistajalle kuuluvan muun kiinteistön tai luonteeltaan itsenäisen yrityksen hyväksi, on lupaa toimenpiteeseen myönnettäessä vahvistettava vahinkoa vastaava korvaus ja määrättävä se tallettavaksi niin kuin tämän luvun 15 §:ssä säädetään.

20 §

Ojitusta koskevista asioissa ja milloin ojituksesta annettuja säännöksiä on sovellettava 10 luvussa tarkoitettuun jäteveden johtamiseen, on soveltuvin kohdin noudatettava tämän luvun 2, 8—10 sekä 14—19 §:n säännöksiä. Ojitukseen, jota tarkoitetaan 6 luvun 2 §:ssä, sovelletaan kuitenkin myös muita tämän luvun säännöksiä.

21 §

Sellaisesta erityisestä menetyksestä, joka on aiheutunut tässä laissa tarkoitettujen luvan myöntämisen ja toimenpiteeseen ryhtymisen tai luvan raukeamisen välisenä aikana ja josta ei ole määrätty maksettavaksi korvausta, voidaan vaatia korvausta hakemuksella ympäristölupavirastossa.

Jos luvan saajan on 14 a §:n 2 momentin nojalla maksettava korvaus tai osa siitä ennen toimenpiteen aloittamista, ja hän sittemmin ilmoittaa luopuvansa yrityksestä, jota ei ole aloitettu, ympäristölupavirasto voi luvan haltijan hakemuksesta todeta luvan rauenneeksi ja poistaa siinä asetetun korvausvelvollisuuden. Samalla voidaan kuitenkin määrätä korvaus edellä 1 momentissa tarkoitettua erityisestä menetyksestä. Päätös voidaan kokonaan tai osittain määrätä täytäntönpantavaksi muutoksenhausta huolimatta.

12 luku

Erinäisiä säännöksiä

1 §

Tämän lain nojalla lunastettu määräala kiinteistöistä taikka kiinteistöjen yhteinen alue tai sen määräala erotetaan kiinteistöksi lohkomalla noudattaen, mitä kiinteistönmuodostamislaissa (554/1995) säädetään.

Ympäristölupaviraston tai sen määräykses- tä alueellisen ympäristökeskuksen on ilmoitettava asianomaiselle maanmittaustoimistol-

le, kun 1 momentissa tarkoitettua lunastusta koskeva päätös on tullut lainvoimaiseksi ja lunastettavan alueen omaisuuden saaja on suorittanut korvausvelvollisuutensa. Lohkoimistoimitus tulee vireille ilman eri hakemusta, kun ilmoitus lunastuksen päättymisestä on saapunut.

2 §

Ympäristölupaviraston on viipymättä ilmoitettava päätöksestä, jolla on annettu oikeus tai määrätty velvollisuus lunastaa kiinteistö, asianomaiselle kirjaamisviranomaiselle lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin tehtäviä merkintöjä varten. Lunastus merkitään päättyneeksi, kun kirjaamisviranomaiselle toimitetaan selvitys siitä, että lunastusta koskeva päätös on tullut lainvoimaiseksi ja että omistajalle tuleva korvaus on tälle suoritettu tai talletettu asianmukaisesti.

Omistusoikeus tämän lain nojalla lunastettavaan kiinteistöön siirtyy omaisuuden saajalle, kun lunastuksen päättymisestä on tehty merkintä lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.

Mitä 1 ja 2 momentissa säädetään kiinteistöstä, koskee soveltuvin osin myös lunastettavaa kiinteistön määrääalaa taikka kiinteistön yhteistä aluetta tai sen määrääalaa.

3 §

Kiinteistö tai muu kohde, joka on lunastettu tämän lain nojalla, vapautuu siihen kohdistuvasta panttioikeudesta 2 §:n 2 momentissa tarkoitettuna ajankohtana. Kirjaamisviranomaisen on tehtävä merkinnät kiinnitysten kohdentamisesta tai poistamisesta.

Jos muuta kiinteistöön kohdistuvaa oikeutta ei yrityksen toteuttamisen vuoksi voida säilyttää taikka tällaisen oikeuden käyttäminen huomattavasti vaikeutuu ja sen haltija vaatii oikeuden lunastamista, ympäristölupaviraston tulee lunastamista koskevassa päätöksessään määrätä oikeus raukeamaan siitä lukien, kun päätös on tullut lainvoimaiseksi ja oikeuden menettämistä suoritettava korvaus, mikäli sellainen on määrätty, on maksettu tai asianmukaisesti talletettu.

6 §

Jos sellaista yritystä varten, jonka toimeenpanemiseen on annettu tässä laissa tarkoitettu lupa, on muutoin kuin tämän lain nojalla saatu sitä varten tarpeellinen alue ja tämä alue riidan, konkurssin tai ulosoton johdosta

taikka muusta syystä on joutunut pois siltä, jolle sen lupaa myönnettäessä katsottiin kuuluvan, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta, jos se yrityksen laadun ja merkityksen huomioon ottaen katsotaan tarpeelliseksi, antaa yrityksen omistajalle kysymyksessä olevaan alueeseen sellaisen käyttöoikeuden, jota 2 luvun 7 §:ssä tarkoitetaan.

Jos 2 momentissa mainitulla tavalla saatu oikeus voimalaitoksessa käyttöön otettuun vesivoimaan on menetetty, voi ympäristölupavirasto hakemuksesta antaa voimalaitoksen omistajalle 3 luvun 9 §:n mukaisen pysyvän käyttöoikeuden tähän vesivoimaan.

7 §

Rasitteen perustamisesta on voimassa, mitä siitä säädetään kiinteistönmuodostamislain-sääännössä.

8 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettuja kustannuksia on, jollei asianomainen niitä kehotuksen saatuaan suorita, vaadittava kanteella käräjäoikeudessa.

Jos osansa tekemättä jättäneen kiinteistölle on tullut työstä hyötyä, käräjäoikeuden on samalla määrättävä, että kiinteistö on panttina työstä aiheutuneista kohtuullisista kustannuksista korkoineen niin kuin maakaaren 20 luvussa säädetään.

Käräjäoikeuden on viipymättä merkittävä 3 momentissa tarkoitettu saaminen korkoineen lainhuuto- ja kiinnitysrekisteriin.

11 §

Ympäristölupaviraston on pidettävä vesipäätösrekisteriä, johon on merkittävä tiedot ympäristölupaviraston, Vaasan hallinto-oikeuden ja korkeimman hallinto-oikeuden tämän lain nojalla antamista päätöksistä.

Päätösrekisteriin voidaan tehdä merkintöjä myös ympäristölupavirastoa edeltäneiden vesioikeudellisten lupaviranomaisten ratkaisuista.

Ympäristölupavirasto päättää rekisteriin merkittyjen tietojen luovuttamisesta. Jokaisella on oikeus saada luettavakseen päätösrekisteriin sisältyvät tiedot ja itse niitä jäljentää. Tarkemmat säännökset päätösrekisteriin merkittävistä tiedoista ja rekisterin käytämisestä annetaan asetuksella.

14 §

Säännöstelymaksu, josta säädetään 8 luvun 25 §:ssä, on ympäristölupaviraston määrättävä suoritettavaksi sen läänin lääninhallitukselle, jonka alueella kunta, jonka hyväksi maksu on käytettävä, sijaitsee. Myöntäessään kunnalle sen hakemuksesta varoja tulee lääninhallituksen samalla määrätä, mihin tarkoitukseen ne saadaan käyttää.

16 §

Toimenpiteestä, joka tarkoittaa vesistön järjestelyä tai säännöstelyä taikka maa-ainesten ottamista vesistön pohjasta, on, sen mukaan kuin siitä asetuksella säädetään, ennakolta tehtävä ilmoitus alueelliselle ympäristökeskukselle. Ilmoituksen tekeminen ei kuitenkaan ole tarpeen, jos toimenpiteeseen haetaan ympäristölupaviraston lupa.

18 §

Milloin 1 luvun 6 §:n 1 momentissa tarkoitettua vesialueen rajaa maata vastaan on vesistön säännöstelyn aiheuttaman vedenkorkeuksien vaihtelun johdosta vaikea määrätä, ympäristölupavirasto voi säännöstelyä koskevassa lupapäätöksessä tai erikseen tehdystä hakemuksesta määrätä, missä sanotun rajan on katsottava kulkevan.

19 §

Milloin poikkeuksellisista luonnonoloista tai muusta ylivoimaisesta tapahtumasta johtuu veden tulva taikka muu sellainen vesistön tai sen vesiolojen muutos, joka voi aiheuttaa yleistä vaaraa ihmisen hengelle tai terveydelle taikka suurta vahinkoa yksityiselle tai yleiselle edulle, ympäristölupavirasto voi alueellisen ympäristökeskuksen hakemuksesta ja tämän lain 1 luvun säännösten sekä mahdollisten lupapäätösten estämättä määrätä suoritettaviksi vaaran poistamiseksi tai vahinkojen vähentämiseksi välttämättömiä väliaikaisia toimenpiteitä (*vaarantorjuntatoimet*). Alueellinen ympäristökeskus saa tehdä edellä tarkoitettua hakemuksen saatuaan siihen maa- ja metsätalousministeriön suostumuksen.

Vaarantorjuntatoimista aiheutuneista omaisuutta välittömästi kohdanneista vahingoista on suoritettava korvaus valtion varoista. Korvattavana vahinkona ei pidetä vesivoiman menetyksestä aiheutuvia edunmenetyksiä. Jos korvaukseen oikeutettu on saanut 1

momentissa tarkoitettua tapahtumasta taikka vaarantorjuntatoimista hyötyä, voidaan korvausta kohtuuden mukaan sovitella.

Jos luvan saanutta yritystä toteutettaessa tarvitaan tilapäisiä määräyksiä toimenpiteistä, joihin tulvan, sortuman tai supon vuoksi tai muusta poikkeuksellisesta syystä on kiireellisesti ryhdyttävä, voi ympäristölupavirasto hakemuksesta antaa niihin luvan. Toimenpiteestä johtuva vahinko, haitta ja muu edunmenetyks on hakemuksesta korvattava.

Käsitellessään tässä pykälässä tarkoitettua hakemusta ympäristölupavirasto voi poiketa 16 luvussa olevista menettelyä koskevista säännöksistä.

Tässä tarkoitettu ympäristölupaviraston päätös saadaan panna täytäntöön muutoksenhausta huolimatta.

20 §

Ympäristöministeriö hyväksyy, hankittuaan asiassa asianomaisten viranomaisten ja yhteisöjen lausunnot, Suomen ympäristökeskuksen laatimat ehdotukset Euroopan yhteisön säädöksissä edellytetyiksi vedenhankintaa koskeviksi suunnitelmiksi ja ohjelmiksi. Suomen ympäristökeskuksen tulee huolehtia yhteisön säädöksissä edellytetyjen vedenhankintaa koskevien luokittelujen, tilastojen, tiedostojen ja muiden selvitysten laatimisesta ja raportoinnista yhteisön säädöksissä edellytetyllä tavalla.

Valtioneuvoston asetuksella voidaan antaa tarkempia määräyksiä 1 momentissa tarkoitettua suunnitelman tai ohjelman edellyttämästä kuulemismenettelystä sekä suunnitelman tai ohjelman hyväksymisestä.

14 luku

Viranomaisia koskevia yleisiä säännöksiä

1 §

Asiat, joissa on sovellettava tämän lain tai sen 22 luvun mukaisesti aikaisemman lain säännöksiä, ovat vesitalousasioita. Vesitalousasiana käsitellään myös korvausta koskeva asia, johon tämän lain mukaan on sovellettava vahingonkorvauslain tai ympäristövahinkojen korvaamisesta annetun lain säännöksiä.

Vesitalousasioita käsittelevät ympäristölupavirasto, kunnan ympäristönsuojeluviranomainen tai ojitustoimituksen toimitusmiehet, ellei jonkin asian osalta muuta sää-

detä. Käräjäoikeus käsittelee tämän lain mukaiset riita- ja rikosasiat sekä 1 luvun 25 §:n mukaiset asiat. Sama koskee tässä laissa kanteella vireille pantavaksi säädettyä asiaa.

2 §

Jollei 21 luvun 3 §:stä tai 11 luvun 8 §:stä muuta johdu, käsitellään käräjäoikeudessa riita-asiana luvattomalla toimenpiteellä aiheutetun vahingon poistamista tai korvaamista koskeva asia.

Jos riita tai epäselvyys koskee luvan tarpeellisuutta, lupamääräysten soveltamista tai yrityksen toteuttamista tai kunnossapitovelvollisuutta, laitoksen tai rakennelman poistamista tai olojen ennalleen palauttamista ja sen ratkaisu ilmeisesti vaikuttaisi muuhunkin kuin kantajan tai vastaajan oikeuteen tai etuun, asia pannaan vireille hakemuksella ympäristölupavirastossa. Mikäli tällainen asia on pantu vireille käräjäoikeudessa, on tämän jätettävä asia sillensä ja siirrettävä se tältä osin ympäristölupaviraston käsiteltäväksi. Käräjäoikeus ei saa ratkaista korvausta koskevaa vaatimusta ennen kuin tässä momentissa tarkoitettu asia on ratkaistu lainvoimaisesti.

Hallintopakkoasioista säädetään 21 luvussa.

3 §

Rikosasiassa, jossa on kysymys tämän lain 13 luvussa rangaistavaksi säädetystä teosta, voi alueellinen ympäristökeskus käyttää asianomistajan puhevaltaa, jos yleistä etua on loukattu.

4 §

Mikäli yleisessä tuomioistuimessa on käsiteltävänä riita- tai rikosasia, jonka ratkaiseminen edellyttää erityistä vesitalousasiain tuntemusta, on tuomioistuimen hankittava asiasta tältä osin lausunto siltä ympäristölupavirastolta, jonka toimialueen vesioloja asia koskee.

16 luku

Hakemusasioiden käsittely ympäristölupavirastossa

1 §

Hakemusasia pannaan vireille ympäristölupavirastossa kirjallisella hakemuksella.

Hakemukseen on liitettävä tarpeelliset selvitykset sekä, jos hakemus tarkoittaa luvan

saamista yritystä tai toimenpidettä varten, tarvittava suunnitelma ja selvitys yrityksen tai toimenpiteen vaikutuksista siten kuin ase- tuksella tarkemmin säädetään.

Hakemus ja sen liitteet on annettava ympäristölupavirastolle kolmena kappaleena.

1 a §

Ympäristölupavirasto voi pyytää ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetun lain mukaiselta yhteysviranomaiselta lausuntoa arviointimenettelyyn tarpeellisuudesta jo ennen hakemuksen tiedoksiantamista.

2 §

Tämän lain mukainen hakemus ja saman toiminnan ympäristönsuojelulain mukainen vesien pilaantumista koskeva hakemus on käsiteltävä yhdessä ja ratkaistava samalla päätöksellä, jollei sitä ole erityisestä syystä pidettävä tarpeettomana. Yhteiskäsittely ei ole tarpeen, jos toiminta edellyttää ympäristöluvan lisäksi pelkästään 9 luvun mukaista lupaa veden johtamiseen nesteinä käytettäväksi eikä veden johtamisen ja sen takaisin vesistöön päästämisen välillä ole välitöntä vesitaloudellista yhteyttä.

Jos tämän lain mukaista hakemusasiaa käsiteltäessä ilmenee, että toimintaa varten on 1 momentin mukaisesti tarpeen myös ympäristölupa, ympäristölupaviraston on kehoitettava hakijaa asettamassaan kohtuullisessa määräajassa esittämään ympäristölupahakemus. Muussa tapauksessa vireillä oleva lupahakemus jätetään tutkimatta.

3 §

Jos hakemukseen liitetty selvitys on puutteellinen tai erityistä lisäselvitystä on pidettävä tarpeellisena, hakijalle on määrättävä aika hakemuksen täydentämiseen uhalla, että asia muutoin voidaan jättää sikseen. Jos hakija ei ole toimittanut hakemusasiakirjoja riittävän useana kappaleena, hakijaa on kehoitettava toimittamaan määräajassa puuttuvat kappaleet. Jos hakija ei niitä toimita, ympäristölupavirasto huolehtii asiakirjojen jäljentämisestä hakijan kustannuksella. Jos kysymyksessä on vaikeasti jäljennettävissä oleva kartta tai piirros taikka muu asiakirja, ympäristölupaviraston ei tarvitse sitä jäljentää. Tällöin asianosaiselle, jolle ympäristölupavirastolle toimitetut asiakirjat muutoin annetaan tiedoksi, on ilmoitettava, että asiakir-

jaa pidetään asianosaisen nähtävänä ympäristölupaviraston määräämässä paikassa.

5 §

Jos hakemuksessa tarkoitettua yrityksen vaikutusten ja siitä aiheutuvien edunmenetyksien yksityiskohtainen selvittäminen havaitaan välttämättömäksi eikä tarvittavaa selvitystä voida saada tämän luvun 6 ja 11 a §:ssä säädetyllä tavalla, ympäristölupaviraston on määrättävä hakemusasia tai, jos kysymys on tämän luvun 24 §:ssä tarkoitettua menettelystä, myös hakemusasian erikseen ratkaistava osa käsiteltäväksi katselmustoimituksessa 18 luvun mukaisesti.

Ympäristölupavirasto voi erityisestä syystä määrätä katselmustoimituksen jaettavaksi eri osiin tai määrätä asian muissakin kuin 1 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa käsiteltäväksi vain joltakin osalta katselmustoimituksessa.

Asianosaisten kuulemisen jälkeen hakemusasia voidaan määrätä katselmustoimitukseen vain erityisestä syystä.

6 §

Jollei katselmustoimitusta pidetä, on hakemuksesta, jos tämän luvun 9 §:stä ei muuta johdu, annettava tieto niille, joiden oikeutta tai etua asia saattaa koskea, tilaisuuden varaimiseksi muistutusten ja vaatimusten tekemiseen hakemuksen johdosta.

7 §

Jollei tämän luvun 9 §:stä muuta johdu, hakemus on annettava tiedoksi kuulutuksella, jossa on ilmoitettava, mitä tämän luvun 6 §:n mukaisesti on noudatettava muistutuksia ja vaatimuksia tehtäessä. Kuulutus on pantava ympäristölupaviraston ilmoitustaululla yleisesti nähtäväksi ja saatettava niissä kunnissa, joiden alueelle hakemuksessa tarkoitettua yrityksen vaikutukset ulottuvat tai joiden vesioja asia muutoin koskee, tiedoksi sillä tavoin, kuin julkisista kuulutuksista säädetään. Kuulutus on pidettävä nähtävänä 30 päivän ajan ympäristölupaviraston määräämästä päivästä, jollei ympäristölupavirasto asian laadun perusteella ole määrännyt tätä pitempää, enintään 45 päivän määräaikaa. Kappale hakemusta ja sen liitteitä on sanotussa tarkoituksessa toimitettava asianomaisen kuntaan pidettäväksi nähtävänä kuulutuksessa mainitussa paikassa.

Ympäristölupavirasto voi tarvittaessa ilmoittaa kuulutuksen julkaisemisesta hank-

keen vaikutusalueella yleisesti leviävässä sanomalehdessä.

7 a §

Yrityksen vaikutusalueen asukkailla, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin yrityksen toteuttaminen saattaa vaikuttaa, ja heitä edustavilla yhteisöillä on oikeus esittää ympäristölupavirastolle mielipiteensä hakemuksen johdosta 7 §:n mukaisesti määrätynä aikana.

8 §

Ympäristölupavirasto voi 1 momentin mukaisesti antaa tiedon muullekin henkilölle, yhteisölle tai viranomaiselle.

9 §

Merkitykseltään vähäisissä sekä sellaisissa hakemusasioissa, joissa edellä olevien säännösten mukainen tiedoksianto asian laadun vuoksi ei ole tarpeen, ympäristölupavirasto voi päättää, että hakemuksesta on annettava tieto muulla tavoin, kuin tämän luvun 7 ja 8 §:ssä säädetään, taikka milloin asia ei vaikuta muiden oikeuteen tai etuun, ettei tiedoksiantamista tarvita.

11 §

Hakijalle tai muulle asianosaiselle on tarpeen mukaan varattava tilaisuus selityksen antamiseen muistutusten ja vaatimusten johdosta. Selityksen johdosta voidaan asianosaiselle varata tilaisuus vastaselityksen antamiseen.

11 a §

Ympäristölupavirasto voi tässä luvussa tarkoitettua tiedoksiantamisen jälkeen määrätä suoritettavaksi selvitysmenettelyn, jos se on tarpeen asian ratkaisemiseen vaikuttavan selvityksen saamiseksi eikä selvitystä muutoin voida vaikeuksista saada. Selvitysmenettelyssä on suoritettava ympäristölupaviraston määräämä lisätutkimus ja laadittava siitä lausunto.

Ympäristölupaviraston on ilmoitettava asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle asian määräämisestä selvitysmenettelyyn. Selvitysmenettelyn suorittaa alueellisen ympäristökeskuksen määräämä ympäristöhallinnon palveluksessa oleva virkamies tai työsuhteinen henkilö, jolla on asian-
tuntemusta selvitettävän osakysymyksen

alalta. Työsopimussuhteisesta henkilöstä on voimassa, mitä tässä laissa säädetään tai sen nojalla määrätään vastaavaan tehtävään määrätystä virkamiehestä. Alueellisen ympäristökeskuksen on ilmoitettava määräyksestä ympäristölupavirastolle.

11 b §

Selvitysmenettelyssä asianosaisille on varattava tilaisuus tulla kuulluiksi, jos ympäristölupavirasto on niin määrännyt. Kutsu on lähetettävä asianosaisille tiedossa olevalla postiosoitteella vähintään seitsemän päivää ennen kokousta tai maastotarkastusta. Kutsussa on mainittava, missä asiakirjat pidetään nähtävinä. Kokouksessa tai maastotarkastuksessa esitetyt vaatimukset tai selvitykset on merkittävä pöytäkirjaan.

11 c §

Selvitysmenettelyssä laadittava lausunto ja muut asiakirjat on toimitettava ympäristölupavirastolle viimeistään kuudenkymmenen päivän kuluessa siitä, kun asianomainen henkilö määrättiin tehtävään. Erityisestä syystä ympäristölupavirasto voi poiketa määräajasta.

12 §

Jos kahden tai useamman hakijan hakemukset läheisesti liittyvät toisiinsa, ympäristölupavirasto voi määrätä ne käsiteltäväksi yhdessä, mikäli sitä on pidettävä tarkoituksenmukaisena eikä yhteinen käsittely aiheuta kenellekään hakijoista kohtuuttomasti viivästystä tai muuta haittaa.

Milloin useilla hakemuksilla osaksi tai kokonaan pyritään saman tarkoituksen toteuttamiseen eri tavoilla taikka asian käsittelyn aikana vaaditaan yrityksen toimeenpanemista muunlaisena, kuin hakemuksessa on tarkoitettu, ympäristölupavirasto voi, sitten kun asianosaisille ja tarvittaessa muille, joiden oikeutta tai etua asia koskee, on varattu tilaisuus lausua asiasta, määrätä asian käsittelyä jatkettavaksi sellaista toimenpidettä tai yritystä koskevana hakemusasiaina, joka olosuhteet huomioon ottaen katsotaan asianmukaisimmaksi. Jos toisenlaisen toimenpiteen tai yrityksen edellytyksenä on, että sitä kannattaa määränemmistö, on tämän edellytyksen olemassaolo todettava ennen määräyksen antamista.

13 §

Ympäristölupavirasto tai sen määräyksestä sen puheenjohtaja, jäsen tai virkamies voi suorittaa paikalla tarkastuksen, josta laadittu pöytäkirja on liitettävä asiakirjoihin. Tarkastuksen yhteydessä tai muutoin voidaan tarpeen mukaan kuulla suullisesti asianosaisia tai hankkia suullisesti selvitystä.

Ympäristölupavirasto voi, jos se erityisestä syystä on tarpeen, kuulla todistajaa valallisesti ja asianosaista totuusvakuutuksen nojalla (*todistajien kuuleminen*). Niille asianosaisille, joita todistajien kuuleminen koskee, on varattava tilaisuus olla läsnä kuultessa todistajaa tai asianosaista, ja heillä on oikeus esittää kysymyksiä sekä lausua käsityksensä todistajan tai asianosaisen kertomuksesta. Todistajalle maksettavan korvauksen osalta on soveltuvin osin voimassa, mitä hallintolainkäyttölain 49 §:ssä säädetään.

14 §

Jos hakemusasiassa on pidetty katselmuks-toimitus ja asiakirjat ovat saapuneet ympäristölupavirastoon ja muistutusten, vaatimusten sekä huomautusten esittämiselle varattu määräaika on päätynyt, ympäristölupavirasto voi pyytää toimitusinsinööritä lausunnon tehtyjen muistutusten, vaatimusten ja huomautusten johdosta.

18 §

Jos ympäristölupavirasto havaitsee 18 luvussa tarkoitetun katselmuks-toimituksen puutteelliseksi, se voi määrätä pidettäväksi uuden tai täydentävän katselmuks-toimituksen taikka edellä tarkoitetun selvitysmenettelyn.

19 §

Jos asiaa käsiteltäessä havaitaan, ettei ympäristölupavirasto ole antanut tai velvoittanut hakijaa antamaan hakemuksesta tietoa sellaiselle asianosaiselle, jolle edellä olevien säännösten mukaan tieto olisi ollut erikseen annettava mutta jota ei ole hakemuksen yhteydessä ilmoitettu taikka joka muusta syystä on jäänyt huomioon ottamatta, eikä tämä myöskään omasta aloitteestaan ole käyttänyt asiassa puhevaltaa, ympäristölupaviraston on varattava hänelle tilaisuus muistutustensa ja vaatimustensa esittämiseen.

20 §

Ympäristölupavirasto voi omasta aloittees-

taan tai katselmustoimituksen aikana toimitusinsinöörin ehdotuksesta hankkia tai kehottaa hakijaa määräajassa hankkimaan tarpeelliseksi harkitun selvityksen uhalla, että hakemus muutoin jätetään sikseen. Jos selvitys on julkisen edun kannalta tarpeellinen, hakija voidaan velvoittaa hankkimaan selvitys uhalla, että se hankitaan hakijan kustannuksella. Muu asianosainen voidaan velvoittaa esittämään hänen saatavissaan oleva selvitys uhalla, että asia ratkaistaan ilman selvitystä.

21 §

Hakemusasiassa, joka koskee luvan saamista tässä laissa tarkoitettua yritystä tai toimenpidettä varten, ympäristölupaviraston on viran puolesta tutkittava, ovatko luvan edellytykset olemassa. Niin ikään ympäristölupaviraston on, vaikkei vahingonkorvausvaatimusta ole tehty, tutkittava, onko havaitusta vahingosta, haitasta tai muusta edunmenetyksestä ja mihin määrään suoritettava korvausta, sekä viran puolesta muutoinkin otettava huomioon, mitä tässä laissa yleisen edun sekä yksityisten oikeuksien ja etujen turvaamiseksi säädetään.

Ympäristölupavirasto voi tehdä hakemuksen liitettyyn suunnitelmaan sellaisia muutoksia tai lisäyksiä, jotka ovat tämän lain säännökset huomioon ottaen tarpeellisia.

Ympäristölupaviraston on pyydettävä lupaharkinnan kannalta tarpeelliset lausunnot.

22 §

Jos hakija tahtoo peruuttaa hakemuksensa, peruutus on tehtävä ympäristölupavirastolle kirjallisesti ennen päätöksen antamista.

23 §

Hakemusasiassa ympäristölupaviraston tulee antaa päätös, jossa se asian ratkaisun lisäksi, milloin hakemus hyväksytään, antaa määräykset niistä seikoista, jotka päätöksessä tarkoitettua toimenpidettä suoritettaessa on otettava huomioon.

Milloin hakemus koskee tietyn suunnitelman mukaan toteutettavaa yritystä, suunnitelma on selostettava ympäristölupaviraston päätöksessä tai liitettävä siihen. Päätöksen tulee lisäksi sisältää lausunto asiassa tehdyistä muistutuksista ja vaatimuksista ja määräykset siitä, miten yritys on pantava toimeen ja mitä hakijan on noudatettava muiden etujen suojaamiseksi sekä onko ja

mitä korvauksia vahingosta, haitasta ja muusta edunmenetyksestä suoritettava samoin kuin muut päätökseen tämän lain perusteella otettavat määräykset.

23 a §

Jos hakemus koskee ympäristövaikutusten arviointimenettelystä annetussa laissa tarkoitettua hanketta, ympäristölupaviraston päätöksestä on käytävä ilmi, miten mainitun lain mukainen arviointi on otettu huomioon.

24 §

Tärkeiden syiden vaatiessa ympäristölupavirasto voi antaa hakemusasiassa joltakin osalta lopullisen päätöksen, ennen kuin asia muilta osin ratkaistaan. Korvauksen suorittamisesta on tällaisen päätöksen osalta vastaavasti voimassa, mitä 11 luvussa säädetään.

Ympäristölupavirasto voi, jos yritystä koskevan luvan edellytykset ilmeisesti ovat olemassa, ratkaista hakemusasian muilta kuin yrityksestä aiheutuvien vahinkojen, haittojen ja muiden edunmenetysten johdosta suoritettavien rahakorvausten osalta, jos hankkeesta aiheutuvien edunmenetysten yksityiskohtainen selvittäminen kohtuuttomasti viivästyttäisi lupa-asian ratkaisemista. Korvaus omaisuuden lunastamisesta tai käyttöoikeuden antamisesta on kuitenkin määrättävä luvan myöntämisen yhteydessä. Ympäristölupavirasto voi myös määrätä jonkin toimenpiteestä aiheutuvan vahingon korvaamisen ratkaistavaksi myöhemmin, jos siihen tarpeellisen selvityksen puuttuessa on erityistä syytä. Tällöin luvan saaja on velvoitettava hankkimaan tarvittava selvitys ja hakemaan korvausratkaisun täydentämistä. Ympäristölupaviraston päätös siirtää korvauskysymyksen erikseen ratkaistavaksi ei estä vahingonkärsijää erikseen hakemasta korvausta sen mukaan kuin 11 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään.

Edellä 2 momentissa tarkoitettussa lupapäätöksessä hakija on, jollei hakijana ole valtio, kunta tai kuntayhtymä, velvoitettava asettamaan ennen luvassa tarkoitettuun toimenpiteeseen ryhtymistä tai, jos siihen on jo ryhdytty, ympäristölupaviraston määräämässä ajassa pankkitakaus tai muu hyväksyttävä vakuus toiminnasta aiheutuvista edunmenetyksien korvaamisista. Vakuus asetetaan lääninhallitukselle, jonka tulee valvoa kor-

vauksensaajatahon etuja vakuuden asettamisessa sekä tarvittaessa toimia vakuuden rahaksi muuttamista ja varojen jakamista koskevissa asioissa. Vakuuden määrää on tarvittaessa tarkistettava. Ympäristölupaviraston tulee vapauttaa vakuus, kun korvausvelvollisuus on tullut täytetyksi tai kun korvausta koskeva päätös on saanut lainvoiman eikä toimintaa sitä ennen ole aloitettu. Jos korvaukset määrätään maksettaviksi toistuvaiserin, vakuus kuitenkin vapautetaan, kun korvauksen määräämistä koskeva päätös saa lainvoiman, jos kaikki siihen mennessä erääntyneet maksuerät on maksettu tai muun säännöksen nojalla talletettu. Vakuuden vapauttamista koskevaan ympäristölupaviraston päätökseen ei saa hakea valittamalla muutosta.

Antaessaan myöhemmin päätöksen siltä osin, jolta asiaa ei vielä ole ratkaistu, ympäristölupavirasto voi tehdä aikaisempaan päätöksensä ainoastaan sellaisia muutoksia, jotka ovat välttämättömiä ristiriitaisten tai ilmeisen epätarkoituksenmukaisten määräysten poistamiseksi. Jos 2 momentin mukaisessa päätöksessä asetetun kalatalousvelvoitteen tai -maksun perusteista on saatu uutta selvitystä, ympäristölupavirasto voi kuitenkin samalla ottaa viran puolesta käsiteltäväkseen velvoitteen tai maksun tarkistamista ja täydentämistä koskevan asian. Lupapäätöstä voidaan tällöin tarkistaa 2 luvun 22 §:n 1—3 momentin mukaiseksi sen estämättä, mitä määräysten tarkistamisesta muutoin on voimassa.

25 §

Hakemusasiassa päätös annetaan ympäristölupaviraston ilmoitustaululle asetettavassa kuulutuksessa mainittuna päivänä (*julkipano*), jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon. Päätös toimitetaan hakijalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille. Jäljennös päätöksestä on lähetettävä alueelliselle ympäristökeskukselle, asianomaisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaiselle ja niille viranomaisille, joille asiasta sen käsittelyn aikana on annettu tieto. Lisäksi jäljennös päätöksestä on toimitettava Suomen ympäristökeskukselle.

Jäljennös päätöksestä on lähetettävä asianomaisiin kuntiin pidettäväksi yleisesti nähtävänä. Päätöksen nähtäväksi asettamisesta ympäristölupaviraston on ilmoitettava näissä kunnissa julkisella kuulutuksella, jossa myös

on mainittava, milloin muutoksenhakemista varten säädetty aika laskettuna julkipanosta päättyy. Jäljennös kuulutuksesta on tiedossa olevalla postiosoitteella lähetettävä tämän luvun 8 §:ssä tarkoitetuille asianosaisille ja viranomaisille sekä muistutuksen tehneille ja sellaisille asianosaisille, joiden osalta ympäristölupavirasto on poikennut katselmuskirjasta.

Tämän lain 21 luvun mukaista hallintopakkoasiaa koskeva ympäristölupaviraston päätös annetaan tiedoksi erityistiedoksiantona siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään.

26 §

Asioissa, joissa sen mukaan kuin tässä laissa säädetään, kustannusten jakaminen tai muu toimenpide on suoritettava vasta hakemuksessa tarkoitetun yrityksen toimeenpanemisen jälkeen, on ympäristölupaviraston päätöksessään velvoitettava yrityksen toimeenpanija kysymyksessä olevaan toimenpiteeseen ryhtymistä varten ilmoittamaan ympäristölupavirastolle yrityksen loppuunsaattamisesta. Asia on sen jälkeen käsiteltävä ilmoituksen tekijän vireille panemana hakemusasiانا.

27 §

Asianosaiset vastaavat omista kuluistaan ympäristölupavirastossa.

Milloin vahinkoa kärsineen hakemuksesta määrätään vahingon aiheuttajan suoritettavaksi korvaus tai toimenpide, ympäristölupavirasto voi määrätä tämän suorittamaan vahinkoa kärsineelle korvausta myös hänen kuluistaan asiassa. Jos asianosaiselle on myönnetty yleistä oikeusapua yleisestä oikeusavusta annetun lain (104/1998) nojalla, korvausasiasta päättävän ympäristölupaviraston on määrätessään toisen asianosaisten suorittamaan hänelle kulujen korvausta samalla päätettävä mainitun lain 24 §:n mukaisesti asianosaisten velvoittamisesta korvaamaan valtiolle asiasta aiheutuneet kulut sekä oikeusavun saajalle tämän asiassa suorittamat kulut ja omavastuuosuus.

30 §

Kun yritys tai toimenpide, jota varten on annettu lupa, on suoritettu, taikka laitos tai rakennelma, jonka tekemiseen lupapäätöksessä on myönnetty oikeus, on saatu val-

miiksi, on luvan saajan tai sen, jolle hänen oikeutensa on siirtynyt, kirjallisesti ilmoitettava siitä ympäristölupavirastolle ja 21 luvussa tarkoitetulle valvontaviranomaiselle sen ajan kuluessa, joka lupapäätöksessä on sanotun ilmoituksen tekemistä varten määrätty (*valmistumisilmoitus*). Ilmoituksen saatuaan ympäristölupavirasto voi asianomaisia viranomaisia tarpeen mukaan kuultuaan määrätä suoritettavaksi 18 luvussa säädetyn lopputarkastuksen. Määräys lopputarkastuksesta on annettava kolmen vuoden kuluessa valmistumisilmoituksen saapumisesta lukien, jollei ympäristölupavirasto ole lupapäätöksessä erityisestä syystä asettanut pitempää määräaikaa.

Hakemusasiassa, jossa ei ole pidetty katselmustoimitusta, ei lopputarkastusta saa määrätä suoritettavaksi, ellei ympäristölupavirasto viranomaisen tai asianosaisen vaatimuksen johdosta tai muutoin harkitse siihen olevan erityistä syytä.

31 §

Jos asiassa on suoritettu lopputarkastus, on ympäristölupaviraston, saatuaan toimitusmiesten lausunnon ja toimituksessa kertyneet asiakirjat, tutkittava, antaako tarkastus aiheita toimenpiteeseen.

Jos lopputarkastuksessa on todettu, ettei laitosta tai rakennelmaa tehtäessä taikka yritystä toimeenpantaessa ole noudatettu lakia tai annettuja määräyksiä, on ympäristölupaviraston määrättävä tehtäväksi tarpeelliset muutokset ja, jos se katsoo olevan aiheita, ilmoitettava asia 21 luvun 1 §:ssä tarkoitetulle yleiselle valvontaviranomaiselle.

Päätöksen antamisesta edellä tarkoitetussa asiassa on soveltuvin osin voimassa, mitä edellä 25 §:ssä säädetään.

32 §

Jos yritystä toimeenpantaessa tai toimenpidettä suoritettaessa havaitaan tarkoituksenmukaiseksi muuttaa lupapäätökseen sisältyviä määräyksiä, voi ympäristölupavirasto, jos muutos on merkitykseltään vähäinen eikä loukkaa toisen oikeutta tai etua, luvan saajan hakemuksesta muuttaa määräyksiä.

Käsiteltäessä määräyksen muuttamista tarkoittavaa hakemusta on soveltuvin osin noudatettava tässä luvussa edellä säädettyä menettelyä.

17 luku

Muutoksenhaku

Muutoksenhaku ympäristölupaviraston päätökseen

1 §

Ympäristölupaviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään, jollei tästä laista muuta johdu. Asian käsittelystä perittävästä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava ympäristölupavirastolle kaksin kappalein 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Muutosta ympäristölupaviraston tämän lain nojalla antamaan päätökseen saa hakea

1) se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea;

2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaikutukset ilmenevät,

3) toiminnan sijaintikunta ja muu kunta, jonka alueella toiminnan ympäristövaikutukset ilmenevät,

4) alueellinen ympäristökeskus sekä toiminnan sijaintikunnan ja vaikutusalueen kunnan ympäristönsuojeluviranomainen; ja

5) muu 16 luvun 28 §:n 1 momentissa tarkoitettu yleistä etua valvova viranomainen.

2 §

Ympäristölupaviraston on annettava tieto valituksesta vastineen antamista varten niille asianosaisille ja 16 luvun 28 §:ssä tarkoitettuille viranomaisille, joita valitus koskee. Tieto valituksesta on annettava siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään, ellei tämä ole ilmeisen tarpeetonta. Ympäristölupaviraston on samalla ilmoitettava, missä valitusasiakirjat ovat nähtävillä sekä minne vastinekirjelmä voidaan vastineen antamiselle varatussa ajassa toimittaa.

Ympäristölupaviraston on toimitettava valitusasiakirjat, vastineet, lausuntonsa niistä ja muut asiakirjat muutoksenhakutuomioistumelle 30 päivän kuluessa vastineen antamiselle varatun määräajan päättymisestä.

Muutoksenhaku kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätökseen

3 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tämän lain 20 luvun 2 §:n nojalla antamaan päätökseen haetaan muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään, jollei tästä laista muuta johdu. Asian käsittelystä perittävistä maksusta valitetaan samassa järjestyksessä kuin pääasiasta. Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kaksin kappalein 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Valitukseen liittyvät asiakirjat on pidettävä kunnassa nähtävänä vähintään 30 päivän ajan laskettuna valitusajan päättymisestä. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on annettava tieto valituksesta vastineen antamista varten asianosaisille siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annetussa laissa säädetään, ellei tämä ole ilmeisen tarpeeton. Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on samalla ilmoitettava, missä valitusasiakirjat ovat nähtävillä sekä minne vastinekirjelmät voidaan vastineen antamista varten varastussa ajassa toimittaa.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen on toimitettava valitusasiakirjat, saadut vastineet ja muut asiakirjat Vaasan hallinto-oikeudelle. Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi lisäksi liittää asiakirjoihin lisäselvityksen ja oman lausuntonsa tehdyistä valituksista ja annetuista vastineista.

Muutoksenhaku ojitustoimituksen päätökseen

4 §

Ojitustoimituksessa annettuun päätökseen haetaan muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään. Muutosta saa hakea se, jonka oikeutta tai etua asia saattaa koskea, alueellinen ympäristökeskus sekä työvoima- ja elinkeinokeskus kalatalousviranomaisena. Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle kaksin kappalein 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaannista.

Kun ojitustoimituksessa tehdystä päätöksestä on valitettu, hallinto-oikeuden on valitusasian käsittelyä varten tilattava ojitustoimituksessa kertyneet asiakirjat. Hallinto-oikeuden on, ellei se ole ilmeisen tarpeeton, annettava tieto valituksesta vastineen anta-

mista varten niille asianosaisille ja 1 momentissa tarkoitetuille viranomaisille, joita valitus koskee.

Ojitustoimitusta koskeva valitus on pidettävä asianomaisessa kunnassa nähtävänä 30 päivän ajan, jolloin valitukseen voidaan kirjallisesti vastata.

5 §

Ojitustoimitusta koskevaan valitusasiaan ei sovelleta hallintolainkäyttölain 74 §:n 1 momentin toisen virkkeen säännöstä.

Perustevalitus

6 §

Tämän lain 21 luvun 7 §:n mukainen perustevalitus on tehtävä Vaasan hallinto-oikeudelle. Perustevalituksesta on muutoin voimassa, mitä laissa verojen ja maksujen perimisestä ulosottoin annettussa laissa (367/1961) säädetään.

Vaasan hallinto-oikeuden päätöksen antaminen ja muutoksenhaku siihen

7 §

Tämän lain mukaista hakemusasiaa koskeva Vaasan hallinto-oikeuden päätös on annettava julkipanon jälkeen. Päätöksen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin, kun se on annettu. Päätöksestä on lisäksi viipymättä ilmoitettava yrityksen sijaintikunnan ja sellaisen kunnan ilmoitustaululla, jonka alueelle yrityksen vaikutukset ulottuvat.

Vaasan hallinto-oikeuden on toimitettava vesitalousasiassa antamansa päätös valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille sekä lupaa koskevassa asiassa toiminnanharjoittajalle, jos asianomainen ei ole valittajana. Jäljennös päätöksestä on lähetettävä ympäristölupavirastolle, alueelliselle ympäristökeskukselle, asianomaisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille ja niille viranomaisille, joille valituksesta sen käsittelyn aikana on annettu tieto. Lisäksi jäljennös päätöksestä on toimitettava Suomen ympäristökeskukselle.

Tämän lain 21 luvun mukaista hallintopakkoasiaa koskeva hallinto-oikeuden päätös annetaan tiedoksi erityistiedoksiannona siten kuin tiedoksiannosta hallintoasioissa annettussa laissa säädetään.

8 §

Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä saa

valittaa korkeimmalle hallinto-oikeudelle siten kuin hallintolainkäyttölaissa säädetään.

Valituskirjelmä liitteineen on toimitettava Vaasan hallinto-oikeudelle kaksin kappalein 30 päivän kuluessa päätöksen tiedoksisaan- nista.

9 §

Vaasan hallinto-oikeus voi päätöksessään hakijan pyynnöstä määrätä, että toiminta voidaan valituksesta huolimatta kokonaan tai osaksi aloittaa lupapäätöstä noudattaen, jos hakija asettaa hyväksyttävän vakuuden niiden vahinkojen, haittojen ja kustannusten korvaamiseksi, jotka päätöksen kumoaminen tai luvan ehtojen muuttaminen voi aiheuttaa. Vakuus asetetaan lääninhallitukselle. Määräys voidaan antaa vain perustellusta syystä ottaen huomioon hankkeen laatu ja sen vaikutukset ja edellyttäen, ettei toiminnan aloittaminen tee muutoksenhakua hyödyttömäksi. Korkein hallinto-oikeus voi määrätä, että annettu määräys lakkaa olemasta voimassa.

Mitä 1 momentissa säädetään vakuuden asettamisesta, ei koske valtiota tai sen laitosta eikä kuntaa tai kuntayhtymää.

10 §

Asianosaisten kuulemisesta ja asiakirjojen nähtävänäpidosta Vaasan hallinto-oikeuden päätöksestä tehdyn valituksen johdosta on soveltuvin osin voimassa, mitä edellä 2—4 §:ssä säädetään.

Erityisiä säännöksiä

11 §

Korkeimman hallinto-oikeuden on toimitettava vesitalousasiassa antamansa päätös valittajalle ja päätöksen jäljennös sitä pyytäneille asianosaisille. Jäljennös päätöksestä on toimitettava myös Vaasan hallinto-oikeudelle, ympäristölupavirastolle, alueelliselle ympäristökeskukselle, asianomaisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille ja niille viranomaisille, joille valituksesta sen käsitte- lyn aikana on annettu tieto. Lisäksi jäljennös päätöksestä on toimitettava Suomen ympäristökeskukselle.

12 §

Muutoksenhakuun ei sovelleta hallintolainkäyttölain 6 luvun säännöksiä lainvoimaa vailla olevan päätöksen täytäntöönpanosta, jollei tästä laista muuta johdu. Hallintolainkäyttölain 56 §:n 1 momentin toisen virk- keen säännöstä ei myöskään sovelleta.

13 §

Sen lisäksi, mitä hallintolainkäyttölaissa säädetään katselmuksesta, voi muutoksenha- kutuomioistuimen määräyksestä sen pu- heenjohtaja, jäsen tai esittelijä suorittaa pai- kalla tarkastuksen. Tarkastuksesta laadittu pöytäkirja on liitettävä asiakirjoihin.

18 luku

Katselmustoimitus ja lopputarkastus

1 §

Jos ympäristölupavirasto 16 luvun 5 §:n nojalla määrää pidettäväksi katselmustoimi- tuksen, sen on ilmoitettava siitä alueelliselle ympäristökeskukselle. Ympäristölupaviraston on määrättävä alueellisen ympäristökeskuk- sen ehdotuksesta katselmustoimitusta varten toimitusinsinööri, joka toimii toimitusmies- ten puheenjohtajana. Ympäristölupavirasto voi alueellisen ympäristökeskuksen, toimi- tusinsinöörin tai asianosaisen pyynnöstä määrätä ylimääräiseksi toimitusmieheksi eriy- tisen alan asiantuntijan, jos sitä on pidettä- vä katselmustoimituksen suorittamisen kan- nalta tarpeellisena.

Toimitusinsinöörin on kutsuttava toimitus- miehiksi kaksi uskottua miestä maa- oikeuden lautamiehistä tai kiinteistötoimituksia varten valituista uskotuista miehistä siinä tai niissä kunnissa, joihin yrityksen vaikutus pääasial- lisesti ulottuu.

Alueellinen ympäristökeskus voi toimi- tusinsinöörin tai asianosaisen pyynnöstä määrätä jonkun erityisen alan asiantuntemus- ta omaavan henkilön avustamaan toimi- tusinsinööriä hänen tehtävissään. Ympäristö- lupavirasto voi alueellisen ympäristökeskuk- sen, toimitusinsinöörin tai asianosaisen pyynnöstä määrätä tarvittaessa erityisen alan asiantuntijan avustamaan toimituksessa. Ym- päristölupavirasto voi myös tarvittaessa mää- rätä virkamiehensä avustamaan toimitusmie- hiä oikeudellisten kysymysten selvityksessä.

Toimitusmiehet sekä asiantuntija ja muut toimituksessa avustamaan määrätty suoritta- vat tehtävänsä virkamiehen vastuulla. Hei- dän esteellisyydestään sekä esteellisyyttä koskevan väitteen tekemisestä ja estemuis- tutuksen hyväksymisen vaikutuksista sekä toisen uskotun miehen määräämisestä es- teellisen tai toimitukseen saapumatta jää- neen sijaan on soveltuvin osin voimassa, mitä kiinteistötoimituksen osalta kiinteistön- muodostamislaisissa säädetään.

2 §

Toimitusinsinöörin on tarkastettava hakemukseen liitetty suunnitelma yhteistyössä muiden toimitusmiesten kanssa. Hänen on myös tarvittaessa tehtävä esitys ympäristölupavirastolle lisäselvitysten hankkimiseksi.

3 §

Suunnitelman tarkastamisen jälkeen on pidettävä katselmuskokous, josta toimitusinsinöörin on tiedotettava 9 §:ssä mainitulla tavalla niille, joiden etua tai oikeutta hakemus saattaa koskea samoin kuin niille yrityksen vaikutusalueen asukkaille, joiden asumiseen, työntekoon tai muihin oloihin yrityksen toteuttaminen saattaa vaikuttaa, ja heitä edustaville yhteisöille.

Katselmuskokouksessa on niillä, joiden etua tai oikeutta hakemus saattaa koskea, oikeus esittää suullisesti tai kirjallisesti mielipiteensä yrityksestä sekä vaatimuksia ja selvityksiä. Edellä 1 momentissa mainituilla asukkailla ja yhteisöillä on oikeus esittää mielipiteensä yrityksestä.

7 §

Milloin katselmustoimituksessa havaitaan siinä käsiteltävänä olevan yrityksen tai toimenpiteen johdosta olevan tarpeen tehdä muutoksia uittosääntöön, toimitusinsinöörin on, kuultuaan asiassa Metsähallitusta ja uittoyhdistystä, mikäli sellainen toimii alueella, ilmoitettava asiasta ympäristölupavirastolle, jonka tulee ratkaista, onko kysymys uittosäännön muuttamisesta yhdistettävä käsiteltäväksi yritystä koskevan hakemusasian yhteydessä. Ympäristölupaviraston päätökseen tässä asiassa ei saa hakea muutosta.

9 a §

Asianosaiselle erikseen tiedoksiannettavaan kuulutukseen on toimitusinsinöörin liitettävä lyhyt yhteenveto katselmuskirjasta ja ote katselmuskirjasta siltä osin kuin se koskee yrityksestä asianosaiselle aiheutuvia vahinkoja, haittoja ja muita edunmenetyksiä sekä niiden korvaamista.

10 §

Sen, joka haluaa tehdä muistutuksia, vaatimuksia tai huomautuksia hakemuksen, suunnitelman tai katselmuskirjan johdosta, on

esitettävä ne ympäristölupavirastolle 9 a §:ssä säädettyinä nähtävänäoloaikana.

Edellä 3 §:n 1 momentissa tarkoitetuilla asukkailla ja yhteisöillä on oikeus esittää ympäristölupavirastolle mielipiteensä hakemuksen, suunnitelman tai katselmuskirjan johdosta 1 momentissa mainitulla tavalla.

Viranomaisten, joille katselmuskirja on toimitettu, on tehtävä tarpeelliseksi katsomansa huomautukset ympäristölupavirastolle 1 momentissa mainitussa määräajassa.

Edellä tässä pykälässä tarkoitettut muistutukset, vaatimukset ja huomautukset on tehtävä ympäristölupavirastolle kirjallisesti kaksin kappalein.

11 §

Katselmuskirja, hakemus, suunnitelma sekä katselmustoimituksessa kertyneet muut asiakirjat on toimitettava ympäristölupavirastolle 9 a §:ssä tarkoitettuun asiakirjojen nähtäväksipanopäivään mennessä. Katselmustoimitus katsotaan päättyneeksi, kun tässä momentissa tarkoitettut toimenpiteet on suoritettu.

Jos ympäristölupavirasto pyytää toimitusinsinööriltä lausuntoa ympäristölupavirastolle tehdyistä muistutuksista, vaatimuksista tai huomautuksista taikka sille annetuista lausunnoista, on lausunnon antamisesta aiheutuvista kustannuksista soveltuvin osin voimassa, mitä 21 luvun 11 §:ssä säädetään.

13 §

Lopputarkastuksessa on todettava, onko yritys tai toimenpide pantu toimeen niin, kuin laissa ja lupapäätöksessä on määrätty, sekä onko siitä odotettavissa sellaisia yleisiä tai yksityisiä etua koskevia vahingollisia seurauksia, joita lupaa myönnettäessä ei ole otettu huomioon. Lopputarkastuksessa voidaan selvittää myös sellaiset luvan myöntämisen jälkeen syntyneet vahingot, joita ei lupaa myönnettäessä ole edellytetty, ja tarvittaessa ehdottaa ympäristölupaviraston määrättäväksi, onko ja mihin määrään niistä maksettava korvausta.

Lopputarkastuksessa laaditun lausunnon nähtävänä pitämisestä, siitä kuuluttamisesta ja tiedottamisesta, lausuntoa koskevien muistutusten ja huomautusten tekemisestä ja lausunnon toimittamisesta ympäristölupavirastoon on soveltuvin osin voimassa, mitä tämän luvun 9 a, 10 ja 11 §:ssä säädetään.

19 luku

Ojitusoimitus

5 §

Jos toimitusinsinööri ojitusuunnitelmaa käsiteltäessä havaitsee, että ojituksena toimeenpantavan kuivatushankkeen toteuttamiseksi on tarpeen vesistön järjestely, taikka kysymys on sellaisesta ojituksesta tai sen yhteydessä suoritettavasta toimenpiteestä, johon 6 luvun 2 §:n 1 ja 2 momentin mukaan on saatava ympäristölupaviraston lupa, toimitusinsinöörin tulee ilmoittaa asiasta toimitusta hakeneelle ja kehottaa tätä, mikäli haluaa ojitusoimitusta jatkettavan, hakemaan ympäristölupavirastolta tällaista lupaa. Lupahakemukseen tulee liittää toimitusmiesten ehdotus suunnitelmaksi siltä osin, kuin asia saatetaan ympäristölupaviraston ratkaistavaksi sekä, jos kysymys on järjestelystä, selvitys siitä, että hyödynsaajat kannattavat yritystä sillä tavoin, kuin 7 luvun 3 §:ssä säädetään.

Ennen kuin edellä tarkoitettu hakemus on ympäristölupavirastossa ratkaistu, ei ojitusoimituksessa saa antaa tämän luvun 9 §:ssä tarkoitettua päätöstä.

9 §

Päätös on annettava 30 päivän kuluessa loppukokouksesta tai toimituskokouksesta, jollei alueellinen ympäristökeskus erityisistä syistä pidennä tätä aikaa. Päätös, johon on liitettävä valitusosoitus, annetaan alueellisen ympäristökeskuksen ilmoitustaululle asetettavassa kuulutuksessa mainittuna päivänä, jolloin sen katsotaan tulleen asianosaisten tietoon. Päätöksestä on lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia koskee. Päätös on toimitettava hakijalle ja jäljennös siitä muulle sitä pyytäneelle asianosaiselle. Jäljennös päätöksestä on myös lähetettävä asianomaisten kuntien ympäristönsuojeluviranomaiselle, alueelliselle ympäristökeskukselle ja työvoima- ja elinkeinokeskukselle.

20 luku

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

2 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen

päätösasioista säädetään 1 luvun 16 ja 31 §:ssä sekä 6, 9 ja 10 luvussa (*päätösasiat*).

Valtuusto voi antaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle oikeuden siirtää tämän lain 1 luvun 31 §:n mukaisissa asioissa toimivaltaansa edelleen alaiselleen viranhaltijalle. Viranhaltijan päätöksen tiedoksiantamisesta ja muutoksenhausta on voimassa soveltuvin osin, mitä tässä luvussa säädetään.

Jos vireillä oleva ojitusta koskeva päätösasia vaatii sellaista erityistä selvitystä, jollaista kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsittelyssä ei voida saada, ympäristönsuojeluviranomaisen on osoitettava asianosainen hakemaan asiassa ojitusoimitusta.

Jos muussa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen käsiteltävänä olevassa päätösasiassa tarvitaan edellä tarkoitettua selvitystä, on asia siirrettävä ympäristölupaviraston käsiteltäväksi.

Edellä 3 ja 4 momentissa tarkoitettuun kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätökseen ei saa erikseen hakea muutosta.

3 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen valvoo toimialueellaan tämän lain ja sen nojalla annettujen päätöksien ja määräyksien noudattamista ottaen huomioon, mitä tämän luvun 8 §:ssä säädetään.

5 §

Päätösasia pannaan vireille kirjallisesti. Asian käsittelystä on ilmoitettava muulle viranomaiselle siten kuin asetuksella säädetään. Asiasta, jota tarkoitetaan 1 luvun 16 §:ssä, on ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia saattaa koskea, ja varattava näille tilaisuus vastaamiseen asiassa. Muusta päätösasiasta on samassa tarkoituksessa ilmoitettava todisteellisesti niille, joita asia koskee. Vastaus saadaan antaa kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen määräämässä kohtuullisessa ajassa kirjallisesti tai mahdollisessa suullisessa käsittelyssä.

Siltä osin kuin asia koskee yhteisen maa-alueen järjestäytymätöntä osakaskuntaa, on tiedoksiantamisesta osakkaille soveltuvin osin voimassa, mitä 16 luvun 8 §:n 3 momentissa säädetään. Merkitykseltään vähäisessä asiassa tieto voidaan kuitenkin antaa yhdelle osakkaalle, joka ilmeisesti ei ole muutoin asianosaisena asiassa.

Yhteisen vesialueen osalta ilmoitus toimitetaan asian laadun mukaan kalastuskunnalle, yhteisalueen osakaskunnalle tai molemmille. Vesialueen järjestäytymättömän osakaskunnan osakkaille ilmoitus annetaan noudattaen vastaavasti 2 momenttia.

6 §

Ennen asian ratkaisemista kunnan ympäristönsuojeluviranomainen voi toimittaa katselmuksen, josta on laadittava pöytäkirja. Asia ratkaistaan päätöksellä, johon on liitettävä valitusosoitus. Päätös, jota tarkoitetaan 1 luvun 16 §:ssä, annetaan julkipanon jälkeen, ja sen katsotaan tulleen asianosaisen tietoon silloin kun se on annettu. Päätöksestä on lisäksi ilmoitettava tiedossa olevalla postiosoitteella niille, joita asia koskee. Muun päätöksen ratkaisu on toimitettava todisteellisesti tiedoksi asianosaisille. Päätöksen toimittamisesta muulle viranomaiselle säädetään tarvittaessa asetuksella.

8 §

Jos kunnan ympäristönsuojeluviranomainen on havainnut, ettei voimassa olevia säännöksiä tai määräyksiä ole noudatettu, sen on, mikäli sen antamaa kehotusta ei noudateta, ryhdyttävä asian laadun mukaan edellä 7 §:ssä tai 21 luvun 2, 3 ja 3 a §:ssä tarkoitettuihin toimenpiteisiin. Jos laiminlyönti tai rikkomus vaatii erityistä selvitystä, mainittu viranomainen voi kuitenkin ilmoittaa asiasta alueelliselle ympäristökeskukselle mahdollisia toimenpiteitä varten.

21 luku

Erityisiä määräyksiä

1 §

Tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten noudattamisen valvonta (*laillisuusvalvonta*) kuuluu alueellisille ympäristökeskuksille ja kuntien ympäristönsuojeluviranomaisille. Ympäristöministeriö voi tarvittaessa antaa yleisiä ohjeita tämän lain noudattamisen valvonnasta.

2 §

Jos tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä ei ole noudatettu, valvontaviranomaisen on ottaen huomioon asian laatu

1) kehotettava lopettamaan säännösten tai määräysten vastainen menettely;

2) pantava vireille ympäristölupavirastossa 3 §:ssä tarkoitettu hallintopakkoasia; tai

3) ilmoitettava asiasta poliisille esitutkintaa varten, jollei tekoa ole olosuhteet huomioon ottaen pidettävä vähäisenä eikä yleinen etu vaadi syytteen nostamista.

Valvontaviranomaisella on oikeus tarkastaa laitteita sekä rakennuksia ja muita rakennelmia sekä tehdä tarpeellisia tutkimuksia toimialueellaan. Toimenpiteistä ei saa aiheutua haittaa laitteen tai rakennelman omistajalle tai haltijalle.

2 a §

Tämän lain mukaista tehtävää suorittavan salassapitovelvollisuuteen sovelletaan, mitä viranomaisten toiminnan julkisuudesta annetussa laissa (621/1999) säädetään. Tämä lain 2 luvun 14 §:ssä tarkoitettut ja siihen verrattavat tarkkailua koskevat tiedot eivät kuitenkaan ole salassapidettäviä.

3 §

Jos joku toimii vastoin tätä lakia tai sen nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä tai laiminlyö tämän lain tai sen nojalla annettujen määräysten mukaisen velvollisuutensa, ympäristölupavirasto voi viranomaisen ilmoituksesta tai sen hakemuksesta, jonka oikeutta tai etua asia koskee, kieltää jatkamasta lainvastaista menettelyä tai muutoin määrätä oikaistavaksi sen, mitä oikeudettomasti on tehty tai laiminlyöty. Ennen määräyksen antamista asianomaiselle on varattava tilaisuus tulla kuulluksi. Määräystä on tehostettava uhkasakolla tai uhalla, että tekemättä jätetty toimenpide suoritetaan laiminlyöjän kustannuksella tai että toiminta keskeytetään. Valvontaviranomainen tai muu, jota asia koskee, voidaan oikeuttaa suorittamaan tarvittava toimenpide.

Edellä 1 momentissa tarkoitettun hallintopakkoasian käsittelyssä noudatetaan soveltuvin osin, mitä tässä laissa säädetään hakeusasian käsittelystä. Hallintopakkoasiassa sovelletaan uhkasakkolakia, jollei tästä laista muuta johdu. Asian käsittelystä asianosaiselle aiheutuneiden kulujen korvaamisessa hallintopakkoasiassa noudatetaan soveltuvin osin hallintolainkäyttölain säännöksiä.

Ympäristölupavirasto voi, jos siihen on erityistä syytä, määrätä, että päätös on pantava täytäntöön muutoksenhausta huolimatta. Muutoksenhakutuomioistuimien voi vastaavasti

määrätä, että valituksenalainen päätös on ennen asian ratkaisemista pantava täytäntöön tai että annettu täytäntöönpanomääräys lakkaa olemasta voimassa.

3 a §

Jos 2 luvun 31 §:n 1 momentissa tarkoitettu rakennelman kunnossapitovelvollisuus laiminlyödään eikä rakennelman omistajaa tai siitä muutoin vastaavaa voida hankaluu-
detta saada selville, ympäristölupavirasto voi hakemuksesta oikeuttaa 1 §:ssä tarkoitettua valvontaviranomaisen ryhtymään haitan tai vaaran poistamiseksi tarvittaviin toimenpiteisiin valtion kustannuksella. Asian käsitte-
lystä on tällöin soveltuvin osin voimassa, mitä 16 luvussa säädetään. Täytäntöön-
panoon sovelletaan kuitenkin, mitä tämän luvun 3 §:n 3 momentissa säädetään hallin-
topakkoasiasta.

3 b §

Jos tämän luvun 3 §:ssä tarkoitettu toimen-
pide tai laiminlyönti aiheuttaa välitöntä ter-
veyshaittaa tai huomattavaa vaaraa toisen
omaisuudelle tai tärkeälle yleiselle edulle,
alueellinen ympäristökeskus voi ryhtyä tar-
vittaviin toimenpiteisiin haitan tai vaaran
poistamiseksi.

Ympäristökeskuksen 1 momentissa tarkoi-
tettuun päätökseen haetaan muutosta Vaasan
hallinto-oikeudelta. Muutoksenhausta on so-
veltuvin osin voimassa, mitä 17 luvussa sää-
detään.

Ympäristökeskus voi määrätä, että päätös
on pantava täytäntöön muutoksenhausta huoli-
matta. Muutoksenhakutuomioistuimien voi vas-
taavasti määrätä, että valituksenalainen päätös
on ennen asian ratkaisemista pantava
täytäntöön, tai että annettu täytäntöön-
panomääräys lakkaa olemasta voimassa.

4 §

Tämän luvun 3 a §:ssä tarkoitetuissa ta-
pauksissa voi ympäristölupavirasto valvonta-
viranomaisen hakemuksesta määrätä toimen-
piteistä valtiolle aiheutuneet kulut kokonaan
tai osaksi perittäväksi kunnossapidon lai-
minlyöneeltä, jos tämä myöhemmin on voitu
saada selville.

4 a §

Tämän luvun valvontaa ja hallintopakkoa
koskevia säännöksiä sovelletaan myös yri-
tyksiin ja toimenpiteisiin, joissa on 22 luvun

2 §:n nojalla noudatettava aikaisempia sään-
nöksiä ja niiden nojalla annettuja määräyk-
siä.

6 §

Ympäristölupaviraston ja kunnan ympäris-
tönsuojeluviranomaisen lainvoimaisen pää-
töksen sekä ojitustoimituksessa tehdyn pää-
töksen täytäntöönpanosta on, siltä osin kuin
on kysymys käyttö- tai lunastusoikeudesta
tai 11 luvun säännösten perusteella määrä-
tyistä korvauksista tai velvoitteista, soveltu-
vin osin voimassa, mitä lainvoimaisen tuo-
mion täytäntöönpanosta säädetään.

7 §

Niissä tapauksissa, joissa toimenpiteestä
aiheutuneet kustannukset tämän lain mu-
kaan saadaan periä jakoluettelon tai muun
laskelman perusteella ilman maksuvelvolli-
suudesta annettua päätöstä, on noudatettava
verojen ja maksujen perimisestä ulosotto-
toimin annettua lakia (367/1961). Valitus lait-
tomasta maksuunpanosta on kuitenkin tehtä-
vä Vaasan hallinto-oikeuteen.

8 §

Ympäristölupaviraston on ilmoitettava asi-
anomaiselle kiinteistörekisterin pitäjälle
lainvoiman saaneesta päätöksestä, jolla on
myönnetty oikeus tehdä toisen maalle uoma
tai muu rakennelma, saattaa toiselle kuulu-
vaa aluetta pysyvästi veden alle, käyttää
toisen omistamaan kiinteistöön tai yhteiseen
alueeseen kuuluvaa vesivoimaa taikka muu-
toin jatkuvasti käyttää hyväkseen toisen kiin-
teitä omaisuutta. Sama koskee päätöstä, jol-
la jokin alue on määrätty suoja-alueeksi tai
sen käyttöä muutoin rajoitettu. Päätöksestä
on tehtävä merkintä kiinteistörekisteriin.
Kiinteistörekisterin pitäjän tulee tarvittaessa
antaa hakemuksesta määräys sellaisen kiin-
teistötoimituksen suorittamiseen, jossa sel-
vitetään ne seikat, joita merkinnän tekemi-
nen edellyttää. Toimitukseen sovelletaan,
mitä kiinteistönmuodostamislaissa kiinteis-
tönmäärityksestä säädetään.

Mitä 1 momentissa säädetään, ei tarkoita
oikeutta ojan, vesijohdon tai viemärin teke-
miseen toisen maalle taikka pylvään, puo-
min, kiinnikkeen, silta-arkun tahi muun nii-
hin verrattavan pienehkön laitteen tai raken-
nelman pitämiseen toisen alueella eikä
muutakaan käyttöoikeutta tai käytön rajoi-
tusta, joka kohdistuu vain vähäiseen osaan
kiinteistöstä.

Mitä edellä tässä pykälässä on säädetty ilmoituksen tekemisestä, on vastaavasti noudatettava, milloin ympäristölupaviraston lainvoiman saaneella päätöksellä on muutettu niitä oloja, joista merkintä on aiheutunut.

Jos 1 momentissa tarkoitettu kiinteistötoimitus on tarpeen yleiseltä kannalta tärkeän selvityksen vuoksi, suoritetaan toimitus valtion kustannuksella. Muussa tapauksessa toimituksen kustannukset suorittaa se, jolle kiinteistörekisteriin merkittävä oikeus on myönnetty tai jonka hakemuksesta kiinteistön käyttöä on rajoitettu.

8 a §

Jos ympäristölupaviraston päätös koskee vesistöön rakentamista tai muuta tämän lain mukaista hanketta, jonka toteuttaminen aiheuttaa tilusten pirstoutumista tai supistumista tai kulkuyhteyksien vaikeutumista, ympäristölupaviraston on päätöksen tultua lainvoimaiseksi lähetettävä jäljennökset asiaa koskevista päätösasiakirjoista asianomaiselle maanmittaustoimistolle. Mitä edellä säädetään, ei sovelleta ympäristölupaviraston tämän lain 6 luvun säännösten perusteella tekemään päätökseen.

9 §

Tämän lain mukaisen asian käsittelystä ympäristölupavirastossa ja kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa voidaan periä maksu, jonka suuruutta määrättäessä noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) ja sen nojalla annettavassa ympäristöministeriön asetuksessa säädetään. Kunnalle perittävän maksun on soveltuvin osin vastattava valtion maksuperustelakia. Maksun perusteet määrätään tarkemmin kunnan hyväksymässä taksassa. Maksua ei peritä viranomaisen eikä haittaa kärsivän asianosaisen aloitteesta vireillepannun asian käsittelystä. Muiden vaatimuksesta vireillepannun asian käsittelystä saadaan periä maksu, jos vireillepanoa on pidettävä ilmeisen perusteettomana.

Tuomioistuimissa perittävistä maksuista säädetään erikseen.

11 §

Milloin hakemusasiassa pidetään katselmustoimitus, on hakijan suoritettava, jollei 2 momentista muuta johdu,

1) toimitusinsinööriin, valtion palveluksessa olevan asiantuntijan, avustamaan määrätyn

ympäristölupaviraston virkamiehen, 18 luvun 1 §:n 3 momentissa tarkoitetun alueellisen ympäristökeskuksen määräämän toimitusinsinööriin avustajan sekä toimitusinsinöörille kuuluvia tehtäviä suorittavien muiden henkilöiden matkakustannukset sen mukaan kuin valtion palveluksessa olevien henkilöiden matkakustannusten korvaamisesta säädetään taikka virkaehtosopimuksella tai muutoin määrätään;

2) muun kuin valtion palveluksessa olevan asiantuntijan palkkio ja matkakustannukset;

3) uskottujen miesten palkkiot ja matkakustannukset sen mukaan kuin niiden korvaamisesta kiinteistötoimitusten uskottujen miesten osalta säädetään;

4) kokoustilojen vuokratustannukset, asiakirjojen hankinta-, monistus- ja postituskustannukset ja lehtikuulutuksista aiheutuvat kustannukset;

5) veneenkuljettajan tehtävistä, latta-, kairaus- ja mittamiestehtävistä sekä muista näihin verrattavista maastossa suoritettavista aputehtävistä johtuvat kustannukset.

Jos kysymys on edunmenetystä kärsineen tekemästä 2 luvun 27 §:ssä tai 11 luvun 8 §:ssä tarkoitetusta hakemuksesta, 1 momentissa mainitut kustannukset suoritetaan valtion varoista, mutta peritään ympäristölupaviraston päätöksen nojalla takaisin edunmenetyksen aiheuttajalta, jollei ympäristölupavirasto asiassa ilmi tulleiden seikkojen perusteella määrää niitä osittain tai kokonaan hakijan suoritettavaksi tai valtion vastattavaksi. Katselmustoimituksen asiakirjoihin on liitettävä toimitusinsinööriin laskelma kustannuksista ja toimitusmiesten lausuntoon otettava ehdotus niiden valtiolle korvaamisesta.

Lopputarkastuksessa suoritetaan 1 momentissa mainitut kustannukset valtion varoista, mutta peritään ympäristölupaviraston päätöksen nojalla takaisin luvanhaltijalta, jollei ympäristölupavirasto asiassa ilmi tulleiden seikkojen perusteella määrää niitä osittain tai kokonaan valtion vastattavaksi. Lopputarkastuksen asiakirjoihin on liitettävä toimitusinsinööriin laskelma kustannuksista ja toimitusmiesten lausuntoon otettava ehdotus niiden valtiolle korvaamisesta.

12 §

Ympäristölupavirasto voi tämän luvun 9 §:ssä tarkoitetussa tapauksessa ja toimitusinsinööri niissä tapauksissa, joita tarkoitetaan tämän luvun 10 §:n 1 momentissa ja

11 §:n 1 momentissa, vaatia sanottujen lainkohtien mukaisia kustannuksia varten suoritettavaksi ennakkomaksun uhalla, että asian käsittelyä ei jatketa ennen kuin maksu on suoritettu tai hyväksyttävä vakuus sen maksamisesta asetettu. Toimitusinsinöörin vaatimukseen perustuva ennakkomaksu on suoritettava asianomaiselle alueelliselle ympäristökeskukselle.

Edellä 1 momentissa tarkoitettut kustannukset saadaan periä ympäristölupaviraston tai vastaavasti toimitusinsinöörin laatiman laskelman perusteella niin kuin tämän luvun 7 §:ssä säädetään, lukuun ottamatta toimituskirjojen lunastuksia, joiden osalta on noudatettava niistä erikseen voimassa olevia säännöksiä. Toimitusinsinöörin laskelmaan perustuvat valtiolle suoritettavat kustannukset, myös ympäristölupaviraston tämän lu-

vun 11 §:n 2 ja 3 momentin nojalla määräämät, perii asianomainen alueellinen ympäristökeskus.

13 §

Tämän lain säännöksiä on sovellettava myös valtakunnan rajalla oleviin vesistöihin ja vesiin, mikäli vieraan valtion kanssa tehdyn sopimuksen perusteella muuta ei ole säädetty.

Tässä laissa tarkoitetun toimenpiteen vaikutukset vesistöön tai pohjaveteen toisessa valtiossa otetaan tätä lakia sovellettaessa huomioon kuten vastaava vaikutus Suomessa, jollei asianomaisen valtion kanssa tehdystä sopimuksesta muuta johdu.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Ympäristöministeri *Satu Hassi*

N:o 89

L a k i**terveydensuojelulain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 19 päivänä elokuuta 1994 annetun terveydensuojelulain (763/1994) 3 luku, 53 §:n 4 momentti ja 56 §:n 4 momentti, sellaisena kuin niistä on 56 §:n 4 momentti laissa 777/1996, sekä *muutetaan* 3 §, 13 §:n 4 momentti, 15 §:n 1 momentti, 23 §:n 2 ja 3 momentti ja 51 §:n otsikko ja 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 3 § mainitussa laissa 777/1996, seuraavasti:

3 §

Suhde eräisiin säädöksiin

Terveydensuojelusta on lisäksi voimassa, mitä siitä säädetään ympäristönsuojelulaissa (86/2000), kemikaalilaissa (744/1989), säteilylaissa (592/1991), terveydenhuollon järjestämisestä puolustusvoimissa annetussa laissa (322/1987), työturvallisuuslaissa (299/1958), vesilaissa (264/1961), jätelaissa (1072/1993), maankäyttö- ja rakennuslaissa (132/1999), ulkoilulaissa (606/1973), eräistä naapurussuhteista annetussa laissa (26/1920), elintarvikelaissa (361/1995), tuoteturvallisuuslaissa (914/1986), eläimistä saatavien elintarvikkeiden elintarvikehygieniasta annetussa laissa (1195/1996) sekä eläinlääkintähuoltolaissa (685/1990).

HE 84/1999
 YmVM 4/1999
 LaVL 15/1999
 PeVL 11/1999
 MmVL 18/1999
 EV 100/1999

13 §

Ilmoitusvelvollisuus

Edellä 1 momentin 1 kohdassa tarkoitettua ilmoitusta ei tarvitse tehdä, jos toiminta edellyttää ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa.

15 §

Ilmoituksen käsittely ja ilmoitusvelvolliselle annettavat määräykset

Terveydensuojeluviranomainen tarkastaa ilmoituksen ja tekee siitä päätöksen. Terveydensuojeluviranomainen voi päätöksessään

toiminnanharjoittajaa kuultuaan antaa terveyshaittojen ehkäisemiseksi tarpeellisia määräyksiä taikka, jos terveyshaittaa ei voida muutoin estää, kieltää toiminnan harjoittamisen kyseisessä paikassa. Ilmoitusta koskevan asian yhteydessä kunnan terveydensuojeluviranomainen käsittelee tarvittaessa ympäristönsuojelulain 60 §:n mukaisen ilmoituksen ja antaa tarvittaessa määräyksiä siten kuin ympäristönsuojelulain 64 §:ssä säädetään.

23 §

Viemäriin liittyminen

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi erityisestä syystä myöntää vapautuksen liittymisvelvollisuudesta, jos jätevesien kokoaminen ja käsittely voidaan järjestää niin, ettei niistä aiheudu terveyshaittaa tai ympäristön pilaantumista.

Kunnan terveydensuojeluviranomainen voi

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

määrätä myös muualla kuin 1 momentissa mainitulla alueella tai kauempanakin sijaitsevan kiinteistön liitettäväksi yleiseen viemäriin, jos sitä on pidettävä terveydellisistä syistä tai ympäristön suojelemiseksi tarpeellisenä.

51 §

Terveydensuojelua koskevat määräykset

Kunnan terveydensuojeluviranomaisella on oikeus antaa yksittäisiä kieltoja ja määräyksiä, jotka ovat välttämättömiä terveyshaitan poistamiseksi tai sen ehkäisemiseksi. Jos toiminta on ympäristönsuojelulain nojalla luvan- tai ilmoituksenvaraista, määräyksen antaa mainitun lain mukainen viranomainen noudattaen, mitä ympäristönsuojelulaissa säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Ympäristöministeri *Satu Hassi*

N:o 90

Laki

eräistä naapuruussuhteista annetun lain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan eräistä naapuruussuhteista 13 päivänä helmikuuta 1920 annetun lain (26/1920) 21—23, 23 a, 24 ja 25 §, sellaisena kuin niistä on 23 a § laissa 738/1994, sekä *muutetaan* 17—20 §, sellaisina kuin niistä ovat 18 § laeissa 581/1977 ja 736/1991 sekä 19 § viimeksi mainitussa laissa, seuraavasti:

17 §

Kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa ei saa käyttää siten, että naapurille, lähistöllä asuvalle tai kiinteistöä, rakennusta tai huoneistoa hallitsevalle aiheutuu kohtuutonta rasitusta ympäristölle haitallisista aineista, noesta, liasta, pölystä, hajusta, kosteudesta, melusta, tärinästä, säteilystä, valosta, lämmöstä tai muista vastaavista vaikutuksista.

Arvioitaessa rasituksen kohtuuttomuutta on otettava huomioon paikalliset olosuhteet, rasituksen muu tavanomaisuus, rasituksen voimakkuus ja kesto, rasituksen syntymisen alkamisajankohta sekä muut vastaavat seikat.

18 §

Se, jonka toiminnasta on aiheutunut kohtuutonta rasitusta, on velvollinen poistamaan rasituksen tai, jos rasituksen poistaminen ei muutoin ole mahdollista, lopettamaan toiminnan kokonaan ja korvaamaan rasituksesta aiheutuneen vahingon. Jos kyse on ympäris-

tövahingosta, sovelletaan kuitenkin ympäristövahinkojen korvaamisesta annettua lakia (737/1994).

Edellä 1 momentissa tarkoitetun toiminnan luvanvaraisuudesta säädetään ympäristönsuojelulaissa (86/2000).

19 §

Jos rasitus aiheutuu toiminnasta, joka on ympäristönsuojelulain mukaan luvan- tai ilmoituksenvaraista, sitä ei saa määrätä poistettavaksi tämän lain nojalla.

Jos muusta kuin 1 momentissa tarkoitettua toiminnasta johtuva rasitus saattaa aiheuttaa terveydellistä haittaa, ei rasitusta saa määrätä poistettavaksi tai vahinkoa tuomita korvattavaksi ennen kuin asia on lainvoimaisesti ratkaistu terveydensuojelulain (763/1994) nojalla.

20 §

Kohtuuttoman rasituksen poistamista tai

rasitusta aiheuttavan toiminnan lopettamista kokonaan sekä rasituksesta aiheutuneen vahingon korvaamista on vaadittava rasituksen aiheuttajan kotipaikan tai rasituksen ilmene-mispaikkakunnan käräjäoikeudessa taikka siinä käräjäoikeudessa, jonka tuomiopiirissä rasituksen aiheuttanut toiminta sijaitsee.

Kohtuuttoman rasituksen poistamista tai rasitusta aiheuttavan toiminnan lakkauttamis-ta on vaadittava viimeistään kolmen vuoden kuluttua siitä kun kohtuuton rasitus ilmeni.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erik-seen lailla.

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Ympäristöministeri *Satu Hassi*

N:o 91

Laki

jätelain muuttamisesta

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
kumotaan 3 päivänä joulukuuta 1993 annetun jätelain (1072/1993) 22—26 §, 38 §:n 2 momentti, 42—44, 46—48 sekä 55 §, sellaisina kuin niistä ovat 22 ja 43 § osaksi laissa 1015/1996, 24 § laissa 63/1995 ja 55 § mainitussa laissa 1015/1996,
muutetaan 2 §:n 1—3 momentti, 15 §:n 1 momentti, 4 luvun otsikko, 33 §:n 3 momentti, 35 §, 39 §:n 2 momentti, 49 §:n 1 ja 2 momentti, 50 §, 51 §:n 3 momentti, 52 §:n 1 momentti, 59, 60, 66, 67, 70 ja 72 §, sellaisina kuin niistä ovat 35 §, 52 §:n 1 momentti ja 72 § laissa 605/1997, 49 §:n 1 momentti laeissa 1413/1994 ja 63/1995 sekä mainitussa laissa 605/1997, 50 § mainitussa laissa 63/1995, 51 §:n 3 momentti ja 67 § mainitussa laissa 1413/1994, 59 § osaksi laissa 1015/1996, 60 § laissa 712/1995 ja 66 § osaksi mainituissa laeissa 1015/1996 ja 605/1997, sekä

lisätään lakiin uusi 49 a ja 50 a § seuraavasti:

2 §

Soveltamisala

Tämä laki koskee jätettä, sen syntymisen ehkäisemistä sekä sen vaarallisen tai haitallisen ominaisuuden vähentämistä, jätteen hyödyntämisen edistämistä, jätehuollon muuta järjestämistä, roskaantumisen ehkäisemistä sekä roskaantuneen alueen puhdistamista.

Tätä lakia ei sovelleta räjähdysvaarallisista aineista annetussa laissa (263/1953) tarkoitettuun räjähdystarvikkeen jätteeseen, ydinenergialaissa (990/1987) tarkoitettuun ydinjätteeseen, säteilylaissa (592/1991) tarkoitettuun radioaktiiviseen jätteeseen eikä meren-

suojelulaissa (1415/1994) tarkoitettuun luvan nojalla mereen sijoitettavaan jätteeseen.

Jätteestä aiheutuvan ympäristön pilaantumisen ehkäisemisestä säädetään lisäksi ympäristönsuojelulaissa (86/2000).

15 §

Jätteen luovuttaminen ja vastaanottajan velvollisuus

Jätteen saa luovuttaa vain:

- 1) 8 luvussa tarkoitettussa hyväksymismenettelyssä hyväksytyille vastaanottajalle;
- 2) sille, jolla on oikeus ottaa vastaan jäte

ympäristönsuojelulain mukaisen ympäristöluvan nojalla;

3) sille, jonka toimintaan ei ympäristönsuojelulain 30 §:n 1 momentin nojalla mainitun lain 28 §:n 1 momentin 4 kohdassa säädetyllä perusteella ympäristölupaa ja toiminta on merkitty mainitun lain 65 §:n nojalla ympäristönsuojelun tietojärjestelmään;

4) jos vastaanottajalta ei edellytetä edellä 1—3 kohdassa tarkoitettua hyväksyntää, lupaa tai merkitsemistä, sellaiselle vastaanottajalle, jolla on riittävät edellytykset huolehtia jätehuollon asianmukaisesta järjestämisestä.

4 luku

Roskaantumisen

33 §

Kunnan jätemaksun suorittaminen ja palauttaminen

Jos jätemaksu muutoksenhaun johdosta poistetaan tai sitä alennetaan, kunnan on suoritettava liikaa maksettu määrä takaisin sekä vuotuista korkoa maksupäivästä takaisinmaksupäivään saakka kulloinkin voimassa olevaa valtiovarainministeriön eräistä viitekoroista annetun lain (996/1998) nojalla vahvistamaa kolmen kuukauden markkinakoron vuosikeskiarvoa vastaavan korkokannan mukaan.

35 §

Valtion osallistuminen jätehuoltotyöhön

Jos ympäristössä olevasta jätteestä tai muusta käytöstä poistetusta esineestä tai aineesta aiheutuu 19 §:ssä tai ympäristönsuojelulain 7 §:ssä tarkoitettu vaara, haitta tai muu seuraus ja tämän ehkäisemiseksi tai poistamiseksi tarpeellisesta työstä tai toimenpiteestä on aiheutunut tai voi aiheutua kunnan jätehuollolle kohtuuttomaksi katsottavat kustannukset, alueellinen ympäristökeskus voi, sovituaan siitä tarvittaessa asianomaisen kunnan kanssa, jätehuoltotyönä valtion talousarvion rajoissa tehdä tai teettää työn tai toimenpiteen taikka osallistua muuten edellä tarkoitettuihin kustannuksiin.

39 §

Muut viranomaiset

Valtioneuvosto voi, antaessaan 5 tai 18 §:ssä tarkoitettua säädöksen, määrätä muunkin valtion viranomaisen osallistumaan sen noudattamisen valvontaan.

49 §

Toiminnan ilmoittaminen jätetiedostoon

Alueelliselle ympäristökeskukselle on tehtävä 70 §:ssä tarkoitettuun jätetiedostoon hyväksymistä varten ilmoitus:

1) jätteen ammattimaisesta keräämisestä ja kuljettamisesta;

2) jätteen myyjänä tai välittäjänä toimimisesta, jos jäte on tarkoitettu hyödynnettäväksi tai käsiteltäväksi Suomen ulkopuolella;

3) tuottajayhteisöstä.

Ilmoituksessa on oltava toimintaa ja sen harjoittajaa koskevat riittävät tiedot. Ilmoitus on tehtävä vähintään 60 päivää ennen toiminnan aloittamista. Ilmoitus tulee tehdä myös toiminnan valvontaa varten siten kuin siitä asetuksella tarkemmin säädetään.

49 a §

Jätetiedostoon hyväksymisen edellytykset

Toiminta hyväksytään jätetiedostoon, jos ilmoitukseen liitetyn selvityksen perusteella tai muutoin osoitetaan, että

1) toimintaa harjoitetaan tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten mukaisesti ja ammattitaitoisesti;

2) toiminnassa käytettävä laitteisto tai kalusto on teknisesti korkeatasoista ottaen huomioon toiminnan ympäristövaikutukset taikka siitä aiheutuva vaara tai haitta terveydelle tai ympäristölle;

3) toiminnanharjoittaja on toiminnan laajuus, luonne ja toimintaa varten annettavat määräykset huomioon ottaen riittävän vakavarainen tai hän voi asettaa riittävän vakuuden asianmukaisten jätehuoltotoimenpiteiden varmistamiseksi.

50 §

Jätetiedostoon hyväksymisen yhteydessä annettavat määräykset

Alueellisen ympäristökeskuksen on tehtävä päätös jätetiedostoon hyväksymistä koskevan ilmoituksen johdosta. Päätöksessä voidaan antaa tarpeellisia määräyksiä 49 a §:n velvoitteiden täyttämiseksi ja toiminnan valvomiseksi. Määräyksillä voidaan tarvittaessa rajoittaa toiminta koskemaan vain tietyn tyyppistä jätettä tai varastoitavan jätteen määrää.

50 a §

Jätteen kansainvälistä siirtoa tai jätetiedostoon hyväksymistä koskevan päätöksen muuttaminen ja peruuttaminen

Jätteen kansainvälistä siirtoa tai jätetiedostoon hyväksymistä koskevaa päätöstä voidaan päätöksen antaneen viranomaisen aloitteesta muuttaa, jos olosuhteet ovat olennaisesti muuttuneet tai jos osoittautuu, että toiminnasta aiheutuva vaara tai haitta on arvioitua olennaisesti suurempi taikka jos päätöksen perusteiden myöhemmin todetaan muutoin olleen olennaisesti toisenlaiset kuin päätöstä annettaessa on edellytetty. Päätöstä voidaan muuttaa myös, jos se on tarpeen Suomea sitovan kansainvälisen sopimuksen täytäntöönpanemiseksi. Päätöksen muuttamista koskeva asia on käsiteltävä soveltuvin osin samoin kuin päätöksen antaminen.

Hyväksyntä voidaan peruuttaa, jos jokin hyväksynnän olennaisista edellytyksistä ei enää täyty tai jos säännöksiä on rikottu siten, että toiminnasta aiheutuu olennaista vaaraa tai haittaa terveydelle tai ympäristölle.

51 §

Selvilläolo- ja kirjanpitovelvollisuus

Ympäristöluvan haltijan, ongelmajätteen tuottajan, lukuun ottamatta kotitaloutta, sekä ongelmajätteen ammattimaisen kuljetuksen suorittajan ja 49 §:n 1 momentin 2 kohdassa tarkoitettujen jätteen myyjän ja välittäjän on pidettävä kirjaa toiminnassaan syntyneen, kerätyn, varastoidun tai välivarastoidun, kuljetetun, hyödynnetyn tai käsitellyn sekä myydyin tai välitetyn jätteen määrästä, lajis-

ta, laadusta ja alkuperästä, sekä toimitettaessa jäte muualle, sen syntypaikasta samoin kuin toimituspaikasta ja -päivämäärästä sekä kuljetus- ja hyödyntämistavasta tai käsittelytavasta.

52 §

Viranomaisen tiedonsaantioikeus

Valvontaviranomaisella, ympäristöministeriöllä, Suomen ympäristökeskuksella ja kunnalla on oikeus pyynnöstä saada jätteen haltijalta tai muulta jätehuoltoa järjestävältä taikka roskaantuneen alueen puhdistamisvelvolliselta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten valvontaa tai tehtävien hoitamista varten tarpeelliset tiedot. Valvontaviranomaisella, ympäristöministeriöllä ja Suomen ympäristökeskuksella on myös oikeus pyynnöstä saada tuotannon harjoittajalta ja tuotteen valmistajalta tai maahantuojalta tämän lain ja sen nojalla annettujen säännösten ja määräysten täytäntöönpanemiseksi tarpeelliset tiedot tuotannosta sekä siinä käytettävistä aineista ja valmistettavista tai maahan tuotavista tuotteista samoin kuin niistä syntyvistä jätteistä ja jätehuollosta.

59 §

Asian vireille saattaminen

Edellä 21 ja 57 §:ssä tarkoitettua määräystä koskevan asian voi panna vireille alueellisessa ympäristökeskuksessa tai kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa:

1) se, jonka etua tai oikeutta asia saattaa koskea;

2) rekisteröity yhdistys tai säätiö, jonka tarkoituksena on ympäristön-, terveyden- tai luonnonsuojelun taikka asuinympäristön viihtyisyyden edistäminen ja jonka toiminta-alueella kysymyksessä olevat ympäristövaiikutukset ilmenevät.

60 §

Jäterikkomus

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) rikkoo 5 §:n 1 momentin 1, 3 tai 4 koh-

dassa, 6 §:n 1 momentin 6 tai 8 kohdassa, 7 §:n 4 momentissa, 17 §:n 1 momentissa, 18 tai 19 §:ssä, 22 §:n 1 momentissa, 40 §:n 3 momentissa, 50 §:ssä, 55 §:n 2 tai 3 momentissa, 57 tai 73 a §:ssä tarkoitettua kieltä taikka mainittujen säännösten nojalla annettua kieltä tai määräystä,

2) laiminlyö 7—9 §:ssä, 12 tai 14 §:ssä, 15 §:n 1 momentissa, 22 §:n 2 tai 3 momentissa, 51 §:n 3 tai 4 momentissa tarkoitettua velvollisuuden, tai

3) toteuttaa jätteen kansainvälisen siirron jätteen siirtoasetuksen 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitettulla tavalla,

on tuomittava, jollei teosta muualla laissa säädetä ankarampaa rangaistusta, *jäterikkomuksesta* sakkoon.

Jäterikkomuksesta tuomitaan niin ikään se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo 13 §:n 1 momentin nojalla annettua määräystä taikka laiminlyö 11 §:n 1 momentissa, 20 §:n 1 tai 2 momentissa, 21 tai 49 §:ssä tarkoitettua velvollisuuden.

66 §

Muutoksenhaku

Muutosta tämän lain nojalla annettuun päätökseen haetaan siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Muutosta 17 §:ssä tarkoitettuja kunnallisia jätehuoltomääräyksiä ja 30 §:ssä tarkoitettua taksaa koskeviin päätöksiin haetaan kuitenkin siten kuin kuntalaissa (365/1995) säädetään.

Muutosta tämän lain nojalla annettuun päätökseen saa hakea 59 §:ssä tarkoitettu asianosainen ja rekisteröity yhdistys tai säätiö.

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

67 §

Täytäntöönpano

Jätteen siirtoasetuksen ja tämän lain 21, 31, 50, 57 ja 58 §:n sekä erityisestä syystä 50 a §:n nojalla tehtävässä päätöksessä voidaan määrätä, että päätöstä on noudatettava muutoksenhausta huolimatta, jollei valitusviranomaisen toisin määrää.

70 §

Jätetiedosto

Valvontaviranomaisten on pidettävä tiedostoa (*jätetiedosto*) niille tämän lain mukaan tehtävistä ilmoituksista sekä niiden perusteella tehdyistä päätöksistä.

72 §

Maksut ilmoitusten käsittelystä

Edellä 8 luvussa tarkoitettua ilmoituksen käsittelystä ja siihen liittyvästä tarkastuksesta sekä 5 tai 18 §:n nojalla valtioneuvoston antamassa säädöksessä tarkoitettujen valtion viranomaiselle tehtävien ilmoitusten ja valtion viranomaiselle määrääjain toimitettavien seurantatietojen käsittelystä ja siihen liittyvästä tarkastuksesta voidaan periä maksu. Maksun suuruutta määrättäessä noudatetaan, mitä valtion maksuperustelaisissa (150/1992) säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Ympäristöministeri *Satu Hassi*

N:o 92

L a k i**merensuojelulain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 29 päivänä joulukuuta 1994 annetun merensuojelulain (1415/1994) 9 §:n 5 momentti, 10 §:n 3 momentti ja 11 §:n 4 momentti, seuraavasti:

9 §

Ruoppausmassan sijoittamista koskeva lupa

Jos 1 momentissa tarkoitettu, Suomen aluevesien ulkopuolella tapahtuva ruoppausmassan sijoittaminen tai sen vaikutukset ulottuvat myös Suomen aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta ympäristölupavirasto. Lupamenettelystä ja muutoksenhausta on soveltuvin osin voimassa, mitä niistä vesilaissa säädetään.

10 §

Merelle tehtävät rakennelmat

Jos 1 momentissa tarkoitettu rakennelma ulottuu myös Suomen aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta ym-

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

päristölupavirasto. Lupamenettelystä ja muutoksenhausta on tällöin soveltuvin osin voimassa, mitä niistä vesilaissa säädetään.

11 §

Merenpohjan ja sen sisustan tutkimista ja hyväksikäyttöä koskeva lupa

Jos 1 momentissa tarkoitettu, Suomen aluevesirajan ulkopuolella tapahtuva toiminta ulottuu myös Suomen aluevesille, lupaviranomaisena on koko hankkeen osalta ympäristölupavirasto. Lupamenettelystä ja muutoksenhausta on soveltuvin osin voimassa, mitä niistä vesilaissa säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Ympäristöministeri *Satu Hassi*

HE 84/1999
 YmVM 4/1999
 LaVL 15/1999
 PeVL 11/1999
 MmVL 18/1999
 EV 100/1999

N:o 93

Laki**kalastuslain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 16 päivänä huhtikuuta 1982 annetun kalastuslain (286/1982) 14 §, 24 §:n 2 momentti, 25 §:n 2 momentti, 27 §:n 2 momentti, 47 §, 123 §:n 2 momentti ja 134 §:n 2 momentti,

sellaisena kuin niistä on 47 § osaksi laissa 1355/1993, seuraavasti:

14 §

Jos jollakin on aikaisemmin saavutettu oikeus pitää isoa rysää tai muuta siihen verrattavaa sulkupydydystä lähempänä lohi- ja siikapitoisen joen suuta kuin siitä on säädetty, tällaisen oikeuden haltija voidaan velvoittaa luopumaan sanotusta oikeudesta, jos se on tarpeen 1 §:ssä säädettyjen tavoitteiden saavuttamiseksi. Jolleivät työvoima- ja elinkeinokeskus ja oikeuden haltija pääse luovuttamisesta sopimukseen, työvoima- ja elinkeinokeskus voi saattaa asian hakemuksella ympäristölupaviraston ratkaistavaksi. Oikeuden luovuttamisesta on suoritettava sen täyttä arvoa vastaava korvaus. Jollei arvoa muutoin voida määrätä, katsotaan sen vastaavan saadun saaliin perusteella laskettua kaksikymmenkertaista viimeisten viiden vuoden aikana harjoitetun kalastuksen keskimääräistä vuotuista puhdasta tuottoa.

Luovuttamista koskeva erimielisyys voidaan saattaa hakemuksella ympäristölupaviraston ratkaistavaksi. Jos kalastusoikeuden arvosta ei sovita, tulee ympäristölupaviraston

määräämään kahden esteettömän henkilön ennen asian ratkaisemista toimittaa sitä varten tarvittava arvioiminen.

24 §

Missä joki yhtyy mereen tai järveen, valtaväylän jatkeena on kalaväylä, joka käsittää syvimmällä kohdalla kolmanneksen kysymyksessä olevan vesialueen leveydestä ja ulottuu niin kauaksi selkäveteen, että kalan kulku on turvattu. Ympäristölupavirasto voi kuitenkin hakemuksesta määrätä kalaväylän leveyden tai sijainnin toisin, jos se kalan kulun turvaamiseksi on tarpeen.

25 §

Aikaisemmin laillisesti saatu oikeus kiinteän pyydyksen pitämiseen valta- tai kalaväylässä jää edelleen voimaan. Tällaisen oikeuden haltija voidaan kuitenkin velvoittaa luopumaan sanotusta oikeudesta, jos se on

HE 84/1999
 YmVM 4/1999
 LaVL 15/1999
 PeVL 11/1999
 MmVL 18/1999
 EV 100/1999

11 400301/14

tarpeen 1 §:ssä mainittujen tavoitteiden saavuttamiseksi. Jolleivät työvoima- ja elinkeinokeskus ja oikeuden haltija pääse luovuttamisesta sopimukseen, työvoima- ja elinkeinokeskus voi saattaa asian hakemuksella ympäristölupaviraston ratkaistavaksi. Oikeuden luovuttamisesta on suoritettava korvaus noudattaen, mitä 14 §:n 1 ja 2 momentissa on säädetty.

27 §

Tässä pykälässä tarkoitettu asia pannaan ympäristölupavirastossa vireille hakemuksella noudattaen, mitä vesilaissa on säädetty.

47 §

Milloin kaavoituksen toteuttamista, liikenneolojen järjestelyä tai muuta tärkeätä yleistä tarkoitusta varten rauhoituspiiri olisi osaksi tai kokonaan lakkautettava tai sen käyttöä koskevia rajoituksia muutettava eikä kalastusalue ole suostunut tätä tarkoittavaan esitykseen, voi asianomainen viranomainen hakea ympäristölupavirastolta piirin lakkauttamista.

Lakkautettuun rauhoituspiiriin kuuluvaa aluetta ei saa uudelleen määrätä rauhoituspiiriksi, ellei ympäristölupavirasto olosuhteiden

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

muututtua kalastusalueen hakemuksesta anna siihen lupaa.

Ympäristölupaviraston tässä pykälässä tarkoitettussa asiassa antamaan päätökseen saa hakea muutosta vain lakkauttamista hakenut viranomainen sekä kalastusalue.

123 §

Tässä laissa tarkoitettussa asiassa annettuun ympäristölupaviraston päätökseen saadaan hakea muutosta siinä järjestyksessä kuin vesilaissa on säädetty muutoksen hakemisesta vesistöön rakentamista koskevassa hakemusasiassa annettuun ympäristölupaviraston päätökseen. Siitä, kenellä on oikeus hakea muutosta ympäristölupaviraston rauhoituspiirin lakkauttamista koskevaan päätökseen, on säädetty 47 §:n 3 momentissa.

134 §

Edellä 1 momentissa tarkoitettun rauhoituspiirin tultua lakkautetuksi ympäristölupaviraston tulee, kun päätös on saanut lainvoiman, tehdä kiinteistörekisterin pitäjälle sanotussa momentissa tarkoitettu ilmoitus.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Ympäristöministeri *Satu Hassi*

N:o 94

Laki**Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan 27 päivänä maaliskuuta 1991 Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain (1331/1991) 2 §:n 2 ja 3 momentti sekä 3 §,

sellaisina kuin niistä ovat 2 §:n 3 momentti laissa 220/1994 ja 3 § laissa 78/1995, seuraavasti:

2 §

Mikäli korvauksista ei päästä sopimukseen, voidaan korvausasia saattaa hakemuksella alueellisesti toimivaltaisen ympäristölupaviraston ratkaistavaksi.

Korvaushakemuksen käsittelyyn sekä korvausten määräämiseen ja suorittamiseen sovelletaan vesilakia ja sen nojalla annettuja säännöksiä.

alueellisen ympäristökeskuksen on tarkkailtava juoksutuksen aikana sen vaikutuksia saimaannorpan elinoloihin sekä kalastoon ja kalastukseen maa- ja metsätalousministeriön hyväksymällä tavalla. Tarkkailua koskeva erimielisyys voidaan saattaa 2 §:n 2 momentissa tarkoitetun ympäristölupaviraston käsiteltäväksi noudattaen, mitä vesilaissa säädetään hakemusasiasta.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

3 §

Maa- ja metsätalousministeriön määräämän

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Ympäristöministeri *Satu Hassi*

HE 84/1999
YmVM 4/1999
LaVL 15/1999
PeVL 11/1999
MmVL 18/1999
EV 100/1999

N:o 95

Laki**patoturvallisuuslain 11 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 1 päivänä kesäkuuta 1984 annetun patoturvallisuuslain (413/1984) 11 §, sellaisena kuin se on osaksi laissa 90/1995, seuraavasti:

11 §

Toimenpiteistä 4 ja 5 §:n säännösten tai niiden nojalla annettujen määräysten noudattamatta jättämisestä on soveltuvin osin voimassa, mitä vesilain (264/1961) 21 luvun 2, 3 sekä 4 §:ssä säädetään.

Jos pato tai sen käyttö, joka ilmeisesti tapahtuu tämän lain tai vesilain säännösten taikka niiden nojalla annettujen määräysten vastaisesti, vaarantaa välittömästi yleistä tur-

vallisuutta, on noudatettava soveltuvin osin, mitä vesilain 21 luvun 3 b §:ssä säädetään. Lääninhallituksen ja poliisiviranomaisen ohella voi kuitenkin myös alueellinen ympäristökeskus ryhtyä tarvittaviin toimenpiteisiin.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Ympäristöministeri *Satu Hassi*

N:o 96

Laki

kiinteistönmuodostamislain 75 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 12 päivänä huhtikuuta 1995 annetun kiinteistönmuodostamislain (554/1995)
75 § seuraavasti:

75 §

Jos ojitus koskee vain uusjakoaluetta tai 73 §:n 3 momentissa tarkoitetun ojan tekemistä, toimitusmiehet päättävät ojituksen suorittamisesta, jollei ojitukseen tarvita vesilain 6 luvun 2 §:ssä tarkoitettua ympäristölupaviraston lupaa. Sama koskee ojituksesta päättämistä myös silloin, kun uusjako-

alueeseen kuulumattomien kiinteistöjen omistajat suostuvat yhteiseen ojitukseen. Muussa tapauksessa asiasta päätetään sen mukaan kuin vesilaissa yhteisen ojituksen osalta säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ympäristöministeri *Satu Hassi*

HE 84/1999
YmVM 4/1999
LaVL 15/1999
PeVL 11/1999
MmVL 18/1999
EV 100/1999

N:o 97

Laki**yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista annetun lain 12 ja 17 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista 23 päivänä joulukuuta 1977 annetun lain (982/1977) 12 § sekä 17 §:n 3 momentti,
 sellaisina kuin ne ovat, 12 § laissa 88/1993 ja 17 §:n 3 momentti laissa 1020/1995, seuraavasti:

12 §

Yleiseen vesi- ja viemärlaitokseen liittymisestä ja liittymisehdoista tehdään laitoksen ja liittyjän kesken sopimus. Sopimus ei saa olla 11 §:ssä tarkoitettujen yleisten määräysten, 11 a §:ssä tarkoitetun valtioneuvoston säädöksen, ympäristönsuojelulain (86/2000) 11 §:n 2 ja 3 kohdan nojalla annettujen säädösten tai ympäristöluvan määräysten vastainen. Laitoksen ja liittyjän keskinäisestä suhteesta on lisäksi voimassa, mitä siitä erikseen säädetään.

17 §

Edellä 11 a §:n nojalla annettujen säädösten noudattamista valvovat ympäristönsuojelulain mukaiset valvontaviranomaiset. Edellä 11 a §:n perusteella annetun määräyksen vastaiseen toimenpiteeseen sovelletaan rikoslain (39/1889) 48 luvun 1—4 §:n rangaistussäännöksiä sekä ympäristönsuojelulain hallintopakkoa koskevia säännöksiä.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Ympäristöministeri *Satu Hassi*

HE 84/1999
 YmVM 4/1999
 LaVL 15/1999
 PeVL 11/1999
 MmVL 18/1999
 EV 100/1999

N:o 98

Laki

maa-aineslain 2 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 24 päivänä heinäkuuta 1981 annetun maa-aineslain (555/1981) 2 §, sellaisena
kuin se on osaksi laissa 134/1999, seuraavasti:

2 §

Poikkeukset soveltamisalaan

Tämä laki ei koske:

- 1) kaivoslakiin (503/1965) perustuvaa aine-
sten ottamista;
- 2) rakentamisen yhteydessä irrotettujen
ainesten ottamista ja hyväksikäyttöä, kun

toimenpide perustuu viranomaisen antamaan
lupaan tai hyväksymään suunnitelmaan;

3) sellaista ainesten ottamista vesialueella,
johon vesilain (264/1961) mukaan vaaditaan
ympäristölupaviraston lupa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erik-
seen lailla.

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ympäristöministeri *Satu Hassi*

HE 84/1999
YmVM 4/1999
LaVL 15/1999
PeVL 11/1999
MmVL 18/1999
EV 100/1999

N:o 99

Laki**maankäyttö- ja rakennuslain 134 ja 153 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 5 päivänä helmikuuta 1999 annetun maankäyttö- ja rakennuslain (132/1999) 134 §:n 5 momentti ja 153 §:n 3 momentti seuraavasti:

134 §

Rakennuslupahakemuksen käsittely

Jos rakentamisen tarkoittamaan toimintaan tarvitaan ympäristönsuojelulaissa (86/2000) säädetty lupa, rakennuslupa-asian ratkaisemista voidaan lykätä, kunnes ympäristölupa-asia on ratkaistu, jos se rakennuksen käyttömahdollisuudet tai aiotun toiminnan ympäristövaikutukset huomioon ottaen on perusteltua.

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

153 §

Rakennuksen käyttöönotto

Rakennusta ei saa hyväksyä käyttöön otettavaksi, jos siinä tarkoitettuun toimintaan tarvitaan ympäristönsuojelulain mukainen lupa, ennen kuin tämä lupa on saanut lainvoiman.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Ympäristöministeri *Satu Hassi*

HE 84/1999
 YmVM 4/1999
 LaVL 15/1999
 PeVL 11/1999
 MmVL 18/1999
 EV 100/1999

N:o 100

L a k i

kemikaalilain 3 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 14 päivänä elokuuta 1989 annetun kemikaalilain (744/1989) 3 §:n 2 momentti seuraavasti:

3 §

Suhde eräisiin säädöksiin

säädetään. Kemikaalista muodostuvan jätteen käsittelystä ja muusta jätehuollosta on lisäksi voimassa, mitä jätelaissa (1072/1993) säädetään.

Kemikaalien ympäristöön pääsyn rajoittamisesta ja päästöjen puhdistamisesta on voimassa, mitä ympäristönsuojelulaissa (86/2000) ja merensuojelulaissa (1415/1994)

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ympäristöministeri *Satu Hassi*

HE 84/1999
YmVM 4/1999
LaVL 15/1999
PeVL 11/1999
MmVL 18/1999
EV 100/1999

12 400301/14

N:o 101

Laki**maastoliikennelain 30 ja 31 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 22 päivänä joulukuuta 1995 annetun maastoliikennelain (1710/1995) 30 §:n 1 momentti ja 31 §, sellaisena kuin niistä on 30 §:n 1 momentti laissa 1018/1996, seuraavasti:

30 §

Lupa kilpailuihin ja harjoituksiin

Moottorikäyttöisillä ajoneuvoilla tapahtuvaan kilpailujen ja harjoitusten toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen samassa maastossa on haettava sen lisäksi, mitä luvan- ja suostumuksenvaraisuudesta muualla laissa säädetään, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita tätä tarkoitusta varten asemakaavassa varatulle alueelle tai alueelle, jolle on annettu ympäristönsuojelulaissa (86/2000) tarkoitettu ympäristölupa.

31 §

Muutoksenhaku

Muutosta 30 §:ssä tarkoitettuun kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen päätökseen haetaan valittamalla siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Ympäristöministeri *Satu Hassi*

HE 84/1999
 YmVM 4/1999
 LaVL 15/1999
 PeVL 11/1999
 MmVL 18/1999
 EV 100/1999

N:o 102

Laki**vesiliikennelain 21 ja 22 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 20 päivänä kesäkuuta 1996 annetun vesiliikennelain (463/1996) 21 §:n 1 momentti ja 22 § seuraavasti:

21 §

Lupa kilpailuihin ja harjoituksiin

Moottorikäyttöisellä vesikulkuneuvolla suoritettavien kilpailujen tai harjoitusten toistuvaan tai pysyvään järjestämiseen samalla vesialueella on haettava, sen lisäksi mitä luvanvaraisuudesta säädetään muualla laissa, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen lupa. Lupaa ei kuitenkaan tarvita tätä tarkoitusta varten asemakaavassa varatulle alueelle tai alueelle, jolle on annettu ympäristönsuojelulaissa (86/2000) tarkoitettu ympäristölupa.

valittaa hallinto-oikeuteen siten kuin hallintolainkäyttölaissa (586/1996) säädetään. Valitus, joka koskee alueellisen ympäristökeskuksen 15 §:n 2 momentin, 16 §:n tai 21 §:n 3 momentin nojalla taikka merenkulkulaitoksen 15 §:n 2 momentin tai 16 §:n nojalla antamaa päätöstä, käsitellään siinä hallinto-oikeudessa, jonka tuomiopiirissä pääosa päätöksen kohteena olevasta vesialueesta sijaitsee. Muutoin toimivaltainen hallinto-oikeus määräytyy sen mukaan, minkä hallinto-oikeuden tuomiopiirissä valituksen kohteena olevan päätöksen tehneen viranomaisen toimipaikka sijaitsee.

22 §

Muutoksenhaku

Tässä laissa tarkoitettusta päätöksestä saa

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Ympäristöministeri *Satu Hassi*

HE 84/1999
 YmVM 4/1999
 LaVL 15/1999
 PeVL 11/1999
 MmVL 18/1999
 EV 100/1999

N:o 103

L a k i

ilmailulain 44 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 3 päivänä maaliskuuta 1995 annetun ilmailulain (281/1995) 44 §:n 1 momentti seuraavasti:

44 §

Rakentamisluvan myöntäminen

Rakentamislupa myönnetään, jos lento-
paikka tai muu ilmailua palveleva alue sekä
sen rakennukset, rakennelmat ja laitteet täyt-
tävät Ilmailulaitoksen asettamat lentoturval-

lisuuden edellyttämät vaatimukset ja jos len-
topaikalle on myönnetty ympäristönsuojelu-
lain (86/2000) edellyttämä ympäristölupa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erik-
seen lailla.

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ympäristöministeri *Satu Hassi*

HE 84/1999
YmVM 4/1999
LaVL 15/1999
PeVL 11/1999
MmVL 18/1999
EV 100/1999

N:o 104

Laki

ympäristöhallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan ympäristöhallinnosta 24 päivänä tammikuuta 1995 annetun lain (55/1995) 2 §:n
1 momentti seuraavasti:

2 §

Ympäristöhallinnon organisaatio

ympäristölupavirastoista annetussa laissa
(87/2000).

Ympäristöhallintoon kuuluvat alueelliset
ympäristökeskukset ja Suomen ympäristö-
keskus. Ympäristölupavirastosta säädetään

Tämän lain voimaantulosta säädetään erik-
seen lailla.

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Ympäristöministeri *Satu Hassi*

HE 84/1999
YmVM 4/1999
LaVL 15/1999
PeVL 11/1999
MmVL 18/1999
EV 100/1999

N:o 105

Laki**kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta 24 päivänä tammikuuta 1986 annetun lain (64/1986) 5 §:n 2 momentti ja 6 §:n 5 kohta,
 sellaisena kuin niistä on 5 §:n 2 momentti laissa 1013/1996, ja
lisätään 7 §:ään, sellaisena kuin se on viimeksi mainitussa laissa, uusi 2 momentti, jolloin nykyinen 2 momentti siirtyy 3 momentiksi, seuraavasti:

5 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomainen

Tehtävien hoito voidaan järjestää myös kuntien yhteistoimintana siten kuin kuntalain (365/1995) 2 §:ssä ja 10 luvussa säädetään.

6 §

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävät

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen tehtävänä on ympäristönsuojelun valvomiseksi ja edistämiseksi kunnassa:

5) antaa lausuntoja sekä tehdä esityksiä ja

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

aloitteita ympäristönsuojeluun liittyvistä asioista muille viranomaisille;

7 §

Toimivallan siirtäminen

Viranhaltijalla, jolle siirretään kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvaa toimivaltaa, tulee olla tehtävän edellyttämä pätevyys.

Viranhaltijaan, jonka hoidettavaksi on 1 momentin nojalla annettu tehtäviä, sovelletaan, mitä näitä tehtäviä muutoin hoitavasta viranomaisesta ja muutoksenhausta sen päätöksiin säädetään.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Ympäristöministeri *Satu Hassi*

HE 84/1999
 YmVM 4/1999
 LaVL 15/1999
 PeVL 11/1999
 MmVL 18/1999
 EV 100/1999

N:o 106

L a k i**hallinto-oikeuslain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 26 päivänä maaliskuuta 1999 annetun hallinto-oikeuslain (430/1999) 5 §:n 2 momentti, 10 § ja 12 §:n 2 momentti seuraavasti:

5 §

Jäsenten kelpoisuus

on oikeustieteen kandidaatin tutkinto ja notaarin virkaan siihen soveltuva korkeakoulututkinto.

Vesilain (264/1961) ja ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaisten asioiden käsittelyyn osallistuvan hallinto-oikeuden muun kuin lainoppineen jäsenen kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva ylempi korkeakoulututkinto tekniikan tai luonnontieteiden alalta. Lisäksi häneltä edellytetään, että hän on perehtynyt sovellettavan lainsäädännön alaan kuuluviin tehtäviin.

10 §

Esittelijät

Hallinto-oikeuden esittelijöitä ovat hallinto-oikeussihteerit ja notaarit. Kelpoisuusvaatimuksena hallinto-oikeussihteerin virkaan

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

12 §

Hallinto-oikeuden päätösvaltaisuus

Vesilain ja ympäristönsuojelulain mukaisia asioita käsitellessään hallinto-oikeus on päätösvaltainen nelijäsenisenä, jollei laissa erikseen säädetä suurempaa jäsenmäärää. Näiden asioiden käsittelyssä kokoonpanoon kuuluu vähintään kaksi lainoppinutta jäsentä, joista toinen toimii puheenjohtajana.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Ympäristöministeri *Satu Hassi*

HE 84/1999
 YmVM 4/1999
 LaVL 15/1999
 PeVL 11/1999
 MmVL 18/1999
 EV 100/1999

N:o 107

Laki**Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan Korkeimmasta hallinto-oikeudesta 22 päivänä heinäkuuta 1918 annetun lain (74/1918) 8 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on laissa 692/1994, sekä *lisätään* lakiin uusi 2 a § seuraavasti:

2 a §

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa osallistuu vesilain (264/1961) ja ympäristönsuojelulain (86/2000) mukaisten asioiden käsitteilyyn lainoppineiden jäsenten lisäksi kaksi sivutoimista jäsentä (*ympäristöasiantuntijaneuvos*).

Sivutoimiset jäsenet nimittää tasavallan presidentti neljäksi vuodeksi kerrallaan. Sivutoimisen jäsenen paikan vapautuessa kesken toimikauden nimitetään uusi sivutoiminen jäsen jäljellä olevaksi toimikaudeksi samassa järjestyksessä.

Sivutoimisen jäsenen kelpoisuusvaatimuksena on soveltuva ylempi korkeakoulututkin-to tekniikan tai luonnontieteiden alalta. Lisäksi häneltä edellytetään, että hän on perehtynyt sovellettavaan lainsäädännön alaan kuuluviin tehtäviin.

Muiden sivutoimisten asiantuntijajäsenten nimittämisestä ja osallistumisesta korkeim-

man hallinto-oikeuden kokoonpanoon patenttia, hyödyllisyysmallioikeutta tai integroidun piirin piirimallia koskevissa asioissa säädetään erikseen.

8 §

Korkein hallinto-oikeus voi käsitellä ja ratkaista kolmijäsenisenä:

- 1) valitusluvan myöntämistä koskevan asian;
- 2) täytäntöönpanon kieltämistä tai keskeyttämistä koskevan asian; sekä
- 3) asian, jossa valitus tai hakemus on peruutettu taikka jossa on kysymys siitä, onko muutoksenhaku tehty määräajassa tai säädettyä muotoa noudattaen.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Ympäristöministeri *Satu Hassi*

HE 84/1999
 YmVM 4/1999
 LaVL 15/1999
 PeVL 11/1999
 MmVL 18/1999
 EV 100/1999

N:o 108

Laki**valtion virkamieslain 4 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä elokuuta 1994 annetun valtion virkamieslain (750/1994) 4 §:n 2 momentin 7 ja 8 kohta, sellaisina kuin ne ovat laissa 480/1999, sekä
lisätään 4 §:n 2 momenttiin, sellaisena kuin se on osaksi laissa 1383/1995 ja mainitussa laissa 480/1999, uusi 9 kohta seuraavasti:

4 §

Säännökset virkojen perustamisesta, lakkauttamisesta ja muuttamisesta annetaan asetuksella. Seuraavia virkoja ei saa perustaa, lakkauttaa eikä niiden nimeä muuttaa, ellei kutakin virkaa ole valtion talousarviossa eritelty:

7) puolustusvoimain komentajan, pääesikunnan päällikön, kenraalin tai amiraalin,

puolustusvoimien pääinsinöörin, puolustusvoimien ylilääkärin, kenttäpiispan ja asessorin virat;

8) rajavartiolaitoksen päällikön ja apulaispäällikön sekä rajavartiolaitoksen kenraalimajurin ja kontra-amiraalin virat;

9) ympäristölupaviraston johtajan ja ympäristöneuvoksen virat.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Ympäristöministeri *Satu Hassi*

HE 84/1999
 YmVM 4/1999
 LaVL 15/1999
 PeVL 11/1999
 MmVL 18/1999
 EV 100/1999

13 400301/14

N:o 109

Laki

oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan oikeudenkäynnin julkisuudesta 21 päivänä joulukuuta 1984 annetun lain (945/1984) 1 §, sellaisena kuin se on laissa 436/1999 seuraavasti:

1 §

Soveltamisala

Tämä laki koskee oikeudenkäynnin julkisuutta valtakunnanoikeudessa, korkeimmasa oikeudessa, korkeimmassa hallinto-oikeu-

udessa, hovioikeudessa, hallinto-oikeudessa, käräjäoikeudessa, maa-oikeudessa, vakuutus-oikeudessa, työtuomioistuimessa, markkinatuomioistuimessa ja sota-oikeudessa.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Tasavallan Presidentti

MARTTI AHTISAARI

Ympäristöministeri *Satu Hassi*

HE 84/1999
YmVM 4/1999
LaVL 15/1999
PeVL 11/1999
MmVL 18/1999
EV 100/1999

Laki**tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 3 ja 5 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti

muutetaan tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista 26 päivänä heinäkuuta 1993 annetun lain (701/1993) 3 §:n 1 momentti ja 5 §:n 1 momentti, sellaisena kuin niistä on 3 §:n 1 momentti laissa 889/1996 seuraavasti:

3 §

Oikeudenkäyntimaksu

Riita-, rikos-, alistus- ja muutoksenhakuasian, ylimääräistä muutoksenhakua koskevan asian sekä hallinto-oikeudessa myös muun lainkäyttöasian käsittelystä peritään *oikeudenkäyntimaksua* seuraavasti:

Tuomioistuin	mk
korkein oikeus	
— rikosasia	500
— muu asia	1 000
korkein hallinto-oikeus	1 000
hovioikeus	
— rikosasia	400
— muu asia	800
hallinto-oikeus	400
käräjäoikeus	
— rikosasia ja ulosottolain mukainen muutoksenhakuasia	350
— riita-asia, jonka käsittely päättyy	
— kirjallisessa valmistelussa	350
— suullisessa valmistelussa	500

— suullisen valmistelun yhteydessä pidettävässä pääkäsittelyssä ...	650
— erillisessä pääkäsittelyssä	800
maaoikeus	800
markkinatuomioistuin	1 000
työtuomioistuin	1 000

5 §

Maksuvelvolliset

Maksuvelvollinen on asian vireillepanija tai hänen sijaansa tullut. Konkurssi-asiassa maksu peritään konkurssin alettua konkurssipesän varoista. Alistusasiassa maksuvelvollinen on se, jonka menettelystä alistus on aiheutunut. Muutoksenhakuasiassa maksuvelvollinen on muutoksenhakija tai hänen sijaansa tullut. Muiden suoritteiden osalta maksuvelvollinen on suoritteiden tilaaja.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Tasavallan Presidentti**MARTTI AHTISAARI**Ympäristöministeri *Satu Hassi*

HE 84/1999
YmVM 4/1999
LaVL 15/1999
PeVL 11/1999
MmVL 18/1999
EV 100/1999

N:o 111

Laki**maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain 1 ja 26 §:n muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan maksuttomasta oikeudenkäynnistä 2 päivänä helmikuuta 1973 annetun lain (87/1973) 1 §:n 1 momentti ja 26 §:n 2 momentti, sellaisina kuin ne ovat 1 §:n 1 momentti laissa 900/1998 ja 26 §:n 2 momentti laissa 1021/1993, seuraavasti:

1 §

Maksuton oikeudenkäynti myönnetään tässä laissa säädetyillä ehdoilla Suomen kansalaiselle tai ulkomaalaiselle, joka, huomioon ottaen hänen tulonsa ja varansa sekä elatusvelvollisuuteensa ja muut taloudelliseen asemaansa vaikuttavat seikat, ei asiaan osallisena vaikeuksitta kykene kokonaisuudessaan suorittamaan asian käsittelyn vaatimia menoja:

- 1) yleisessä tuomioistuimessa käsiteltävässä riita-, rikos- tai hakemusasiassa taikka ulosottolain mukaisessa valitusasiassa;
- 2) sota-oikeudessa käsiteltävässä asiassa;
- 3) maa-oikeudessa käsiteltävässä asiassa;
- 4) hallinto-oikeudessa tai korkeimmassa hallinto-oikeudessa käsiteltävässä asiassa;
- 5) asiassa, joka koskee kantelua taikka

lainvoiman saaneen tuomion purkamista tai menetetyn määräajan palauttamista 1—4 kohdassa tarkoitetuissa asioissa; tai

6) lähestymiskieltoa koskevassa asiassa pidättämiseen oikeutetun virkamiehen luona tai tuomioistuimessa.

26 §

Hovioikeuden ja maa-oikeuden antamaan 23 §:n 1 momentissa ja 24 §:ssä tarkoitettuun ratkaisuun saa hakea muutosta vain, jos korkein oikeus myöntää valitusluvan.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

Ympäristöministeri *Satu Hassi*

HE 84/1999
 YmVM 4/1999
 LaVL 15/1999
 PeVL 11/1999
 MmVL 18/1999
 EV 100/1999

N:o 112

Laki**rikoslain 48 luvun muuttamisesta**

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 19 päivänä joulukuuta 1889 annetun rikoslain (39/1889) 48 luvun 1 §:n 1 momentti, 3 §:n 2 ja 3 momentti ja 4 §, sellaisina kuin ne ovat, 1 §:n 1 momentti laeissa 578/1995 ja 1713/1995, 3 §:n 2 ja 3 momentti mainitussa laissa 578/1995 sekä 4 § viimeksi mainitussa laissa ja laissa 1640/1995, seuraavasti:

48 luku

Ympäristörikoksista

1 §

Ympäristön turmeleminen

Joka tahallaan tai törkeästi huolimattomuudesta

1) saattaa, päästää tai jättää ympäristöön esineen, ainetta, säteilyä tai muuta sellaista lain tai sen nojalla annetun säännöksen taikka yleisen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti taikka ilman laissa edellytettyä lupaa tai lupaehtojen vastaisesti,

2) valmistaa, luovuttaa, kuljettaa, käyttää, käsittelee tai säilyttää ainetta, valmistetta tai tuotetta taikka käyttää laitetta ympäristönsuojelulain (86/2000) nojalla annetun yleisen säännöksen vastaisesti tai otsonikerrosta heikentävistä aineista annetun neuvoston asetuksen (EY) N:o 3093/94 vastaisesti taikka

jätelain (1072/1993) 60 §:n 1 momentissa mainitun säännöksen tai jätelain nojalla annetun yleisen säännöksen tai kiellon tai yksittäistapausta koskevan määräyksen tai kiellon vastaisesti taikka laiminlyö jätelain mukaisen jätehuollon järjestämisvelvollisuutensa taikka

3) tuo maahan, vie maasta tai siirtää Suomen alueen kautta jätettä jätelain tai sen nojalla annetun säännöksen tai yksittäistapausta koskevan määräyksen vastaisesti tai jätelain 45 §:n 1 momentissa mainitun jätteeniirtoasetuksen 26 artiklan 1 kohdassa tarkoitetulla tavalla taikka tuo maahan tai vie maasta ainetta, valmistetta tai tuotetta vastoin ympäristönsuojelulain nojalla annettua asetusta tai vastoin 2 kohdassa mainittua otsonikerrosta heikentävistä aineista annettua asetusta

siten, että teko on omiaan aiheuttamaan ympäristön pilaantumista tai roskaantumista taikka vaaraa terveydelle, on tuomittava *ympäristön turmelemisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään kahdeksi vuodeksi.

HE 84/1999
 YmVM 4/1999
 LaVL 15/1999
 PeVL 11/1999
 MmVL 18/1999
 EV 100/1999

3 §

Ympäristörikkomus

Ympäristörikkomuksesta tuomitaan myös se, joka tahallaan tai törkeästä huolimattomuudesta rikkoo ympäristönsuojelulain 64 §:n nojalla annettuja määräyksiä.

Ympäristörikkomuksesta tuomitaan niinkin se, joka laiminlyö ympäristönsuojelulain 28 ja 29 §:ssä tarkoitetun velvollisuuden hakea ympäristölupaa, jollei teko ole ympäristön turmelemisena rangaistava.

4 §

Tuottamuksellinen ympäristön turmeleminen

Joka muusta kuin törkeästä huolimattomuudesta

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

1) puuttuu ympäristöön 1 §:n 1 momentin 1 kohdassa tai 3 momentissa tarkoitetulla tavalla taikka

2) rikkoo jätelakia tai ympäristönsuojelulakia tai niiden nojalla annettuja säännöksiä tai määräyksiä 1 §:n 1 momentin 2 tai 3 kohdassa tarkoitetulla tavalla

siten, että ympäristölle tai terveydelle aiheutettu vahinko tai tällaisen vahingon vaara on erityisen suuri ottaen huomioon aiheutetun tai uhkaavan vahingon pitkäaikaisuus, laaja ulottuvuus ja muut seikat, on tuomittava *tuottamuksellisesta ympäristön turmelemisesta* sakkoon tai vankeuteen enintään yhdeksi vuodeksi.

Tämän lain voimaantulosta säädetään erikseen lailla.

Ympäristöministeri *Satu Hassi*

Laki**ympäristönsuojelulainsäädännön voimaanpanosta**

Annettu Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Eduskunnan päätöksen mukaisesti säädetään:

1 luku

Voimaan tulevat ja kumottavat säädökset

1 §

Voimaantulo

Seuraavat lait tulevat voimaan 1 päivänä maaliskuuta 2000:

- 1) ympäristönsuojelulaki (86/2000);
- 2) ympäristölupavirastoista annettu laki (87/2000);
- 3) vesilain muuttamisesta annettu laki (88/2000);
- 4) terveydensuojelulain muuttamisesta annettu laki (89/2000);
- 5) eräistä naapuruuksuhteista annetun lain muuttamisesta annettu laki (90/2000);
- 6) jätelain muuttamisesta annettu laki (91/2000);
- 7) merensuojelulain muuttamisesta annettu laki (92/2000);
- 8) kalastuslain muuttamisesta annettu laki (93/2000);
- 9) Neuvostoliiton kanssa Saimaan ja Vuoksen juoksutussäännöstä tehdyn sopimuksen eräiden määräysten hyväksymisestä sekä sopimuksen soveltamisesta annetun lain 2 ja 3 §:n muuttamisesta annettu laki (94/2000);
- 10) patoturvallisuuslain 11 §:n muuttamisesta annettu laki (95/2000);
- 11) kiinteistönmuodostamislain 75 §:n muuttamisesta annettu laki (96/2000);
- 12) yleisistä vesi- ja viemärlaitoksista annetun lain 12 ja 17 §:n muuttamisesta annettu laki (97/2000);
- 13) maa-aineslain 2 §:n muuttamisesta annettu laki (98/2000);
- 14) maankäyttö- ja rakennuslain 134 ja 153 §:n muuttamisesta annettu laki (99/2000);

15) kemikaalilain 3 §:n muuttamisesta annettu laki (100/2000);

16) maastoliikennelain 30 ja 31 §:n muuttamisesta annettu laki (101/2000);

17) vesiliikennelain 21 ja 22 §:n muuttamisesta annettu laki (102/2000);

18) ilmailulain 44 §:n muuttamisesta annettu laki (103/2000);

19) ympäristöhallinnosta annetun lain 2 §:n muuttamisesta annettu laki (104/2000);

20) kuntien ympäristöhallinnosta annetun lain muuttamisesta annettu laki (105/2000);

21) hallinto-oikeuslain muuttamisesta annettu laki (106/2000);

22) Korkeimmasta hallinto-oikeudesta annetun lain muuttamisesta annettu laki (107/2000);

23) valtion virkamieslain 4 §:n muuttamisesta annettu laki (108/2000);

24) oikeudenkäynnin julkisuudesta annetun lain 1 §:n muuttamisesta annettu laki (109/2000);

25) tuomioistuinten ja eräiden oikeushallintoviranomaisten suoritteista perittävistä maksuista annetun lain 3 ja 5 §:n muuttamisesta annettu laki (110/2000);

26) maksuttomasta oikeudenkäynnistä annetun lain 1 ja 26 §:n muuttamisesta annettu laki (111/2000); sekä

27) rikoslain 48 luvun muuttamisesta annettu laki (112/2000).

Ennen 1 momentissa mainittujen lakien voimaantuloa voidaan ryhtyä niiden täytäntöönpanon edellyttämiin toimiin.

2 §

Kumottavat säädökset

Tällä lailla kumotaan seuraavat lait ja asetus niihin myöhemmin tehtyine muutoksineen 1 päivästä maaliskuuta 2000:

HE 84/1999
YmVM 4/1999
LaVL 15/1999
PeVL 11/1999
MmVL 18/1999
EV 100/1999

1) 25 päivänä tammikuuta 1982 annettu ilmansuojelulaki (67/1982);

2) 3 päivänä huhtikuuta 1987 annettu meluntorjuntalaki (382/1987);

3) 19 päivänä huhtikuuta 1991 annettu ympäristölupamenettelylaki (735/1991); ja

4) vesien suojelua koskevista ennakkotoimenpiteistä 6 päivänä huhtikuuta 1962 annettu asetus (283/1962).

2 luku

Aiemmin annettujen säädösten ja päätösten noudattaminen

3 §

Aiemmin annetut valtioneuvoston päätökset

Valtioneuvoston päätökset, jotka on annettu vesilain (264/1961) tai 2 §:ssä mainittujen lakien nojalla, jäävät voimaan, kunnes ympäristönsuojelulain nojalla toisin säädetään.

Ympäristönsuojelulakia sovelletaan 1 momentissa tarkoitettujen päätösten noudattamisen valvontaan. Myös jätelain (1072/1993) nojalla annettujen valtioneuvoston päätösten valvontaan sovelletaan ympäristönsuojelulain säännöksiä, kun kysymys on ympäristöluvan varaisesta toiminnasta.

4 §

Aikaisemmat päätökset

Vesilain, jätelain, eräistä naapurussuhteista annetun lain (26/1920), jätehuoltolain (673/1978), terveydenhoitolain (469/1965) ja 2 §:ssä mainitun lain nojalla annettua lupaa tai siihen rinnastettavaa päätöstä, joka on voimassa ympäristönsuojelulain voimaan tullessa, on noudatettava, jollei tästä laissa toisin säädetä. Luvan saaneeseen toimintaan rinnastetaan myös toiminta, johon ei ole ollut tarpeen hakea lupaa sen vuoksi, että se on sijoitettu asema- tai rakennuskaavan mukaisesti.

Ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa annettua päätöstä hallintopakko- tai virka-apuasiassa on noudatettava, jos päätös koskee ympäristönsuojelulain mukaan luvan- tai ilmoituksenvaraista toimintaa tai kysymys on 3 §:ssä tarkoitettujen säädösten noudattamisen valvonnasta. Jos päätöksessä on veloitettu hakemaan lupaa tai tekemään ilmoitus, lupaa on haettava ja ilmoitus tehtävä ympäristönsuojelulain mukaisesti.

Edellä 1 ja 2 momentissa tarkoitettuihin

päätöksiin sovelletaan ympäristönsuojelulain 9 ja 13 luvun säännöksiä. Sama koskee päätöstä, joka on tehty 1 §:ssä tarkoitettujen lakien voimaantulon jälkeen soveltaen aikaisemmin voimassa ollutta lainsäädäntöä. Jos toiminta on keskeytetty ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa, keskeytyminen katsotaan alkaneeksi ympäristönsuojelulain voimaantulosta. Terveystensuojelulain tai vesilain nojalla myönnetyn luvan raukeamiseen sovelletaan kuitenkin aiemmin voimassa olleita säännöksiä.

3 luku

Olemassa olevat toiminnot

5 §

Velvollisuus hakea ympäristölupaa

Edellä 4 §:n 1 momentissa tarkoitetun luvan tai päätöksen nojalla harjoitettuun, ympäristönsuojelulain nojalla luvanvaraiseen toimintaan on haettava mainitun lain mukaista ympäristölupaa asetuksella tarkemmin säädettävän ajan kuluessa, jos toiminta on ympäristön pilaantumisen ehkäisemisen ja vähentämisen yhtenäistämiseksi annetussa Euroopan yhteisön neuvoston direktiivissä (96/61/EY) tai ilmansuojeluasetuksen muuttamisesta annetussa asetuksessa (306/1996) voimaantulosäännöksessä tarkoitettua toimintaa.

Ympäristölupaa on haettava koko toimintaan, jos toiminnan muuttamiseen tarvitaan ympäristönsuojelulain 28 §:n 3 momentin nojalla lupa tai aiemmin myönnetyssä luvassa on määrätty luvan tarkistamisesta määräajassa.

Lupa-asian käsittelee se viranomainen, joka on ympäristönsuojelulain nojalla toimivaltainen käsittelemään vastaavan uuden toiminnan lupahakemuksen. Lupahakemuksen vireilläolo ei estä toiminnan jatkamista.

6 §

Ilmoitus alueelliselle ympäristökeskukselle

Muusta kuin 5 §:ssä tarkoitettusta ympäristöluvan varaisesta toiminnasta, jota on voitu harjoittaa 4 §:n 1 momentissa tarkoitettujen päätösten nojalla tai muutoin lain mukaisesti, on tehtävä ilmoitus alueelliselle ympäristökeskukselle ympäristönsuojelun tietojärjestelmään merkitsemistä varten vuoden kuluessa ympäristönsuojelulain voimaantulosta tai

muuhun asetuksella säädettävään myöhemmän ajankohtaan mennessä. Ilmoituksen sisällöstä säädetään tarkemmin ympäristönsuojelulain nojalla annettavalla asetuksella. Ilmoituksen tekemättä jättämiseen sovelletaan ympäristönsuojelulain säännöksiä tietojen luovuttamisen laiminlyönnistä.

7 §

Ympäristöluvan hakemiseen velvoittaminen

Jos 6 §:ssä tarkoitettu toiminta ja sitä koskevat määräykset eivät kokonaisuutena arvioiden olennaisilta osin täytä ympäristönsuojelulain vaatimuksia, valvontaviranomaisen on omasta tai haitankärsijän aloitteesta velvoitettava toiminnanharjoittaja hakemaan ympäristölupaa määräajassa. Luvan tarvetta arvioitaessa on erityisesti otettava huomioon toiminnan luonne ja ympäristövaikutukset sekä vaikutusalueen vakiintunut maankäyttömuoto. Päätökseen, jolla on velvoitettu hakemaan lupaa, ei saa hakea erikseen muutosta.

Toiminnanharjoittajan on annettava valvontaviranomaisen pyynnöstä tarpeelliset tiedot luvan tarpeen arvioimiseksi. Tietojen luovuttamisen laiminlyöntiin sovelletaan ympäristönsuojelulakia.

8 §

Poikkeus ilmoitusvelvollisuudesta

Ennen 1 §:ssä tarkoitettujen lakien voimaantuloa ympäristöluvan saaneesta ongelmajätteen keräämistöiminnasta ja jätetiedoston merkitystä toiminnasta ei tarvitse tehdä jätelain mukaista ilmoitusta, ellei kyse ole toiminnan olennaisesta muuttamisesta. Toimintoja valvotaan jätelain nojalla. Toiminnanharjoittajan on annettava tarpeelliset tiedot alueellisen ympäristökeskuksen pyynnöstä sen arvioimiseksi, täyttääkö toiminta jätelain vaatimukset.

4 luku

Vireillä olevat asiat

9 §

Luvun soveltamisala

Tässä luvussa säädetään vesioikeudessa, alueellisessa ympäristökeskuksessa, kunnan

ympäristönsuojeluviranomaisessa ja muissa hallintoviranomaisissa sekä muutoksenhaku- tuomioistuimissa 1 §:ssä tarkoitettujen lakien voimaan tullessa vireillä olevien asioiden käsittelystä ja siirtämisestä sekä päätöksiä tehtäessä sovellettavista säännöksistä.

10 §

Uuden lainsäädännön soveltaminen

Vireillä olevaan asiaan sovelletaan 1 §:ssä tarkoitettua lainsäädäntöä, jos tässä luvussa ei muuta säädetä.

11 §

Vesioikeuden toimivallan siirtyminen

Vesioikeudessa vireillä olevat vesilain mukaiset hakemusasiat ja virka-apuasiat siirtyvät ympäristölupavirastolle. Jos ennen 1 §:ssä tarkoitettujen lakien voimaantuloa voimassa olleen vesilain 10 luvun 24 §:n mukaiseen hakemusasiaan kuitenkin sovelletaan ympäristönsuojelulakia, asia siirtyy ympäristönsuojelulain mukaan toimivaltaiselle viranomaiselle. Valitusasiat siirtyvät Vaasan hallinto-oikeudelle ja rikosasiat toimivaltaiselle käräjäoikeudelle.

Vesioikeuden on ennen 1 §:ssä mainittujen lakien voimaantuloa ratkaistava, mitkä vireillä olevat riita-asiat ovat vesilain muuttamisesta annetussa laissa tarkoitettuja riita-asioita ja siirrettävä nämä sen käräjäoikeuden käsiteltäväksi, jonka tuomiopiirissä riidan tai erimielisyyden kohde sijaitsee. Vesioikeus voi lisäksi päättää, että vesilain muuttamisesta annetussa laissa tarkoitettu kanteella vireillepantava asia siirretään ympäristölupavirastolle noudattaen, mitä asian käsittelystä hakemusasiana säädetään. Muut vesioikeudessa vireillä olevat aikaisemman lain mukaiset riita-asiat siirtyvät asianomaiselle ympäristölupavirastolle siellä hakemusasioina käsiteltäväksi. Siirtämistä koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta.

Muut vesioikeudessa vireillä olevat asiat siirtyvät ympäristölupavirastolle.

Vesioikeuden päätös maksuttoman oikeudenkäynnin myöntämisestä on voimassa 1—3 momentin mukaisesta toimivallan siirrosta riippumatta.

12 §

*Aikaisempien säännösten soveltaminen
ympäristölupavirastossa*

Ympäristölupavirasto soveltaa 1 §:ssä mainittujen lakien voimaan tullessa voimassa olleita vesilain säännöksiä:

1) hakemusasiassa, josta on kuulutettu tai joka on annettu asianosaiselle tiedoksi muulla tavalla taikka määrätty katselmustoimittukseen; sekä

2) virka-apuasiassa, ottaen kuitenkin huomioon, että vesilain 10 luvun mukaisen luvan hakemiseen velvoittamisen sijasta on velvoitettava hakemaan ympäristölupaa.

13 §

*Aikaisempien säännösten soveltaminen
alueellisessa ympäristökeskuksessa*

Alueellinen ympäristökeskus soveltaa 1 §:ssä mainittujen lakien voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, kun kysymys on ympäristölupamenettelylain mukaisesta lupa-asiasta tai jätelain 77 §:n 2 momentissa tarkoitettusta asiasta, jos asiasta on kuulutettu tai siitä on muutoin annettu tieto asianosaiselle. Terveystensuojelulain mukaisen sijoitusluvan voimassaolon jatkamista koskevaan asiaan sovelletaan aikaisemmin voimassa ollutta terveystensuojelulakia.

Vireillä oleviin hallintopakkoasioihin, jotka koskevat 1 §:ssä mainittujen lakien voimaan tullessa voimassa olleiden ja ennen 2 §:ssä kumottavien lakien kumoamista voimassa olleiden säännösten vastaisia tekoja, sovelletaan samoin aikaisempia säännöksiä noudattaen kuitenkin ympäristönsuojelulain menettelysäännöksiä. Ympäristölupamenettelylain mukaisen luvan sijasta on tällöin velvoitettava hakemaan ympäristönsuojelulain mukaista lupaa.

14 §

*Aikaisempien säännösten soveltaminen
kunnan viranomaisessa*

Kunnassa ympäristölupa-asioita käsittelevä viranomaislain voimassa olleita säännöksiä 1 §:ssä mainittujen lakien voimaan tullessa, kun kysymys on ympäristölupamenettelylain mukaisesta lupa-asiasta tai vesilain 10 luvun 3 §:n mukaisesta hakemusasiasta, jos asiasta on ennen mainittua

ajankohtaa kuulutettu tai asiasta on muutoin annettu tieto asianosaiselle. Terveystensuojelulain mukaisen sijoitusluvan voimassaolon jatkamista koskevaan asiaan sovelletaan aiemmin voimassa ollutta terveystensuojelulakia.

Vireillä oleviin hallintopakkoasioihin, jotka koskevat 1 §:ssä mainittujen lakien voimaan tullessa voimassa olleiden ja ennen 2 §:ssä mainittujen lakien kumoamista voimassa olleiden säännösten vastaisia tekoja, sovelletaan samoin aikaisempia säännöksiä noudattaen kuitenkin ympäristönsuojelulain menettelysäännöksiä. Ympäristölupamenettelylain mukaisen luvan sijasta on tällöin velvoitettava hakemaan ympäristönsuojelulain mukaista lupaa.

Kunnan ympäristönsuojeluviranomaisen alainen viranhaltija voi ratkaista asian, jossa sovelletaan 10 §:n mukaisesti uutta lainsäädäntöä, jos hänelle on aiemmin siirretty ratkaisuvallasta vastaavassa asiassa.

15 §

*Vireillä olevat samaa toimintaa koskevat
asiat*

Ympäristönsuojelulakia sovelletaan sen estämättä mitä 12—14 §:ssä säädetään kaikkiin samaa toimintaa koskeviin vesioikeudessa, alueellisessa ympäristökeskuksessa, kunnan ympäristönsuojeluviranomaisessa tai kunnan ympäristölupaviranomaisessa vireillä oleviin lupa-asioihin, jos ympäristönsuojelulakia olisi sovellettava johonkin vireillä olevista asioista. Asian vireilläolo raukeaa viranomaisessa, joka ei ole ympäristönsuojelulain nojalla toimivaltainen. Asia on tällöin siirrettävä toimivaltaiselle viranomaiselle.

16 §

*Muussa hallintoviranomaisessa vireillä
olevat asiat*

Terveystensuojeluviranomaisessa vireillä oleva hallintopakkoasia, joka koskee ympäristönsuojelulain mukaan luvanvaraista toimintaa, siirtyy ympäristönsuojelulain mukaiselle viranomaiselle ja siihen sovelletaan ympäristönsuojelulain 13 luvun hallintopakkoa koskevia säännöksiä.

Ennen eräistä naapurussuhteista annetun lain muuttamisesta annetun lain voimaantuloa vireille tullut eräistä naapurussuhteista annetun lain 18 §:n mukainen lupa-asia, jota

ei käsitellä ympäristölupamenettelylain mukaisesti, ratkaistaan lain voimaan tullessa voimassa olleiden säännösten mukaisesti.

17 §

Vaasan hallinto-oikeudessa vireillä olevat riita- ja rikosasiat

Vaasan hallinto-oikeudessa vireillä olevat riita- ja rikosasiat siirretään asianomaiselle hovioikeudelle noudattaen riita-asioiden osalta soveltuvin osin, mitä 11 §:n 2 momentissa säädetään. Siirtämistä koskevaan päätökseen ei saa hakea muutosta.

18 §

Eräiden asioiden vireillöolon raukeaminen

Vesien suojelua koskevista ennakkotoimenpiteistä annetun asetuksen mukaisen ilmoitusasian vireillöolo raukeaa asetuksen kumoutuessa.

Ennen 1 §:ssä mainittujen lakien voimaantuloa ympäristöministeriössä vireille tullut vesilain 10 luvun 26 §:n mukainen asia raukeaa.

19 §

Muutoksenhaku

Hallintopäätökseen tai muuhun päätökseen, joka on tehty 1 §:ssä tarkoitettujen lakien voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä soveltaen, haetaan muutosta aikaisempien säännösten mukaisesti.

Hallintopäätökseen, joka tehdään 1 §:ssä tarkoitettujen lakien voimaantulon jälkeen aikaisempaa lainsäädäntöä soveltaen, haetaan kuitenkin muutosta Vaasan hallinto-oikeudelta.

20 §

Palautetun asian käsittely

Jos muutoksenhakutuomioistuimien kumoaa päätöksen, johon on sovellettu 1 §:ssä tarkoitettujen lakien voimaan tullessa voimassa olleita säännöksiä, ja palauttaa asian kokonaisuudessaan uudelleen käsiteltäväksi, asia käsitellään ja ratkaistaan uusien säännösten mukaisesti.

5 luku

Erinäiset säännökset

21 §

Henkilöstön siirtyminen

Vesioikeuksien vesioikeustuomarit siirretään ja nimitetään 1 §:ssä tarkoitettujen lakien voimaan tullessa ympäristölupavirastojen vastaaviin johtajan ja ympäristöneuvoksen virkoihin virkoja haettavaksi julistamatta. Samalla tavoin menetellen siirretään ja nimitetään vesioikeuksien vesioikeusinsinöörit ja vesioikeuslunnologit ympäristölupaviraston ympäristöneuvoksen virkoihin.

Vesioikeuksien muut kuin 1 momentissa tarkoitettut virat ja henkilöstö siirtyvät 1 §:ssä tarkoitettujen lakien voimaan tullessa ympäristölupavirastoon. Viran siirtymiseen ei tällöin tarvita virkamiehen suostumusta.

Korkeimmassa hallinto-oikeudessa vesilain mukaisten asioiden käsittelyyn osallistuvat yli-insinöörineuvokset siirretään ja nimitetään toimikautensa loppuun ympäristöasian-tuntijaneuvoksen virkoihin.

22 §

Pilaantunut maa-alue

Ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa tapahtuneeseen maaperän pilaantumiseen sovelletaan ympäristönsuojelulain 12 luvun säännöksiä, jos pilaantuminen on aiheutettu jätelain voimaantulon jälkeen. Muuhun maaperän pilaantumiseen sovelletaan aiemmin voimassa olleita säännöksiä ottaen huomioon, mitä jätelain 77 §:ssä säädetään. Asian käsittelyyn ja menettelyyn sovelletaan kuitenkin ympäristönsuojelulakia.

Ympäristönsuojelulain 14 §:n nojalla annettavia säännöksiä sovelletaan myös ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa tapahtuneeseen maaperän pilaantumiseen.

23 §

Ympäristönsuojelun tietojärjestelmä

Vesilain 15 luvun 12 §:n mukaiseen vesikirjaan ennen 1 §:ssä tarkoitettujen lakien voimaantuloa merkityt vesien pilaantumista koskevien päätösten tiedot siirtyvät osaksi ympäristönsuojelulain mukaista ympäristönsuojelun tietojärjestelmää.

24 §

Lainvastainen menettely

Tekoon tai laiminlyöntiin, jolla on ennen 1 §:ssä mainittujen lakien voimaantuloa rikkottu 2 §:ssä kumottuja säännöksiä, vesilain muuttamisesta annetulla lailla kumottuja tai muutettua vesilain 1 luvun 19, 20, 22, 22 a, 23, 23 a tai 23 b §:ää, tämän lain 3 §:ssä tarkoitettuja säädöksiä tai 4 §:n 1 momentissa tarkoitettuja päätöksiä, sovelletaan ympäristönsuojelulain voimaantulon jälkeen ympäristönsuojelulain hallintopakkoa koskevia säännöksiä. Teon tai laiminlyönnin rangaistavuuteen sovelletaan tekohetkellä voimassa olleita säännöksiä, jollei rikoslainsäädännöstä muuta johdu.

25 §

Aikaisempien säännösten soveltaminen eräisiin asioihin

Mitä muualla säädetään vesioikeudesta, sovelletaan 1 §:ssä tarkoitettujen lakien voimaantulon jälkeen ympäristölupavirastoon.

Mitä muualla laissa säädetään ympäristölupamenettelylain mukaisesta luvasta, ilmanuojelulain mukaisesta päätöksestä, jätehuoltolain mukaisesta jätehuoltosuunnitelman hyväksymispäätöksestä, jätelain mukaisesta jäteluvasta tai vesilain 10 luvun mukaisesta luvasta, koskee ympäristönsuojelulain

Helsingissä 4 päivänä helmikuuta 2000

Tasavallan Presidentti
MARTTI AHTISAARI

voimaan tultua ympäristönsuojelulain mukaista ympäristölupaa.

Mitä ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa on säädetty tai päätetty ilmanuojelulain 7 a §:n mukaisista ilmanlaadun raja-arvoista, on voimassa siten kuin ympäristönsuojelulain 102 §:ssä säädetään. Jos ennen ympäristönsuojelulain voimaantuloa annetussa valtioneuvoston päätöksessä viitataan poikkeamista koskevan toimivallan osalta ilmansuojelulain 10 §:n 4 kohtaan, tarkoitetaan viittauksella ympäristönsuojelulain voimaan tultua ympäristönsuojelulain 17 §:ää.

26 §

Kunnanhallituksen toimivalta

Jos kunnanhallitus hoitaa ennen 1 §:ssä tarkoitettujen lakien voimaantuloa kuntien ympäristönsuojelun hallinnosta annetun lain (64/1986) mukaiselle kunnan ympäristönsuojeluviranomaiselle kuuluvia tehtäviä, se voi hoitaa näitä tehtäviä 28 päivään helmikuuta 2001 saakka.

27 §

Voimaantulo

Tämä laki tulee voimaan 9 päivänä helmikuuta 2000.

Ympäristöministeri *Satu Hassi*

SDK/SÄHKÖINEN PAINOS

N:o 86—113, 13 ³/₄ arkkia

OY EDITA AB, HELSINKI 2000

PÄÄTOIMITTAJA JARI LINHALA

ISSN 1455-8904